

BARTUS LÁSZLÓ

MEGINT PELIKÁN

BARTUS LÁSZLÓ

MEGINT PELIKÁN

A 75 éves Bacsó Péternek szeretettel

Ez a könyv a fantázia szüleménye. Létező személyekhez és valódi történetekhez való mindennemű hasonlóság – természetesen – kizárólag a véletlen műve. (B. L.)

BARTUS LÁSZLÓ

**MEGINT
PELIKÁN**

Budapest
2003

A szerző magánkiadása

© 2003 Bartus László

ISBN 963 430 345 5

Lektorálta
Németi Rudolf

Karikatúra
Nemes Zoltán

Nyomdai előkészítés
Croa Stúdió
croa@freemail.hu

Dénes konyec. Pelikán aztán sem akart hős lenni...

A töltés mögött már feljött a nap, de éppen csak átszűrődött a köd szürke fátyolán. A gát oldalán az öreg Fickó kutya ásítózott, aztán a két hátsó lábára ereszkedett, a háta meggörbült, az ülepe alább szállt, és rápottyantott a fűben már alig látható fehér kövekre. Éppen a „Tovaris konyec” feliratra, amit még Virág elvtárs rakott ki saját kezével, mielőtt belépett az MDF-be. Az „Éljen a mi nagy bölcs Vezérünk” szöveget maga szedette fel Pelikánnal sok évvel ezelőtt.

– A mi vezérünk szerény is – mondta a rémült gátőrnek, aki csak azt hajtogatta, hogy ebből még baj lesz.

Az egykori jelmondat kavicsai 1990 tavaszán ott heverték a parton egy kupacban.

– Az előrelátás, Pelikán, ez a mi nagy fegyverünk – mondta Virág elvtárs, és feltalicskázta a köveket a gátra.

A domb mögött katlan füstje szállt a magasba. A reggeli csendet előbb Dénes visítása, majd Pelikán kiáltozása verte föl („Meg kell halnod, Dénes!”). Később már csak egy–egy füles csattant („Teszed vissza, az anyád nemjóját! Ne egyél a töpörtüiből, mert elcsapod a hasad!”). Fültövön vágta az egyik arra járó gyereket, s elrakta előlük a zsíros húsokat. Aztán újra csend lett. Pelikán a tüskés pecsenyét meg a sültkolbászt szeretete legjobban, ezért nem is engedte, hogy Virág elvtárs a fűszerekhez nyúljon. Kóstolónak is csak abból adott, amit nem szeretett annyira. Kolbászt legfeljebb az unokák kaptak, hogy nőjenek. Mondta is a Virág elvtársnak:

– Milyen jó kocsonyát csinál majd a Virág elvtárs a füléből meg a farkából.

Virág ekkor leállt néhány percre a munkával. Félbehagyta a bélmosást, rágyújtott egy cigarettára, aztán azt mondta:

– Megkóstolnám azért majd a kolbászt is, Pelikán.

A gátör aggódva nézett rá, a fejét csóválta.

– Nem tesz az jót a Virág elvtárs epéjének, mert én nagyon fűszeresen csinálom. A fokhagyma meg kikezdi a gyomrát. Inkább megkapja a Virág elvtárs még az alsó csülök felét is, az majd jó lesz a bablevesbe.

Virág szólni sem tudott ennyi hálátlanság láttán. Friss levegőt engedett be a pince ajtaján, belerúgott a macskába, és feltúrta az inge ujját.

– Az anyagi javak újraelosztása nem rendszerspecifikus, Pelikán – mondta hűvösen. – Vagy azt hitte, hogy a rendszer-váltás után megváltozik a gazdasági alap és a szellemi felépítmény viszonya?

És hogy Pelikán megértsen valamit a dialektikus materializmusból, otthagya a beleket, és a csülök tisztításába kezdett.

– Azt hiszi, ebből a disznóból több marad, mint a Dezsőből, Pelikán? – kérdezte. – A Dénes felére akár petróleumot is önthetne. Mit gondol, mennyi kolbászt esznek meg a kiszagdák? Azt hiszi, többet hagynak, mint a kommunisták?

– Milyen kiszagdák, Virág elvtárs? – nézett rá Pelikán.

– Az elvbarátai – mondta Virág rezzenéstelen arccal. – Maga is kiszagda, Pelikán. Az ötvenes években feketén levágott egy disznót, börtönbe is került érte. Később a jobboldali érzelmei miatt szabotálta a rendszert. Megetette a gyerekeivel az egyetlen magyar narancsot, az uszodában megtámadta Bástyá elvtársat, merényletet kísérelt meg ellene. A Vidám Parkban kigúnyolta a kommunista párt vezetőit és jelszavait. A Dániel Zoltán elleni koncepció persze kis híján megghiúsította.

– Nem úgy volt az, Virág elvtárs – magyarázta nevetve Pelikán. – Illegális kommunista voltam, csak nem tudtam mit adni a gyerekeknek, azért szúrtam szíven a Dezsőt.

– Nekem ne meséljen, Pelikán – förmedt rá Virág. – Akta van magáról, hogy a börtönben együttműködött a rendszer el-lenségeivel. Azt tervezték a cellatársaival, hogy behívják az

amerikaiakat. Jelentések vannak róla, hogy a csöveken váltottak üzenetet a többi ellenállóval.

– A vacsorát kérdezte meg a püspök úr – próbálkozott Pelikán.

Virág Árpád lefogyott a rendszerváltás óta, és sokkal több gyógyszert szedett a gyomrára.

– Identitásproblémái vannak, Pelikán – mondta aztán. – Magyar ember, a jobboldalon a helye, a kisgazdapártban. Ha nem lép be időben, még a magyarságát is kétségbe vonják.

– A magyarságomat? – nézett nagyot Pelikán. – Soha nem voltam én se német, se román. De még francia se.

A gátőr Virág elé tette a disznó fejét, hogy kaparja ki a füléből a pörzsöléskor megfeketedett szőrt. Aztán adott egy kokit az egyik gyereknek, aki arra futott egy darab sózott bőrkével. Végül megkérdezte:

– Miért akarja a Virág elvtárs, hogy belépjek a kisgazdapártba? Nem kéne már nekünk abbahagyni a politizálást? Demokrácia van, nem avatkozik többet a kisember életébe a politika. Négyévenként elmegyünk szavazni, a többi a politikusok dolga – mondta, és odaszólt Virágnak, dobjon egy kis fát a tűzre. – Szeretni, tisztelni fogjuk egymást, nincsenek se kommunisták, se fasiszták, senki nem jelent fel senkit. Én nem jártam annyit iskolába, mint a Virág elvtárs, de nem kellene már egyszer tanulni a történelemből? Miért lennének mi, magyarok, ellenségei egymásnak?

Ebben a pillanatban az ürgékre gondolt Pelikán, a gát legveszedelmesebb ellenségeire. Azokat kéne ütni már. Emelkedik a víz, itt az ideje, hogy kiöntse őket, mert gyengül a gát. De Virág Árpád mérgesen nézett rá.

– Pelikán, magát megfertőzte az internacionalizmus, a pacifizmus, a békeharc demagógiája. Idegen érdekek hazaáruló ügynökei ássák be magukat közénk, és maga nem lát ebből semmit a vaksi szemével? Azt akarja, hogy visszajöjjenek a kommunisták? Nem szenvedtünk tőlük eleget?

A gátőr lerogyott a hokedlira, és ivott egy pálinkát. Nem értett semmit.

– A Virág elvtárs szenvedett a kommunistáktól? – kérdezte. – Vices kedvében tetszik lenni. Hát akkor én mit mondjak? Többet voltam börtönben, mint itthon.

– Spongya rá, Pelikán – legyintett Virág. – A sors igazságot szolgáltatott magának. Csak az tudja, milyen jó a menny, aki megjárta a poklot. Maga legalább tudja becsülni a szabadságot, legyen hálás érte. Nekem még ez sem adatott meg – nézett a gátőr szemébe. – Három évig halottnak mondtam magam, nehogy lecsukjanak a mostani demokráciában. Saját kezemmel mutogattam a halotti bizonyítványomat. Még a fi-am se tudta, hogy élek. Töltsön egy pohárral. Vagy ezt is sajnálja?

Odakint a katlan füstje magasba csapott. Pelikán megszédült egy kicsit.

– Akárhogy is van, az országot akkor se engedhettük át a nyilas csőcseléknek – kiáltotta, és rácsapott az asztalra. – Csak a Dániel Zolit, őt kár volt megölni. Nem kémkedett az senki-nek. Még a börtönben is azt hazudták, hogy hazaengedték.

Virág Árpád kezeit mosta a lavórban. A vér nehezen jött le a keze fejről.

– A Dániel Zoli... Ki emlékszik már rá? Különben is, azt hiszi, Pelikán, hogy megváltozik valami? Csak a szabályok lesznek mások, a módszerek nem változnak. Eddig egy párton belül gyilkolták egymást, most majd több pártnak csinálják ugyanazt.

A töltésen két rendőr közeledett a gátör házához ...

A rendőrök a füst irányába indultak el, aztán az orruk vezette őket. Az egyik lehajolt, úgy próbált belesni az ablakon.

– Na még ezek is – mondta Pelikán, és eltette az asztalról a kolbászt. Odaszólt a lányának, hogy a reszelt májból adjon nekik a konyhában.

– De aztán ne cicázz velük, az anyád nemjóját, éppen elég ez a sok gyerek – szólt utána.

– Nem cicázok én, apuka, de tudja, hogy a rendőrnek adni kell. Mióta bírságot se szedhetnek, csak ez maradt nekik – mondta Gizi, és igazított egyet a szoknyáján.

Virág az első csülsökkel bíbelődött, aztán keresett egy hát-sót. Az nagyobb.

– Mindenkinek tartozni kell valahova, Pelikán. Ha nem válalunk szerepet, azt hiszik, félünk. Mi nem mehetünk az MSZP-be, mert a „bolsevista, sztálinista” múltunkat nem néznék jó szemmel. Csak a jobboldalon vagyunk biztonságban, az védelmet jelent nekünk. Aki átáll a másik oldalra, annak megbocsátanak. De csakis annak. Aki a baloldalon marad, annak nem lesz kegyelem. Saját volt elvtársaik üldözik majd őket legjobban.

– Nem értem, Virág elvtárs. Miért vagyunk biztonságban azoknál, akik ellenünk vannak, és veszélyben a barátaink között?

– Mert a jobboldalon levők többsége ugyanonnan jön, mint maga meg én. Én ismertem az antikommunistákat. Egyenként. Még olyanokat is be kellett csuknunk, akik nem voltak azok. Bástyá elvtárs azt gondolta volna, nem jól dolgozunk.

– Jól dolgoztak, Virág elvtárs – nézett rá Pelikán.

Virág csak legyintett. Nem várt hálát.

– Ha már muszáj, nem kellene mégis inkább a baloldalhoz csatlakozni? – kérdezte Pelikán. – Nem érzem elég képzettnek magamat ahhoz, hogy csak úgy átálljak a jobboldalra. Meg aztán úgysí megtudják, hogy a Pénzügyminisztérium portása voltam. Az bizalmi állás.

– Meg lehet változni, Pelikán – magyarázta Virág. – A körülmények kényszerítették. Maga ellenálló is lehetett az akkori Pénzügyminisztériumban. Azért dolgozott, hogy belépjünk a Nemzetközi Valutaalapba. Most pedig a nemzeti oldalon, a legjobbak közt a helye.

A gátörnek rossz előérzete támadt, nem voltak jó tapasztalatai az előző élcsapattal. Túl egyszerű képleteket ismert ahhoz, hogy átlássa a helyzetet. A fejét vakarta, sehogy sem értette.

– Akkor is élni kellett – kiáltott idegesen Virág az üst mellől. – Vagy talán követtünk volna el kollektív öngyilkosságot? Nehogy azt higgye, hogy ami most jön, az igazságosabb lesz.

– De...

– Mi mentettük át a nemzetet az orosz megszállás alatt – mondta Virág magába roskadva. – Felemeltük a népet a porból. Mikor lett volna igazgató magából, ha ezeken múlik? A Vidám Park még áll, a Magyar Narancskutató Intézetből mára párt lett. A múltat nem lehet eltörölni, Pelikán. Ezt nem tudta? Mi a történelem része vagyunk. A Pelikán őrs nélkül nincs Fidesz.

– Becsaptuk az embereket, Virág elvtárs. Ennyiből jogosan kritizálnak bennünket – mondta halkán Pelikán, aki jobban elbizonytalanodott a rendszerváltáskor, mint amikor Dénes reggel még egyszer felállt, pedig már a vérét is kifolyatta.

Virág Árpád bevett egy gyógyszert a gyomrára, és azt mondta:

– Kit csaptunk be, Pelikán? Magunkat? Az országot? Mi tudtuk, mindenki tudta, hogy mi folyik itt – emelte fel a hangját. – A KGB-t, a diktatúra elnyomó gépezetét, azt csaptuk

be. De a politikai helyzet egyre fokozódik, Pelikán, itt az új ellenség.

– Szeretnék én már ebből kimaradni, Virág elvtárs – bizonytalankodott Pelikán, aki nem értette, milyen ellenség jön már megint. – Hát mindig kell ellenség?

A gátőr arra gondolt, hogy az ő ellensége az ürge, de azokkal nem tudott elbánni, mert a múlt héten eltörött a lapát nyele. Virágnak csak annyit mondott, ő bizony nem a KGB ellen harcolt, és a kommunisták se, ezt bármikor tanúsítani is tudja.

– Erre még szükség lehet – vágta rá Virág.

Ekkor a ház előtt megállt egy nagy, fekete autó...

A gátőr ijedten nézett ki az ablakon a töltésen álló autóra. Fekete bőrkabátos, kopaszra nyírt, fiatal férfiak szálltak ki belőle. Mit akarhatnak ezek? – gondolta Pelikán. A lánya gyorsan kiszaladt az udvarra, és a katlannál mélyre hajolt egy tuskóért.

– Menj be, Gizi, mert agyonvágalak, te bestia – kiáltott rá Pelikán.

A kocsiból kiszállt a környék csatornaépítő vállalkozója, mellette a hátsó ülésen a polgármester. Nem örült nekik Pelikán, mert csatornát akartak ásni a töltés oldalán, az meg gyengíti a gátat. Mondta is nekik, hogy csak besegítenek az ürgéknek.

– Ez is tudja, mikor kell jönni – dünnyögte Virágnak, de azért a polgármesternek hátranyújtott egy szál kolbászt a kosiba.

A vállalkozó megnézte a disznót, a házat meg a telket is. A polgármesternek annyira tetszett a nyugati autó, hogy ki se szállt belőle. Már csak fél füllel hallotta Pelikán a kiáltását, mielőtt becsapódott az ajtó, hogy „ne félj Józsikám, nem lesz semmi baj”. Aztán elvitte a nagy, fekete autó.

Miután elmentek, a gátőr azon töprengett, amit Virág mondott. Nem értett Pelikán a politikához, annyit tudott, hogy a fasisztákat ütni kell. Csupán mostanában jött rá, hogy a kommunizmus is az ember ellensége. Csak másképp. De azt az egyet tudta: a kommunistákat nem fasisztákra akarja cserélni. Ő pedig más jobboldalit még nem ismert. Szólt volna, de Virág Árpád a szavába vágott.

– Nem nyitok vitát, Pelikán. Én beléptem az MDF-be, ma-

ga megy kisgazdának. Az MDF-be nem jöhet, mert ott van Csetneki, aki 1954-ben feketevágás miatt feljelentette a kommunistáknak. Emlékszik még a Csetnekire?

– Hogy felejthetném el a rusnya pofáját? – nézett Pelikán a disznóölő késre.

– Megértem az érzelmeit, Pelikán, én is ember vagyok, néha elfáradok – mondta Virág. – De ne legyen szélsőséges, és szokjon le a fasisztázásról. Ne szítson gyűlöletet. A tiszta nemzeti érzést maga ne nevezze fasisztának. Csetneki 1944-ben nyilas volt ugyan, de most az igazság és az élet pártján van.

– Igazság és élet?... – nézett rá Pelikán.

– Csetneki a jó oldalon áll – erősítette meg Virág –, a nemzet ügyét szolgálja. Maga meg csak a sebeit nyalogatja, az egyéni sérelmein lovagol.

– A nemzet ügyét?!

– Maga politikai elítélt volt, Pelikán – vágott közbe Virág –, lépjen be a politikai foglyok szervezetébe. Ott is van egy régi ismerőse, a Gulyás. Tudom, hogy a Horthy-rendszerben kiverte a fogait, de aztán együtt ültek az ÁVH börtönében.

– Nem együtt, csak egymás mellett – pontosított a gátőr.

– Gulyás az elvtársa lett, Pelikán – szólt rá Virág. – Magával együtt lett koronatanú a Dániel Zoltán elleni perben, utána bekerült a BM-be. Igaz, hogy aztán '56-ban kirabolt egy élelmiszerszállítmányt, és mentőkre lövöldözött a Corvin-közből, de ma ez is dicsőségnek számít. Miután elfogták, megint a kommunisták börtönügynöke lett. Nem kell tőle félnie. Nálam van a III/III-as csoportfőnökségen készült kartonja, ha szükség lenne rá.

– Én meg a Gulyás? Inkább magának adom az egész disznót, Virág elvtárs. Ezzel a pribékkel én nem közösködöm – méltatlankodott Pelikán.

– Ne érzelegjen itt nekem, Pelikán. Azt hiszi, helye van itt a maga kicsinyes, posztkommunista sérelmeinek, amikor a nemzet ügyéről van szó? Sebeket adunk és sebeket kapunk. Szent István soha nem alapított volna államot, ha magára hall-

gat. Vagy nem olvas keresztény-nemzeti irodalmat? – kérdezte Virág. – Egy vérből vagyunk maga meg én.

Újabb tablettát vett elő. Ivott hozzá, sóhajtott, aztán folytatta.

– Nem minden úgy van, ahogy szeretnénk, Pelikán! Az élet nem egy habos torta. Nem szereti a Gulyást, de maga se egy makulátlan ember. Ezzel az életrajzzal hálás lehet a békés rendszerváltásért. A maga múltjával nem ugrálnék. Jobban teszi, ha az unokáira gondol, és belép kiskaszárnyának. Aztán egyszer majd kérünk magától valamit.

Pelikánt mintha szíven szúrták volna.

– Csak azt ne! – mondta.

– Pelikán, maga nagy bajban van. Mert sehova nem tartozik – folytatta Virág. – Mindenkinek pártot kell választani magának. Tagkönyv kell, ez a demokrácia. És akárhova megy, a hűségét bizonyítania kell. Azt hiszi, nekem könnyű?

Pelikán nem akarta végiggondolni, amit Virág mondott. Nem hitt a fülének, hogy ennek sohase lesz vége. Nem értette a gátör a történelmet, nem látta át a politikai összefüggéseket, csak azt érezte, hogy tényleg bajba kerülhet. Aztán megkérdezte:

– Mit kell tennem, Virág elvtárs?

Virág úgy tett, mint aki töpreng, Pelikán egyre nyugtalanabb lett.

– Először lépjen be a kiskaszárnyapártba – mondta végül Virág. – És rövidesen maga lesz a nemzeti oldal tanúja. Méltó feladat az magának.

– Tanú? Mit kell tanúsítani? – kérdezte Pelikán. – Hogy a Dániel Zoli nem volt kém?

– Nem – felelte Virág. – Maga lesz a koronatanú a kifütyülés ügyében.

– Milyen kifütyülés? – kérdezte Pelikán. – Fütyülni se tudok, mióta kiverte a fogaimat a Gulyás.

– Ne játssza itt magát, Pelikán! Mintha nem hallott volna róla – nézett rá Virág. – Néhány fiatalember SS-sapkában és Árpád-sávos zászlókkal kifütyülte a köztársasági elnököt, és

félbeszakította a beszédét. A felvételt bemutatta a televízió. Maga majd tanúsítja, hogy azok a fiatalemberek nem voltak ott.

– De ha bemutatta a televízió?... – kérdezte Pelikán.

– Csaltak – jelentette ki Virág szárazon. – Ebben lesz maga tanú.

A gátőr depresszióba zuhant. Ivott, de az sem használt.

Már a kolbászt töltötték. Pelikán tartotta a belet, Virág nyomta bele a tölteléket. A gátőr hallgatott, Virág fütyörészett.

– Még hogy semmi nem változik? – kérdezte aztán Pelikán is zavartan nevetve, hogy megmozdult a protézise. – Hát nem szép dolog, hogy mi ketten itt vagyunk? Gondolta volna a Virág elvtárs, hogy egyszer még együtt vágunk disznót? Azért mégiscsak változik a világ. Ez is valami.

Virág megvakarta a késsel a fülét, aztán megszólalt:

– Mit tud maga az életről, Pelikán? Csak ne lelkesedjen annyira. Még néhány év, és ha belépünk az Európai Unióba, ez megint feketevágás lesz. Jobban teszi, ha a moslékról már most leszoktatja a Dénes malacait. Látja, lassan megérti a nemzeti érdeket.

És Pelikán belépett a Kisgazda- pártba. Éppen nagygyűlést tar- tottak...

Pelikán egy szép őszi napon feltette a biciklit a vonatra, és felment Pestre. Félve nyitott be a kisgazdagyűlésre, de aztán jól érezte magát. Még azt is elfelejtette, hogy rövidesen tanú lesz. A széksorokban ugyanolyan emberek ültek, mint ő. Ez megnyugtatta. Még ismerősökkel is találkozott, akikkel együtt ült a börtönben. Jólesett neki, hogy „jó magyar ember”-nek nevezték, és megveregették a vállát. Ahogy múlt az idő, Pelikán egyre többet mosolygott és mesélt.

– És akkor a Bástyá elvtárs után beugrottak a vízbe, hogy megmentse a sprickoló tömegektől...

Valaki odakiáltott a harsányan nevető kisgazdák közül.

– Azt meséld el, Jóska, mikor te voltál a Vidám Park igazgatója.

Már ettől kitört a röhögés. És Pelikán csak mesélt felszabaldultan és boldogan, mesélt. Arra gondolt, milyen kár, hogy a Virág elvtárs is nem kisgazdának állt. Miután leültek, mondta is a szomszédjának, egy Somogy megyei embernek, aki kétpercenként hátra vágta:

– Pedig a Virág elvtárs is jó magyar ember.

Annak is örült, hogy itt a beszédek végére megértette, bár nem mindennel értett egyet. Amikor elhangzott, hogy „a kommunisták gátlástalanok voltak, és leromboltak minden létező gátat”, szólni akart, hogy ő a maga részéről vigyázott a gátra, az nincs lerombolva. Ürge van, de az mindig lesz. Aztán eszébe jutott, hogy ő még ideológiailag nem elég képzett a jobboldalon, és inkább csöndben maradt, nehogy rosszat mondjon.

Nem szeretett sokat ülni Pelikán, de szerencsére nem is kellett. Délelőtt 11 órakor már szünetet kellett tartani, mert olyan erős kolbászillat terjengett a teremben, hogy a kiszagdák gyomra nem bírta tovább. Pelikán nem kockáztatta meg, hogy nem viszi el a fél disznót a kiszagdáknak, mert Virág elvtárs azt mondta:

– Régen kuláknak nevezték, Pelikán, pedig nem volt az. Most meg kommunistának mondják majd, ha nem bizonyítja, hogy kiszagda.

Így még azoknak a küldötteknek is adott egy szál kolbászt, akiket nem engedtek be a terembe, mert nem a kiszagdavezérre akartak szavazni. Ezek – míg csak meg nem éheztek – az ajtón kívül, vérző fejjel követelték a demokráciát.

– Kommunistáknak nincs demokrácia – csattant a válasz és fejükön a seprűnyél.

Az ajtónálló kiszagdák fejbe vertek még két-három embert, eltépték a szavazócéduláikat, aztán helyreállt a rend. Pelikán megijedt, mert tudta, hogy akiket kommunistának mondtak, és ütlegettek, azok tényleg kulákok voltak. És ő volt a kommunista, akit ölelgettek. Fel is hívta Virágot.

– Igaza lett a Virág elvtársnak – suttopta a telefonba, majd elővette a disznósajtot is.

Az előcsarnokban mindenki Pelikán kosara körül tolongott. A gátőr nem hozott elég kenyeret, ezért néhányan meg akarták szerezni az elnöki asztalon fekvő, nemzeti színű szalaggal átkötött kétkilós veknit is. De csak a bort sikerült elemelni a Biblia mellől. Amíg Rimóci főtitkár a szünetben is átszellemülten fújta a kiszagdaindulót, a borsodi kiszagdák az „Isten, haza, család” tábla alatt belenyomták az üvegbe a dugót, aztán szájáról szájra adták a palackot.

– Isten nevében – mondták, és húztak belőle egyet.

Rimóci közben már készült a gyűlés befejezésére, és a körülötte állóknak magyarázott:

– A kommunisták úgy vették fel a Himnuszt, hogy a kiszagdák ne tudják kiénekelni. Egy terccel feljebb van, mint kéne. Én kiéneklem, de a többi kiszagda csak tátog, nem bírja.

Nagy lett a tanácstalanság, majdhogynem a kétségbeesés, de Rimóci megtalálta a megoldást:

– Már kitapasztaltam, milyen a kiskazda hangskála. Nem olyan, mint a pufajkásoké. Kemény, következetes és antikommunista, de nem bírja a magas hangokat. Nekem erős hangom van, elkezdem jó mélyen, ti meg gyertek utánam.

Erre megnyugodtak a kiskazdák, és innivaló után néztek. Úgy érezték, kell a torkukra, nehogy hamis legyen a Himnusz. Délután kettőkor a teremben már erősen keveredett a vörösbor illata a fölböfögött fokhagymás kolbász szagával, ami teljesen elnyomta a reggeli pálinka gőzét, amitől reggel 9 óra körül Pelikán még meg is szédült.

Amikor vége lett a gyűlésnek, a kipirult, boldog kiskazdák hátrafordulva csókolgatták a gátórt és egymást, alig hallották Elnökük örömittas szavait, hogy megint ellenszavazat nélkül győzött. Még vetélytársa sem akadt, ami Pelikánt őszinte ámulatba ejtette.

A kolbász sok barátot szerzett, és hamar népszerűvé tette a gátórt. Nem is volt ekkora sikere Pelikán kolbászának sehol máshol, csak évek múlva a békéscsabai kolbásztöltő versenyen. Virág elvtárs csak később árulta el neki, ki az a fiatalember, aki a tölteléket keveri. Akkor szólt neki, amikor Pelikán rácsapott az ifjú ember kezére, hogy vágja apróbbra a fokhagymát.

– Bánom is én – csattant fel erre Pelikán –, tőlem a Bástyá elvtárs is lehet. A fokhagymát akkor se darabosan tesszük a kolbászba.

Ahogy teltek-múltak az évek, Pelikán alig fért a borssal a darált húshoz, annyian tolongtak a fiatalember körül. Amikor pedig valami ezüstcsónakosok filmet is forgattak róla, Pelikán már a Virág elvtárral küldözgette az utasításait, mert nem jutott a kolbász közelébe. Abban az évben ehetetlenül sós lett a töltelék, és kimaradt belőle a paprika. Néhányan az udvaron hánytak, de közben is a Széchenyi-tervet emlegették, amelyre Virág elvtárs büszkén mondta, hogy az ő ötlete volt. És agyondicsérték a kolbászt.

Egy hét múlva Pelikánt bemutat- ták egy fontos embernek. Keresztény és magyar tanú...

A kiscgazdaggyűlés után Virág egyre gyakrabban emlegette Pelikánnak, hogy rövidesen kérnek majd tőle valamit. Nemsokára meg kell ismernie egy fontos embert, Szikla urat. Pelikán abban bízott, hogy majd nem felel meg tanúnak, és hazaengedik a gátra.

Szikla úrnak a Belügyminisztériumban volt az irodája. A gátőr a biztonság kedvéért oda is vitt egy szál kolbászt magával. Alig jutott át a biztonsági ellenőrzésen, mert a fémdetektor bejelzett.

– Biztos a paprika – mondta Pelikán. – Abban sok a vas.

Szikla tekintélyes, középkorú férfi volt, szigorú tekintettel. Virág azt mondta róla, hogy az MDF belügyes összekötője, ő felel a társadalmi kapcsolatokért.

– Maga lesz a tanú? – kérdezte Pelikánt, aki azt mondta, hogy úgy tudja, igen.

– Pelikán, Pelikán... – ízlelgette a szót Szikla. – Milyen név ez? Maga tudja? – fordult Virághoz.

– Magyar – mondta Virág. – Magyar madár magyar neve.

– Biztos? És a múltja rendben van? – kérdezte tovább Szikla bizalmasan félrevonva Virágot.

– Pelikán József régi kiscgazda – erősítette Virág –, fekete-vágásért volt börtönben. Jobboldali, nemzeti ellenálló volt, sok borsot tört a kommunisták orra alá, ezt tanúsíthatom. Ezért még halálra is ítélték. Jár éjféli misére. Kárpótlásra jogosult, tagja a politikai foglyok szervezetének, unokáit beíratta hittanra, már kiváló cserkészek. Nincs kockázati tényező.

– Nekünk önkéntes tanú kell, Virág – figyelmeztette Szikla. – Ez az ügy nagyon fontos odafent. Médiaképes a tanú?
– Ha mond valamit – mondta Virág –, azt hitelesen mondja.
– Csak mondja! – nézett rá Szikla. – Kész van a szövege?
– Nemsokára – biccentett Virág. – Már a kommunikációs osztályon fészülik.

Aztán Virág még hozzátette elégedetten:

– Ideális tanú. Van gyakorlata.
– Szerénység, Virág, szerénység – intette le Szikla. – Ha van valami, amit szeretek magamban, az a szerénység.

Szikla átküldte őket egy vetítőbe, ahol megnézhatték a jelenetet, melyet a tévében bemutattak. A képeken fiatal, rövid hajú fiúk SS-sapkában lengették az Árpád-sávós zászlót. Közben fütty hallatszott.

– Miért tetszett azt mondani, hogy nem voltak a téren ezek az emberek? – kérdezte Pelikán Virágtól. – Hát itt vannak.

– Ez csak trükk, Pelikán – válaszolta Virág. – Meghamisították a felvételt. A filmgyárból kölcsönözték a ruhákat, és kigazdák öltöztették be őket. Ezt fogja tanúsítani maga.

– A gép azt veszi fel, amit lát. Vagy nem? – kérdezte a gátőr.

– Össze lehet vágni – mondta erre Virág. – Felvesznek valamit, és úgy vágják össze, hogy az ellenkezőjét is jelentheti.

– Akkor ide már nem kell tanú – válaszolta Pelikán.

– Sajnos, kell – zárta le Virág a vitát.

Miután kiléptek az utcára, Pelikán megkérdezte:

– Nekem ez gyanús, Virág elvtárs. Olyan ez, mint a Dániel Zoli pere.

Virág körülnézett, és odébb húzta Pelikánt az épülettől.

– Megbolondult? – kérdezte. – Miket beszél? Elment a józan esze? Nem látja a különbséget? Itt egy lejárató kampányról van szó, Pelikán, amit nekünk ki kell védeni. Itt nem akasztanak. A kommunikációs harc egyre fokozódik, ezt ne felejtse el. A marketing, Pelikán, a demokráciában az dönt el mindent.

Pelikán ezt nem tudta. Nem is sejtette, hogy a kommunikáció ennyire fontos.

– Majd megtanulom, Virág elvtárs – mondta a gátőr. – Az tévesztett meg, hogy régen ezt propagandának hívták.

– Az más – mondta Virág.

– Azt hívják komanikációnak, amikor azt kell mondanom, amit nem is láttam? – kérdezte Pelikán. – Nem vagyok én ehhez ideológiailag elég képzett. Tessék keresni egy alkalmasabb kisgazdát.

– Ne moralizáljon, Pelikán – mondta Virág. – Nekünk az nem kenyérünk. Hiába vágja be valaki a demokrácia szótárát, ha a nyelvtan ugyanaz marad. Láttá, vagy nem láttá, az miért olyan fontos? És azt láttá, amikor Dániel a bűvárokkal beszélt?

– Nem, de azt meg is mondtam, hogy nem láttam, kérem.

– Aztán a Dániel mégis bevallotta. Akkor mi az igazság, Pelikán!? Most is így van. Maga nem láttá, de mások látták. A különbség annyi, hogy ők látták, de maga lesz a tanú. Nem mindegy? Az igazság attól még igazság marad.

– Ha ez az igazság... De ezt nem tudom, kérem. Lehet, hogy nem kellene, Virág elvtárs, de engem zavar az, hogy nem láttam.

– Maga annyira biztos abban, amit lát, Pelikán? Ezen lovagol maga? A Szikla úr szobájában látott még valakit rajtunk kívül?

– Nem én – nézett nagyot Pelikán.

– Na, látja. Pedig más is volt ott. Egy ember, aki mindent magnóra vett. Az ajtó mögött ült. És ha most maga nem mond semmit, mint tanú, akkor az gyanús lesz nekik. És utána néznek mindennek, ami elhangzott, és amit ez az ember felvett. Ezt akarja, maga szerencsétlen? Én vettem ki az aktájából a hamis vallomását, amit a Dánielre tett. Tudja, mi jár ezért? Börtönbe akar csukatni? Érdekes volt magáért kockáztatnom az életemet?

– Ne haragudjon, Virág elvtárs, ezt nem tudtam.

– Ennyire nem lehet számítani magára?! – folytatta Virág.

– Mikor csak annyit kérek, hogy mondjon két primitív mondatot egy riporternek, aki be van avatva az ügybe? Aztán meg:

nem mindegy magának, hogy ott voltak, vagy nem voltak ott? Ha ott voltak is, mit számít? Az még nem azt jelenti, amit az ellenségeink állítanak erről. És ez a fontos, Pelikán. Ez az igazság, nem pedig az, hogy hol volt éppen tíz hülye gyerek – mondta Virág, és bekapott egy gyógyszert. – A politikai helyzet egyre fokozódik. Bizonyítanunk kell a hűségünket. Ilyenkor akar maga moralizálni?

– Elmondom azt a két mondatot, Virág elvtárs – bökte ki Pelikán.

Virág egy közeli parkba vitte a gátőrt. Körülnézett, megvizsgálta a padot, megtapogatta a deszka alját, aztán így szólt:

– Szerepelnie kell, Pelikán. Ismerjék meg a nevét, legyen elfogadott és hiteles ember. Vegyen részt a kommunista rendszer lebontásában. Holnap döntenek a nemzeti pártok és szervezetek a Steimetz kapitány szobrát. Ott lesz a média. Mondjon beszédet, mint kispap.

– Mit mondjak, Virág elvtárs? – kérdezte ijedten Pelikán. – Könnyebb dolgom lenne, ha ismertem volna a Steimetz kapitányt. De nem ismertem személyesen.

Virág az órájára nézett.

– Holnap reggel 7-kor ugyanitt találkozunk – mondta a gátőrnek.

– Ennél a padnál?

– Tanuljon meg konspirálni, Pelikán – dorgálta meg Virág.

– Nem ennél a padnál, hanem a másikinál – mondta, és szembe mutatott, két méterrel távolabb.

Maga is zsidó, Pelikán, láttam bemenni a zsinagógába...

Pelikán másnap megkapta a rövid szöveget, meg a térképet, hogy hova menjen. Amikor a helyszínre ért, megnyugodott, hogy nem egyedül kell ledöntenie a szobrot. Legalább ötven nemzeti színű karszalagos ember nyüzsgött a szobor lábánál. Másik harminc zászlókat lengetett. A gátőr úgy gondolta, kö-zéjük áll, ő úgyis csak beszédet mond.

Pelikán megnézte, és tetszett neki a szobor. Magas volt és nagyon élethű.

– Kár érte – mondta a mellette állónak –, maradhatna, ha már egyszer felállították.

Nem is értette, miért akarják olyan dühödten ledönteni. Rá-adásul a művelet nem volt egyszerű. A keresztény-nemzeti aktivisták kézi fűrészekkel előbb a lábát próbálták elvágni az orosz katonának, hogy elessen, mint a harcmezőn, de nem ment. Túl kemény volt a vas. Valaki azt tanácsolta, darabon-ként szedjék szét Steimetzet. Erre felmásztak a szoborra, ahá-nyan tudtak, és mindenki fűrészelt egy darabot. Volt, aki a csuklóját vágta, más a karját, és volt, aki az orrát.

– Jó nagy orra van – kiáltott le egy vékony ember, mire har-sány röhögés tört ki.

Egy vastag karszalagos férfi a fejét próbálta levágni. Egy fiatalember pedig a zászlót akarta kivenni a kapitány kezéből, de az erősen szorította. Addig igyekezett, míg elveszítette az egyensúlyát. Szerencsére a nadrágtartója beakadt, így Steimetz keze megtartotta, hogy le ne zuhanjon. Rémülten fi-gyelte, meddig bírja a hózentróger. Könnyörgött, hogy ne dönt-sék le a szobrot, mert akkor szörnyethal. Riasztották a mentő-

ket, létrát hoztak, és kiszabadították a férfit Steimetz kezéből. Amikor ezzel megvoltak, az egyik karszalagos arcul csapta a kapitányt. Pelikán összerándult, s végleg átállt Steimetz oldalára. Eldöntötte, nem mond beszédet, és eldobta Virág elvtárs szövegét. A többiek továbbra is próbálták feldarabolni a szobrot. Gyűlt a fűrészpor, hullott a vasreszelék, de Steimetz kapitány szilárdan állt a lábán. Miután elfáradtak, az egyik ember azt tanácsolta, hívjanak darut. S amíg megjön, tartsák meg az ünnepséget.

Ekkor kezdődött Pelikán kálváriája.

Virág Árpád taxival érkezett a helyszínre, miután hírért vette, hogy Steimetz még áll, de zászlórudakkal vernek egy embert, aki a védelmére kelt. Virág előtte az irodájában ült, a híreket hallgatta, hátha adnak részleteket Pelikán beszédéből. Ehelyett azt mondták be a rádióban, hogy verekedés tört ki, mert valaki megpróbálta megakadályozni, hogy ledöntsék a szobrot. „Valami madárnak, gólyának vagy pelikánnak nevezte magát az ismeretlen férfi” – hangzott el a tudósításban. Virág telefonja megcsörrent.

– Nem értem, Szikla úr – mondta. – Tévedés lehet, azonnal odamegyek.

Virág Árpád a legjobbkor érkezett, mert Pelikán éppen leütötte a szabadságharcos nemzetőrség vezetőjét, aki a helyszínt biztosította.

Amint a televízió esti híradójából kiderült, az indulatok akkor szabadultak el, amikor Gulyás Elemér beszédet tartott az ötvenhatos politikai foglyok nevében. A hadtörténelem legszebb és legszentebb időszakának nevezte a nyilas rémuralmat és Budapest 51 napos védelmét. Azt mondta, hogy Steimetz kapitány a zsidó viláгурalom képviselőjeként jött megszállni a várost. Pelikán ekkor kiabálni kezdett.

– Ki a zsidó, Gulyás? Ez egy szerencsétlen orosz gyerek volt, aki fehér zászlót lengetett, hogy ne kelljen porig bombázni a várost. Akkor lőtték agyon. Ezt még a Virág elvtárs is leírta. Mit ártott magának ez az ember?

Pelikán megindult a szobor felé, hogy akkor most már ő is

beszédet mond. Nem azt, amit megírtak neki, hanem azt, amit gondol. Azt magyarázta közben, hogy meg lehetne hagyni a szobrot, attól még lehet rendszerváltás. És még azt is mondta, hogy a szovjetek tényleg felszabadították Budapestet, csak nem kellett volna itt maradniuk.

– Nem múlik azon semmi, emberek, hogy ledöntik, vagy meghagyják – kiáltotta körbe.

Karszalagos kopasz fiatalok állták útját.

– Kik ezek a pribékek? – kérdezte Pelikán, s rámutatott az egyik fiúra. – Megismerlek – mondta –, te vagy az, aki nem voltál ott a Kossuth téren, de ott fütyültél. Te voltál a tévében. Hol a náci sapkád?

A gyerek annyira meglepődött, hogy azonnal bevallotta:

– Igen, ott voltam a téren. Maga azt honnan tudja? – tátotta a száját, aztán arrébb kotródott. Gulyás ránézett a gátörre, majd a tömeg felé fordult, úgy mondta:

– Maga is zsidó, Pelikán, láttam bemenni a zsinagógába.

A kopasz fiatalok ekkor a nemzeti zászlókat lehúzták a rudakról, azokkal verték Pelikánt.

– Rohadt kommunista, piszkos ávós – kiáltották, és csatlakoztak hozzájuk az ötvenhatosok is.

Pelikán vérző fejjel feküdt az árok partján, azt mondogatta, hogy ő nem zsidó, hanem kiscgazda. De ha az lenne, se bánná. Fejére szorította az egyik földre dobott, megtaposott, nemzeti zászlót, és felállt. Ekkor látta meg a nemzetőrt, aki megrugdosta. Szó nélkül leütötte, mielőtt az még egyszer fejbe vágja.

Virág éppen akkor érkezett meg, amikor meg akarták lincselni Pelikánt. Közben megjött a mentő, melyet még a nadrártartón függő emberhez hívtak, és a gátört bevitte a kórházba.

– Zavaros idöket élünk, Pelikán – mondta Virág az ágy mellett, és egy narancsot adott a gátörnek, aki kisebb agyrázkódást kapott, és az egész feje be volt pólyálva. Egy kis résen nézett kifelé, és szívószállal próbálta enni a bablevest. – Egy jókora ijedség gyakran többet ér, mint egy jó tanács. Ezt ne felejtse el. Nem érdemes az érzelmek útjába állni – folytatta Vi-

rág Árpád. – Olyan ez, mint a friss bor. Először zavaros, mér-
ges gázok szabadulnak fel, aztán majd letisztul.

– Ezek nem azok a gázok, Virág elvtárs – fortogott Peli-
kán, és bugyborékkolt a leves.

– Mit ért maga ebből, Pelikán? – kérdezte tőle Virág mér-
gesen. – Azt várja, hogy minden tökéletes legyen? Maga min-
dent egyszerre akar? Nem lát az önzéstől? Mérsékelt konzer-
vatívok vagy nem politizálnak, vagy megutálták, vagy már ré-
gen kirúgták őket.

– Akkor ezek kicsodák? – gurgulázta a gátőr.

– Akik átálltak a jobboldalra, és meg akarnak felelni. Volt
horthysták és nyilasok tanítják őket arra, mi a jobboldal. Ne
csodálkozzon, hogy a fiatalok is ezt tanulták el.

– A bor kiforrja magát – suttogta Pelikán. – De ebben ben-
ne marad a kén.

Pelikánt népszerűvé tette, hogy megvédte Steimetz kapitányt. Ideális tanú...

A gátőr hamar felépült, és Virág azt mondta neki:

– Mit akar, Pelikán? Jobb, mint új korában...

Azonnal a Belügyminisztériumba siettek.

– Nagyon resteltem a dolgot – kezdte Pelikán, amikor Virág Árpáddal együtt beléptek Szikla úr szobájába. Óvatosan benézett az ajtó mögé: tényleg ott ült egy férfi, szinte észrevétlenül. – Mellé ütöttem a szegnek.

– Szamárság. Ne szabadkozzon, kedves Pelikán – fogadta nyájasan Szikla. – Bölcsen és éretten cselekedett. Vannak, akik túl akarnak teljesíteni, de nem gondolkodnak. Maga nagyon fejlett politikai érzéssel nyúlt a problémához. Úgy határolódtunk el a szélsőségektől, hogy a szobrot is ledöntöttük, de arra már nem figyelt senki. Zseniálisan csinálta. Az volt a legjobb rész, amikor letörölte az arcáról a vért a nemzeti színű zászlóval. Filmbe illő jelenet volt. Szavazatokat nyertünk magával. Nagyon jók a visszajelzések odafentről, mindenki azt akarja tudni, ki maga. Ideális tanú – fordult Virághoz.

Pelikán azt akarta mondani, hogy nem ezért tette. És tanúskodni se akar, mert az a kopasz fiatalember bevallotta neki, hogy ott volt a téren. De erre nem adtak időt, hanem átvitték a szomszéd szobába, ahol már Muszter Gábor várta, a beavatott riporter. Gondolta Pelikán, akkor majd elmondja neki. Erős reflektort irányítottak a szemébe, ő pedig elkezdett beszélni.

– Én nem voltam ott a téren, kérem, és nem láttam semmit. Leállíthatják a gépet, mert nem vagyok jó tanú. De szerintem azok a fiúk ott voltak a téren, mert nekem az egyik bevallotta.

A riporter nem értette, mi van. Kiment a szobából Virághoz, és súgott valamit a fülébe. Virág is mondott neki valamit. A riporter visszajött, és kérdéseket tett fel, de Pelikán csak ugyanazt hajtogatta.

– Mondja utánam – kérte a riporter. – Nem volt SS-sapka a téren.

– Nem igaz – mondta újra Pelikán. – Igenis volt SS-sapka a téren.

Eltelt egy óra, a riporter őrzöngött.

– Maga egy hülye! – mondta Pelikánnak, és kirohant Virághoz.

Virág újra súgott neki valamit, mire visszajött, és nekiszegezett három kérdést a gátőrnek:

– Virág urat és Szikla urat látta SS-sapkában a téren?

– Nem – mondta határozottan Pelikán. – Őket nem láttam ott a téren, de úgy tudom, hogy nem is voltak ott.

– Máshol látta őket?

– Igen. Máshol láttam őket.

– Mit is mondott? Mit kellett volna magának hamistanúznia?

– Az SS-sapkás fiatalok ruháját a filmgyárból kölcsönöztük, és a kisgazdák öltöztették be őket. Provokáció volt az egész. És manipuláció, mert meghamisították a tévéfelvételt. Ezt kellett volna elmondanom. De ez nem igaz, nem így volt. Ezt tanúsítom.

– Köszönöm, Pelikán úr – mondta megkönnyebbülve a riporter. – Végeztünk.

– Máris? – kérdezte Pelikán. – Miért nem ezzel kezdte?

Aznap este a gátőr az unokáival nézte a tévét. A híradóban már előre jelezték, hogy megszólal a Kossuth téri incidens koronatanúja.

– Ott a papa – kiáltott a legkisebb unoka, amikor meglátta Pelikánt, szinte süvöltött a hangja a boldogságtól.

– Ne rosszalkodj – szólt rá a büszke nagypapa, aki csak azért utazott haza, hogy a családja körében nézhesse magát a tévében: látni akarta az arcukat. Élvezni akarta az örömet, amikor büszkék lesznek rá.

Elkezdődött a híradás. Először képeket vetítettek be arról, hogy megvédte Steimetz kapitány szobrát. Majd mutatták vörös fejjel, és ahogy a fiatalemberek ütlegetik.

– Megvertek, papa? – ugrott fel a kicsi unoka kétségbeesve.

– Nem fáj – mondta Pelikán. – Nézd csak tovább.

A gyerek felállt az ágyra, nyitott szájjal bámulta, ahogy zászlórudakkal ütik a nagyapja fejét. Könnycsepp gördült le az arcán, de szólni nem mert. Gizi a szeme sarkából figyelte ősz apját. A képet megállították, mellévetítették a téren SS-sapkában lengető fiatalembert. „A két személy ugyanaz” – hangzott.

– Most figyeljetelek – mondta a gátőr.

A képen Pelikán látszott, amint a kamera előtt magyaráz, de a hangját nem lehetett hallani. Vágóképek következtek, és elhangzott a riporter kérdés: „Látta ezeket a fiatalokat SS-sapkában a téren?”

Pelikán válasza: „Nem – mondta határozottan. – Őket nem láttam ott a téren, de úgy tudom, hogy nem is voltak ott.”

Pelikán felugrott a tévé előtt:

– Ne – kiáltotta.

Újabb vágóképek jöttek, és a riporter második kérdése: „Ebben az időben máshol látta őket?”

„Igen. Máshol láttam őket.”

Pelikán felcsattant:

– Az anyád.

Aztán újra ő látszott, amint hosszan beszél, de hangja nincs. És elhangzott a harmadik kérdés is: „Mit tud arról, hogyan jutottak a fiatalemberek a sapkákhöz, és hogy kerültek a téren készült felvételekre?”

Pelikán válaszolt: „Az SS-sapkás fiatalok ruháját a filmgyárból kölcsönöztük, és a kiscsapat öltöztetett be őket. Provokáció volt az egész. És manipuláció, mert meghamisították a tévéfelvételt.”

Ezzel vége. A gátőr szólni se tudott. Gizi megkérdezte:

– Mást adtak le, apuka?

– Megvágták – dadogta a gátőr. – Ezek a szemetek megvágták.

A gyerekek ugrándoztak Pelikán körül, boldogok voltak és büszkék, hogy „benne volt a papa a tévében, benne volt a papa a tévében”. Csak a legkisebb unokája bújt hozzá, átkarolta szorosan a lábát, nem akarta elengedni.

Pelikán aznap nem tudott elaludni. A legkisebb unokája átmászott hozzá a dunyha alatt, és a lábához feküdt. Úgy tett, mintha nem venné észre, csak hallgatta, ahogy a kisfiú szipogva siratja. Amíg el nem nyomta az álom.

Pelikán megmenti az Elnököt, és kiszazza biztonsági főnök lesz...

Pelikán a konspirációs parkban találkozott Virággal. Már messziről látta, ahogy benézeget a padok alá, de végül nem választja egyiket se.

– Menjünk a Duna-partra, Pelikán – mondta a gátőrnek. – Ott jobban zúg a szél.

A rakparton leültek a lépcsőre.

– Becsaptak, Virág elvtárs – mondta Pelikán. – Megvágták a felvételt, nem azt mondtam, ami lement a tévében.

– Ja, kedves barátom – kezdte Virág –, az élet nem egy habos torta. A technika ördöge. A vágó rossz helyen nyiszszantott, de már elküldtük egy tanfolyamra. Tanulja meg a szakmát.

– Ez nem véletlen volt – vágott közbe Pelikán. – Szándékosan manipulálták a képet. Én az ellenkezőjét mondtam.

– Spongya rá, több is veszett Mohácsnál. Tanulja meg végre, Pelikán, hogy nem mind szakács, aki nagykéssel jár – mondta Virág, majd előkapta a noteszét, és ezt feljegyezte. – Különbösen jól szerepelt, odafent is elégedettek voltak. Olyan hiteles volt, Pelikán, hogy már tényleg kezdik azt hinni, hogy nem volt SS-sapka a téren. Még Szikla úr is elbizonytalanodott. Megnyugodhatunk, barátom, ülhetünk egy kicsit a babérokon.

Pelikán felállt a lépcsőről.

– Engem nem érdekel, mi tetszik „odafent” – mondta. – Becsaptak, hazug embert csináltak belőlem, Virág elvtárs.

– Mi csináltunk magából hazug embert, Pelikán? – állt fel

Virág is. – Ezt maga nekem mondja? Hány jegyzőkönyvet vegyek elő, Pelikán, amiben maga hazudott? Már a Dezsőnél se mondott igazat. Az egész élete a hazugságok sorozata.

– De utólag azokat én bevallottam, kérem.

– Akkor vallja be ezt is. Ha akar, menjen el templomba, most már nem tilos, gyónja meg. De ha az megnyugtatta: maga nem hazudott. Nem maga hazudott. Az igazat mondta a kamerába. Nem tehet róla, hogy megvágták, és más lett az értelme. Maga tiszta.

A gátórt ez nem túlságosan nyugtatta meg.

– Hazamegyek, Virág elvtárs. Nézzen a Dunára, emelkedik.

– A Duna tudja a maga dolgát, Pelikán. Megvan az maga nélkül is.

– Sok az ürge.

– Itt is, Pelikán, itt is. Most akar elmenni, amikor küzdhet az igazságért? Ha rossz a lelkiismerete, most rendbe hozhatja – mondta Virág. – A maga Elnökét ostromolják dél óta. Szikla úr azt mondta, hogy még egy kicsit hagyjuk, hadd ijedjen meg. De aztán oda kellene menni, elzavarni a puccsistákat.

Amikor a helyszínre érkeztek, a párton belüli ellenség éppen botokkal rohamozta a kiscsúszó székátházat.

– A kommunizmust akarják visszaállítani – kiáltotta valaki törött állkapoccsal a kapuban.

Fentről elfúló kiáltás hallatszott.

– Gyilkosok. Elvágják a telefonzsinórt.

Mikor Pelikán felért az emeletre, néhány parasztember nyomta befelé az ajtót, hogy megverje az Elnököt.

– Elverünk, mint Lúdas Matyi a Döbrögöt – üvöltötték, mire bentől hatalmas ordítás hallatszott.

De ekkor közbelépett valaki, és letaszította őket a lépcsőn. Ez volt Pelikán. Csak a verekedésnek akart véget vetni, mert amúgy a puccsistáknak adott igazat. Mondta is a lépcső alján szuszogva:

– Mit szól hozzá, Virág elvtárs? Hát nem azért jöttek ezek furkósbottal ide, mert törvényesen nem lehet leváltani az El-

nököt? Nem olyan ez nekik, mint az '56-os forradalom? Mi meg levertük. Még a Steimetz kapitány se kellett hozzá.

Virág megdorgálta Pelikánt, hogy már megint nem tudja megkülönböztetni az áldemokráciát az igazítól.

– Nem engedhetjük meg, hogy az ellenség visszaéljen a demokráciával – mondta a fogai között. – Jegyezze meg, Pelikán, egy nemzeti pártnak vezére van. Ezek nem igaz magyar emberek, mert nem álltak a vezérük mögé. Csak a hatalmát és a pénzét akarták. Árulók és ügynökök voltak.

A gátőrnek Dániel Zoltán jutott eszébe, de nem merte mondani.

– Nem gondolom én azt, Virág elvtárs, hogy ezek árulók voltak. Hát nem választhatnak maguknak vezetőt? – kérdezte.

Ekkor már újra a Duna-parton sétáltak, Virág bedobta a vízbe az egyik botot, amit a puccsistáktól vettek el. Majdnem eltalált egy férfit a rakparton, aki alig tudta lekapni a fejét. A gátőr megismerte: ő ült Szikla irodájában az ajtó mögött.

– Szegény barátom, ezek a puccsisták nem komoly emberek – karolta át Virág a Pelikán vállát. – A nemzeti pártkereszténység ismeri és tiszteli a vezéreit. Az ellenség akarja leváltani őket. Ehhez csak felhasználnak alkalmatlan embereket. Ők azt hiszik, hogy a demokráciáért küzdenek. De ahol ez sikerül, ott idő előtt megszűnik a párt.

– Csak nem hiszi a Virág elvtárs? – mosolygott kényszerezetten a gátőr, és a rakpart felé pislogott.

– Persze, nem ez az Elnök lesz a mi vezérünk, Pelikán – mondta Virág, mintha meg se hallotta volna. – Ez csak amolyan kisvezér. Neki másokkal együtt buknia kell. De ne felejtse, hogy mindennek rendelt ideje van.

Látszott, hogy Pelikán nem érti.

– Ha meg kell buknia, miért védték meg? Ha megvédték, miért kell megbuknia? – motyogta maga elé, és ezen töprengett még lefekvés előtt is. De ezen az éjszakán nem gyújtott rá, és nem aludt el égő cigarettával a szájában. Ennek ellenére felriadt, és ellenőrizte, nincs-e tűz. Abban nem volt biztos, hogy a kisgazdák is építenének neki egy új házat.

Pelikán hősiessége nem maradt titokban. Egy hét múlva ki-nevezték a kisgazdapárt biztonsági főnökének. Próbálta elhárítani a megiszteltetést, de nem lehetett.

– Nem lehetne inkább a Bengál Szekuriti, kérem? – mondta. – Én nem tudok birkózni, az ürgeöntéshez értek.

De az Elnök ragaszkodott a megmentőjéhez. Pelikánt az zavarta leginkább, hogy a pancserpuccs leverése után nagy ünnepséget rendeztek a tiszteletére, ahol az MDF 56-os Köre nevében Virág elvtárs is beszédet tartott, miután megjött a körmenetről. Azt mondta:

– Szent István koronája alatt összefog mindenki, aki keresztény és magyar. És ne feledje, Pelikán József, hogy ezzel a harcunk nem ért véget. Egyszer majd kérünk magától valamit.

– Mit kérnek, Virág elvtárs? – nézett rá kétségbeesetten a gátőr.

De szavait elnyomta a kisgazdák tapsa és harsány éljenzése. Megkapta a pálinkásdemizsont, ami azt jelentette, hogy övé a poszt.

Pelikán rátapos az Elnökre, és megint portás lesz...

Nem sokkal később az Elnök hatalmas tüntetést szervezett. A párt vezetői kijelentették, hogy a tüntetésen merénylettől is lehet tartani.

– Már a pápára is rálőttek – mondta Papucsek, az etikai bizottság elnöke –, akkor most az Elnök jön.

Ezzel mindenki egyetértett. Jobb alkalom nem is kell. Hosszan vitatkoztak arról, tegyenek-e golyóálló mellényt az Elnökre. Végül felcsatolták rá, de úgy nézett ki, mint valami nyugdíjas csősz egy kommandósfilmben. Hiába tiltakozott az Elnök, hogy ő ebben nem megy az utcára, az etikai bizottság elnöke kijelentette: másképp nem tudják garantálni a biztonságát. Erre volt, aki a kabát alá akarta rejteni a mellényt, de a lila zakó nem bírta, és a hátán teljes hosszában elhasadt. Mások a kabátra húzták volna rá, hogy elriasszák a mesterlövészeket. Papucsek egy önvédelmi pisztolyt is javasolt az oldalára. A sarokban egy csendes embernek, akinek semmi funkciója nem volt, eszébe jutott valami.

– A feje attól még védtelen – mondta olyan halkan, hogy alig lehetett meghallani.

– Erre nem gondoltunk – mondta Rimóci, a főtitkár. – Húzzunk bukósisakot az Elnök fejére.

Hozták a sisakot, melyet Krapics Lajostól vettek el, aki egy régi Pannónia motorkerékpárral járt a székházba. Hárman igyekeztek behúzni az Elnök fejébe, de nem ment rá. Ezután felmerült, hogy dublőrt alkalmazzanak, de olyan embert nem találtak, aki méltó lett volna a feladatra.

– Nincs olyan ember, aki az Elnököt helyettesítsné – jelen-

tette ki Veszelka pártigazgató, és kérte, hogy ezt vegyék jegyzőkönyvbe. – Bár én szívesen meghalnék érte – diktálta a szavakat a titkárnőnek. – ... ér-te. Pont. Még a végére tegye azt, Anikó, hogy az Elnököt én zseninek tartom – hunyorgott, és ezt őszintén mondta.

– És ha lelövik a dublört? Övé a dicsőség. És akkor hova dugjuk el az Elnököt? – kérdezte Rimóci főtitkár.

Ezzel többen egyetértettek, bólogattak, és ez szintén jegyzőkönyvbe került. Nagy lett a tanácstalanság. Söröket bontottak fel, hogy gondolkodni tudjanak. Végül Pelikán József biztonsági főnök javaslatát fogadták el, aki azt mondta:

– Majd a testünkkel védjük meg.

Ez tetszett a többieknek is.

– Jó, védjétek meg a testetekkel – hagyták helyben, és megnyugodva levonultak a sarki kocsmába.

A gátör fogta az egyik unoka matekfüzetét, és kidolgozta a haditervet.

Az unokái vak újságárusnak álcázva figyelték az útvonalat. A tetőkön Pelikán az Elnök hűséges embereit helyezte el, akik már délután két órakor felmentek a padlásokra öt liter borral (ez később kevésnek bizonyult) és egy tábla szalonnával. A lakókkal csak néhány helyen alakult ki kisebb dulakodás, összesen két embert szállítottak kórházba. Az egyiket alkoholmérgezéssel.

Pelikánnak Rimóci főtitkár azt mondta, hogy az Elnök konfrontatív alkat, ezért szemből kell várni a támadást. Így a kisközgazdasági biztonság emberei (mind zalai szőlősgazdák, akik a seregélyekkel már sikeresen vették fel a harcot) élő láncot alkottak. Karjaikat egymásba fűzve haladtak az Elnök előtt. Kis híján fel is lökték, de boldogan vonultak, mert így látták a filmekben. Csakhogy hátulról védtelen maradt az Elnök.

– Akár a nyakába is ugorhatnak – mondta a gátör, a biztonsági főnök a többieknek. – Még pisztoly se kell hozzá.

Ettől megijedtek a kisközségek, különösen Veszelka. Pelikán az élő láncot élő gyűrűvé igyekezett szervezni. A műveletet a Parlament elé vont kordontól száz méterre kezdte meg. Csak-

hogy a veszélyt felismerve az összes kiszgazda hátrasiertet, ne-hogy baj legyen.

– Utánam – kiáltotta torkaszakadtából Papucsek, az etikai bizottság elnöke, és mindenki vele tartott. – Erősen fogjátok egymást – adta ki a következő utasítást.

Az élő lánc olyan erős lett, hogy még Pelikán sem tudta át-törni. Így mire a kordonhoz értek, az Elnök előtt egyetlen biz-tonsági ember nem maradt, aki mutatta volna az utat. Tanács-talanul kereste a kordon bejáratát, de nem találta.

– Jobbra, jobbra, mindig csak jobbra – kiabált Pelikán, de az Elnök nem hallotta meg, és életében nem először elindult balra.

Közben szerető hívei boldogan özönlöttek feléje, nem lehe-tett feltartóztatni őket. Többen „édes Józsikám” felkiáltással tódultak oda, hogy megcsókolják, vagy a ruhája szegélyét megérinthessék, de az Elnök ekkor már eltorzult arccal neki-préselődt a kordonnak. A vasrácsok engedtek a tömeg nyo-másának, az Elnök a földre zuhant, hívei pedig rá. Pelikán biz-tonsági szolgálatának emberei először a kezét, majd a hátát ta-posták. Az Elnök elcsukló hangon kiáltotta:

– Árulás!

A kiszgazdák utánavetették magukat, hogy megmentse-k. Ekkor néhány percre az Elnök valódi életveszélybe került. Ez idő alatt a gúla alján jelentős fizikai változások mentek végbe. Néhány ember feje betört, egy másiknak vállból ki-fordult a karja. A zalai szőlősgazdák úgy néztek ki, mint a madárijesztők. Az Elnök bokája lassan megindult előre, az-tán kilencven fokban elfordult balra, és beszorult a rács alá. Pelikán a testével fedezte, amíg bírta, aztán ő is rázuhant. Végül néhány borsodi kiszgazda ismerte fel a helyzetet, és ki-szabadította vezérét a tömegből, mielőtt szeretetből agyonta-possa.

Pelikánt lefokozták, portás lett a kiszgazda székházban.

– Tessék engem hazaengedni – mondta Virág elvtársnak, aki abban az időben már a nemzeti egységet szervezte a jobb-oldali pártok között. – Hiányzik a dunai levegő.

– Nem nyitok vitát – mondta Virág –, a Belgrád rakparton annyi dunai levegőt szívhat, amennyit csak akar. Ha kinyitja az ajtót, látja a folyó vízszintjét. De nem a Duna hiányzik magának, Pelikán. Megijedt a népnemzeti politizálással járó nehézségektől. Jegyezze meg, barátom, gyáva népnek nincs hazája.

– Nem értek én ehhez, Virág elvtárs. A porta komoly dolog.

– Ne hazudjon, Pelikán – nézett rá döbbenten Virág. – Portás volt a Pénzügyminisztériumban öt évig. Benne van az anyagában.

A gátör tovább erősködött, de ekkor odalépett Rimóci főtitkár, aki éppen arra járt.

– Felelni fog a nép előtt, aki elszabotálja az igazságtételi törvényt – mondta, és erre már megijedt a gátör, mert nem volt benne biztos, hogy ő elszabotálja-e. – Mi nem haszonlesésből szolgáljuk a hazát, igaz, Pelikán? Nemcsak akkor dolgozunk, ha főnökök lehetünk. Én büszke vagyok arra, hogy mindig fejfel mentem a falnak. Papucsek barátommal a kemény vonalat visszük a pártban, ezért szeretnek a kiszagdnak. Maga is ilyen, Pelikán. Az Elnök úrral mi olyanok vagyunk, mint a fuvaros lovak: ha egy napot pihennénk, meghalnánk. Egy kiszagdnak felszaporodik ilyenkor a hemoglobint a szervezetében, és feldobja mind a négy pacsikert.

– A hemoglobint? – kérdezte Pelikán.

– Az – mondta Rimóci.

– Minden kiszagdnak felszaporodik? – faggatta tovább Pelikán.

– Föl.

A gátör maga elé nézett, az unokákra gondolt. Megijedt a hemoglobintól, és maradt.

Pelikánt szerették a kiszagdapárt székházában, és egy idő után ő is megszokta. Egészen addig, amíg el nem kezdtek odajárni a Jurta Színházból kiszorult nemzeti szervezetek. Pelikán nem akart hinni a fülének, amikor öreg nyilasok tanították a fiatalokat, akik kopaszra nyíratkoztak, és nyáron is bakancsot hordtak. Mondta is az unokáknak:

– Ti ilyet ne csináljatok, mert bebüdösödik a lábatok.

Még Csetneki is megjelent többször, aki akkor már a MIÉP egyik főnöke volt. A pincében pedig állandóan a cigányokról énekelt egy zenekar. A gátőrnek akkor telt be a pohár, amikor SS-sapkában megjelentek a fiúk, akik megverték a Steimetz-szobornál. Még meg is fenyegették, és azt mondták neki, hogy ő egy „ávós”.

Pelikán szóvá tette, hogy vasárnaponként nyilasgyűléseket tartanak a székházban. De Veszelka és Papucsek azt mondta neki, hogy nem azok. Ezek csak keresztény, nemzeti összejövetelek. Ahol bent leveszik a sapkát.

– Megmondtam már magának, hogy ne fasisztázzon, Pelikán – mondta neki Virág, aki azonnal odasietett. – A tankok helyett a bankok vannak itt, erről nem nyitok vitát. Nem kell annyira komolyan venni ezeket az embereket. Néha túloznak egy kicsit, de erősítik a nemzeti egységet.

– Maga nem hallotta, Virág elvtárs, azért mondja ezt. Likvidálásról beszélnek ezek a pribékek.

– Téved, barátom. Magának fogalma nincs arról, hogy én mennyit hallom ezeket. De jegyezze meg, Pelikán: ha nincs el-lenség, nincs erő. Különben pedig szólásszabadság van. Börtönbe csukná azokat, akik más véleményen vannak? Vissza-sírja a kommunizmust, Pelikán?

– Hazamegyek, Virág elvtárs – jelentette ki Pelikán, és be-zárta a portát. – Most nagyon meglepődne, ha azt mondanám, hogy ez egy rohadt, fasiszta briganti?

– Pihenje ki magát – szólt utána Virág –, aztán fogunk mi még találkozni.

– Magával? – fordult vissza Pelikán. – Remélem, soha.

Teltek, múltak az évek. Pelikán ürgét öntött, amikor elvitte egy nagy konferenciabusz...

Megundorodott Pelikán József a politikától. Nem mondta meg a Virág elvtársnak, de a szíve mélyén megutálta még a rendszerváltást is. Nagyobb volt a szabadság, de a nyugalma elmúlt. Annyi fájdalom és csalódás érte, hogy évekkel ezelőtt elhagyta a fővárost, és hazaköltözött. Néha eszébe jutott a hemoglobin, és belenézett a tükörbe, lehúzta az alsó szemhéját, de nem vett észre magán semmit. Amikor lemondta az újságokat, és kidobta a Szokol rádiót, hogy ne halljon híreket (de a befőttes gumival odarögzített elemet megmentette a zseblámpába), a lelki békéje is helyreállt. Semmit nem tudott a külvilágról, boldogan kerekedett a töltésen. Néha arra gondolt: de jó is ez a hemoglobin! Milyen csodálatos érzés!

Beleszippantott a levegőbe, és nézte a folyót. Kizárta a politikát az életéből, Virág Árpád leveleit fel se bontotta. Ha jött a postás, vele dobatta a küldeményt egy nagy vesszőkosárba, amit erre a célra üritett ki. Békesség költözött a szívébe, a gát pedig szebb volt, mint valaha.

Egyetlen levelet bontott fel, de azt Rimóci írta:

„Kedves Pelikán Jóska, barátom – kezdődött a levél. – Engedd meg, hogy jó magyar emberhez méltón a kiskazda köszöntéssel üdvözljelek, Bort, Búzá, Békességet, mert tudom, hogy te mind a hármat szereted, olyan az neked, mint papnak a szentháromság. A keresztény-nemzeti választók visszaszavazták a pufajkájukat éppen csak levetett, úri zakót felvett kommunista vezetőket. Virág Árpád barátunk, becsületes, an-

tikommunista magyar ember, azt mondta, hogy teljesen eltűntél. Pedig először győzni kell, utána azt mondani: Elvtársak! Véget ért a kommunizmus, most kezdődik a rendszerváltás. Nem is tudom, mit oszt majd szét a kiscigapárt, ha hatalomra kerül, mert ezek ellopják mindent, nem hagynak semmit. Gyere vissza Jóska! Búcsúzóul elküldöm neked Vörös Emil karancslapújtói kiscigazda költő versét, amit a pufajkások hatalomra jutásáról írt: 'Sír a magyar, mint a dőre, óriás lett most a törpe, Róka bújt a báránybőrbe, semmi jót ne várjál tőle'. Láttod, nagy a baj, Józsikám. Írjál, keresztény magyar szeretettel, Rimóci.

Ui.: idei kolbászod van még?”

Nagy kísértést érzett Pelikán, hogy válaszoljon, de attól tartott, hogy akkor nem hagyják békén. Ezért csak kolbászt küldött, hogy a barátság megmaradjon, ám nem írt semmit. Számitása bevált, mert boldog magánya hosszú éveken át megmaradt.

1998 tavaszán aztán szóltak neki a faluban:

– Szavazni kell, Józsi bácsi.

– Nem megyek én – kiáltott vissza. – Szeretnék én már ki maradni ebből.

De otthon gondolkodott rajta, aztán mégis elment. Odaért az urnához, és azt mondta halkán, csendesen:

– Mit szólna a Virág elvtárs, ha ezt most látná?

És bedobta a borítékot a ládába. Valaki meg is kérdezte a választási bizottságból:

– Mit tetszik mondani, Józsi bácsi?

– Semmit – nézett fel Pelikán.

– De azért nem tetszik rosszul lenni? – vizsgálta az asszony.

– Nem – mosolyogta el magát a gátőr, hogy megmozdult a protézise. – Fel van szaporodva a hemoglobin a szervezetemben. Úgyhogy makkegészséges vagyok.

Telt-múlt az idő. Egy napon Pelikán az agyoncsapott ürgék farkát vagdosta, majd pecázni tanította az unokákat.

– Az ürge a gát legveszedelmesebb ellensége – magyarázta nekik.

Úgy belemerült a munkába, hogy a konferenciabuszt észre se vette. Csak az ajtócsapódásra lett figyelmes. Az autó oldalán azt olvasta, hogy Környezetvédekezési Minisztérium. Egy férfi közeledett, cédulával a kezében. Nézte a házat, aztán odalépett hozzá.

– Pelikán József? – kérdezte.

– Igen, kérem – válaszolta az.

– Hagyjon itt mindent, és jöjjön velem.

Világos nappal volt, a fán madarak énekeltek, Pelikán nem számított semmi rosszra. A Környezetvédekezési Minisztériumtól ugyan nem várt senkit, de arra gondolt: lehet, hogy a gáttal akarnak valamit. A gyerekekre bízta a vödröt és a lapátot.

– Ürgére, gátra vigyázzatok – mondta. – Estére itt leszek.

Elköszönt a lányától, betolta a biciklit, és megkérdezte a férfit:

– Hova megyünk, kérem? A Környezetvédekezési Minisztériumba?

– Nem.

– Akkor hova?

– Azt nem mondhatom meg. Ezt az utasítást kaptam.

Virág pacallal kínálta a gátórt, hogy hozzászokjon...

Pelikán beült az autóba. Üvegablak választotta el a sofőrtől. Ahogy mentek, egyre rosszabb érzése támadt. Sokat vitték már errefelé autóval, s nem voltak jó emlékei. Nem értette, miért nem mondhatják meg, hova viszik. Izzadni kezdett, és pánikba esett.

Mikrofonokat látott maga előtt. Azt gondolta, hogy kapcsolatba léphet azokkal, akik autót küldtek érte. Körülnézett, előrehajolt, és megszólalt.

– Hallanak engem? Hova visznek, kérem? Ki akarnak zárni? Vagy le akarnak csukni? Nem csináltam semmit. Vagy megint pancserpuccs van? Én nem vagyok se a Fidesz, se az MDF, se a kommunisták ügynöke. Egyáltalán, senkinek a beszervezett embere nem vagyok – mondta tagoltan. Várt egy kicsit, és megütögette az előtte levő mikrofont. – Még kisgazda ügynök sem vagyok, kérem. Magammal sem állok kapcsolatban.

Aztán kopogott az üvegablakon.

– Bocsanat, hogy zavarok, kérem – mondta. – Hova visznek? Csináltam valamit?

A sofőr a visszapillantó tükörben csak annyit látott, hogy a hátul ülő ember időnként előrehajolva tátog. Mire Budapestre értek, beesteledett. Az autó megállt a Kossuth téren, majd behajtott a parlamenti parkoló sorompóján. Pelikán kiszállt, és az épület hátsó bejáratához vezette két civil ruhás fiatalember.

Megindult felfelé.

– Nincs itt másik bejárat, kérem? – kiáltott vissza, de a kísértői már eltűntek.

A szűk lépcső egy folyosóra vezetett, a végén nyitott ajtó

fogadta. A bejárat mellett névtáblát látott. Feltette a szemüvegét, közelebb hajolt, és elolvasta:

MINISZTERELNÖKI HIVATAL

VIRÁG ÁRPÁD

főtanácsadó

GOGOLÁK ANDREA

titkárnő

Pelikán megfordult, hogy elmegy. De a lépcsőház már sötét volt, nem látott senkit. Az ajtó felé fordult, és megindult a fény irányába. Belépett a faburkolatú, tágas irodába. A falat a dicső nemzeti múltat ábrázoló festmények díszítették, szemben egy '56-os lyukas zászló lógott. A gátőr tett néhány bizonytalan lépést befelé, majd mégis távozni akart, amikor a másik ajtón belépett Virág.

– Isten hozta, Pelikán – mondta. – Máris menni akar? Egy ilyen régi jó barát? Egy régi harcos?

– Jó estét, Virág elvtárs – válaszolta Pelikán. – Azt hittem, nem tetszik itt lenni.

– Hagyja már ezt az elvtársozást, Pelikán. Maga már egy új világ polgára, a jövő Magyarországot építi. Ki emlékszik már az elvtársakra? – kérdezte, majd a szemébe nézett. – Nem éhes? Egy dakota mondás szerint „ne ülj olyan lóra, amelyik éhes”. Mondtam már, hogy irigylem magát, Pelikán? – sóhajtott Virág, és bevett egy gyógyszert. – Magának mindig olyan jó étvágya van.

– A dunai levegő – mondta halkan Pelikán.

A gátőr nem tudta miért van itt, de nem várt semmi jót.

– Együtt fogyaszthatnánk el az estebédet – mondta jelentősegteljesen Virág.

– Vacsoráztam már. De enni azt még tudok bármikor – felelte Pelikán. – Ehetek valamicskét.

Virág az asztalához lépett, felemelte a telefont, és egy magas, fiatal hölgy lépett be, hosszú szoknyában.

– Hozhatja az ételt, Andrea – utasította szárazon Virág Árpád, majd Pelikánhoz fordult. – Gogolákné meghalt, ez az unokája. Hasonlít rá szegény. Látja, Pelikán, a jövő még nekünk sem mindig csak jót tartogat. Furcsa lány, nem szereti eléggé a mi magyar népzeneinket, de ez volt a nagyanyja utolsó kívánsága. Hogy én gondoskodjak róla. Spongya rá, ne érzelegjünk. Nem kenyérünk az, nekünk. Igaz, Pelikán?

– Mit eszünk, Virág elvtárs? Csak nem malacot? – kérdezte Pelikán aggódva.

– Pacalt, Pelikán. Pacalt.

Nem értette Pelikán. Virágról úgy tudta, hogy utálja a pacalt. Még le sem ült olyan asztalhoz, ahol pacalt ettek. Nem bírta a szagát.

– Miért pacalt, Virág elvtárs? Nem adnak itt magának jobb kaját?

– Ne válogasson, Pelikán! – emelte fel a hangját Virág. – Az élet nem egy habos torta. Nemzeti kormányunk van, csak-hogy a politikai helyzet egyre fokozódik. Megnyertük a választásokat, de a polgári értékek veszélyben forognak. Az adóhivatal már a kezünkben van, de hol van még a halottak napja? Ezt sohasem szabad elfelejteni.

– Nem felejttem el, Virág elvtárs? – nézett rá megint Pelikán. – De miért pacal?

– Azért pacal, mert a maga minisztere is ezt szereti. Szokjon hozzá.

– Az én miniszterem? – nézett körül Pelikán értetlenül. – Kicsoda az én miniszterem?

– Ugyanaz, aki az Elnöke – vágta rá Virág. – Kisgazda még, vagy nem?

– Azt hiszem, az vagyok, kérem – vont a vállát.

– A Földmégművelésügyi Minisztériumhoz kerül – folytatta Virág, és beállította a zsebóráját. – A konferenciabusz ne tévessze meg. Csak kölcsönkértem a környezetvédekezési tárcától arra a két órára, amíg a miniszter felesége nem használja.

– Miért vagyok itt, kérem? – szólt Pelikán. – Árad a Duna, Virág elvtárs.

– Vannak fontosabb dolgok is ennél, ne csak a gátig lásson, barátom. Koalíciós kormányunk van, sok hűséges emberre van szükségünk. Olyanra, aki sok próbát kiállt. Akiben meg lehet bízni. Ez a legfontosabb. Közöttünk az ellenség, a küldetésünk még nem ért véget. Örüljön, Pelikán! Irigyelni fogják, mert sokat tehet a polgári Magyarországért – veregette meg a vállát Virág. – Bizalmi állást kap az Agrárminovációs Kht.-nál. Aztán egyszer majd kérni fogunk magától valamit.

– Minovációs micsodánál? – tárta kerekre a szemét Pelikán József. – Ne tessék már viccelni velem, kérem. Én nem értek semmihez, alkalmatlan vagyok mindenre. Tessék engem hazahozni. Kérjen tőlem a Virág elvtárs most, amit csak akar, aztán hadd menjek vissza a gátra, emelkedik a Duna.

– Mindent a maga idejében, Pelikán – vágott közbe Virág. – A jó időztetés a tartós győzelem záloga. Ezt soha ne felejtse el.

– Nem felejttem el, kérem. De nem lehetne erre egy alkalmasabb polgárelvtársat találni? Én nem vagyok elég képzett. Szeretnék kimaradni ebből. Csináljanak koalíciós kormányt nélkülem. Nincs itt erre elég ember? Már kértek tőlem éppen eleget. A Virág elvtárs is jobban járna, ha itthagyná ezt az egészet, és hagyná, hogy felszaporodjon a hemoglobinja.

Gogolák Andrea felszolgáltatta az ételt, és meggyújtotta a gyertyákat.

– Azokat ne – förmedt rá Virág idegesen. – Hol van még karácsony? Szép is egy polgári karácsony – szólt aztán nyájasan a gátörhöz. – Ennyi unokával, ugye, Pelikán?

Pelikán nem válaszolt. Evett. Az elmúlt évekre gondolt, és rossz előérzet gyötörte. Kanalat kért a pacalhoz.

– Sok a leve – mondta.

Az elmúlt évek komorabbá tették, már azon gondolkodott, nem eszik többet.

– Nem akarok rosszul lenni a pacaltól, Virág elvtárs – mondta. – Hogy néz az ki? Inkább hazamennék most már, este van.

– Igyon egy kis bort – töltött Virág. – Szegény barátom, so-

kat romlottak az idegei. Úgy látszik, többet kell törődnöm magával.

Pelikán tovább kanalizott, utána kiitta a borát. Virág elküldte a szobából Gogolák Andreát, és az asztalhoz lépett.

– Nem rossz ital a vörös bor, ugye, Pelikán? Szép színe van. Maga ezt szereti, nem?

Pelikán előtt elsötétült a világ.

– Virág elvtárs, én mindent bevallok – mondta, és letette kezéből a kenyeret.

– Nyugalom – engedett fel Virág.

– Én tényleg kommunista voltam. Hittem is benne.

– Spongya rá, Pelikán. Ne mondjon semmit. Mi úgyis tudunk mindent.

– Azt is, hogy az MSZP-re szavaztam?

– Azt is – nézett rá rezzenéstelen arccal Virág.

Pelikán összeomlott. Mindent tudnak róla. Aztán összeszedte magát.

– Akár tudják, akár nem – mondta halkán, öntudatosan –, jogom volt arra szavazni, akire akarok. És jogom van kimaradni a koalíciós kormányból is.

– Joga? – kiáltott Virág. – Maga jogról beszél? Hányszor lépte át a jogot, Pelikán? És mit kezd a nagy jogával? Azt hiszi, érdekel a maga joga bárkit? Joga van meghalni is. És az unokákat ki neveli fel, Pelikán? A maga fehérmájú, félhülye lánya? Akit csak a szex érdekel? Meg a pornófilmek? A liberális globalista mocskok? Talán már kábítószerezik is. Vagy belépett az SZDSZ-be?

Közbe akart szólni Pelikán, hogy a Gizi az nem olyan.

– Hallgasson – kiáltott rá Virág. – Segíteni akarok, maga szerencsétlen. Jön a polgári Magyarország. Ezt a kormányt soha nem váltják le. Maga meg most akar kommunista lenni, mert joga van hozzá? Okosabb embernek gondoltam, Pelikán. Tudja, milyen négy év vár itt a kommunistákra? Még vásárolni is csak egymástól fogunk. De én még mindig bízom magában, tőlem kap még egy esélyt.

– Ne vesződjön velem, Virág elvtárs. Ne is tessék belőlem

jobboldalit csinálni. Úgyse fog menni. Nem vagyok én ehhez elég képzett ideológiailag.

– Ne adja fel, barátom – szólt közbe Virág – Az erő velünk van. Ezt soha ne felejtse el. Egyen. Aztán egyszer majd kérünk magától valamit.

– Mit tetszenek kérni?

– Mindent a maga idejében. Nem kell semmit elsietni. Lazítson. Mit szólna hozzá, ha elmennénk egy barátunk születésnapjára, a Hortobágyra? Családostul. Lesznek ott mások is. Egy igazi, hamisítatlan, kiscgazda polgári összejövetelre. Barátkozzunk, ismerkedjünk. Össze kell tartanunk, Pelikán. A politikai helyzet egyre fokozódik. Látnunk kell egymáson, hogy összetartozunk.

– Fokozódik – ismételte meg Pelikán. – Nem lehetne már, hogy csillapodjon egy kicsit? Hátha nem is olyan ellenség az ellenség?

– Ne legyen materialista, Pelikán! – szólt rá Virág. – Az ellenség az ellenség marad. És ez az, ami életben tart bennünket.

Pelikán elment a vendégházba. Az unokák fagyit kaptak, ő kakaspörköltet...

Pelikán elővette a vasárnapi ruháját, és szépen felöltöztette a gyerekeket is. Gizi először túl rövid szoknyát akart felhúzni, de levette vele. Sok baj volt az induláskor, mert a Pisti haja felállt, a gátör meg vízzel próbálta lefésülni. A kakastaréj megmaradt, csak a víz folyt a gyerek fejről, és az bőgni kezdett.

Kedvencét, a legkisebb unokát megint a csomagtartóba ültette. Fehér, horgolt csipkesapkát adott a fejére.

– Ezt még a papa hordta – mondta, és a gyerek boldogan vi-gyorgott a sapka alatt. – Neked tettem el – magyarázta neki Pelikán.

A minisztérium vendégházában hosszú fehér asztal fogadta őket. Szép nyári este volt. A kertben tücskök ciripeltek, a so-főröknek kivitték az ételt a kocsiba. Ahogy érkeztek a vendé-gek, nagy hangzavar kezdődött. Volt, aki hiányolta, hogy a Környezetgarázdálkodási Intézet libériás inasait miért nem hozták ki autóval. Egy erősen kifestett hölgy pedig kamaraze-nekart követelt a kertbe, amelyik ismeri a Rákóczi-indulót. A kiscigazdafeleségek egy része szerette volna, ha erre az alka-lomra a teraszra is nehéz bársonyfüggönyöket varrnak.

– Lehányi ez is jó lesz – súgta az egyik pincér a másiknak.

Virág bemutatta Pelikánt a vendégeknek. Régi ismerősei is akadtak, akikkel együtt verte le a pancserpuccsot. A kiscigazda-székházból pedig szinte mindenkit ismert. Rimócit kereste, de az nem volt ott, mert előadást tartott vidéken a kiscigazda etiká-ról. Pelikán itt tudta meg, hogy Veszélka és Papucsek állam-

titkár lett. Megölelték, és Pelikánnak jólesett, hogy őszintén örülnek neki. Vacsora közben az ablakon behallatszott, hogy két részeg férfi egy nővel hempereg a szalmakazalban.

– Maga is találhatna itt valami nőcskét – mondta Virág pajkosan a gátörnek. – Nem olyan öreg még maga.

– Köszönöm, de nem vagyok szerelmes, Virág elvtárs.

– Ki beszél itt szerelemről?

A cigányzenekar játszani kezdett, valaki az „Akácós utat” kérte. Utána rákezdett egy másik: „Te rongyos élet...” A szalmakazalból sikongás hallatszott.

– Nem mész, Gizi, sehova – kiáltott rá Pelikán a lányára, aki felállt, hogy sétáljon egyet.

Virág hozta a kenyeret és a krumplit.

– Már megint Virág elvtárs hozza a krumplit – mondta Pelikán nevetve, és az egész teremben nevettek, hogy elvtársnak szólította Virág Árpádot. – Negyvenötben is ő hozta a krumplit a faluba.

Virág sötéten nézett Pelikánra, de igyekezett jó képet vágni.

– Krumplit osztott a kiscigányok között – mondta aztán.

– Milyen kiscigányok között? – kérdezte Pelikán. – A kommunista párt. Az osztott krumplit. Akkor még nem volt bajusza a Virág elvtársnak, és nagyon szép beszédet mondott. De ahogy ott állt, kinyílt az egyik vagon ajtaja, és az összes krumpli rázúdult Virág elvtársra.

Virág csak annyit mondott.

– Többet ne ilyen, Pelikán. Könnyen megárt magának.

De a többiek dőltek a nevetéstől. Veszélka a földön gurult, és azt ismételte, hogy „Virág elvtárs”, „Virág elvtárs”. Aztán megint görcsbe rándult, és nem tudott megszólalni a röhögéstől.

– A magyar narancsot mondja, Pelikán, a magyar narancsot mondja – kiabált közbe Papucsek a hangzavarban.

– Ott meg a Bátya elvtárs – kezdte Pelikán – felvágta a citromot, mert azt hitte, hogy narancs. Jó nagyot harapott bele, mert azt mondták neki, hogy édes lesz. És a savanyú citrom leve szétmarta a torkát, és ilyen picire húzta össze a száját.

– Ez a Fidesz, ez a Fidesz – kiabálta Veszélka kiszagda államtitkár, miközben elemi erővel tört föl mindenkiből a röhgés.

Papucsek nem tudott megszólalni, a hasát fogta, és potyogtak a könnyei. A nők sikongattak. Csak Virág mosolygott kényszeredetten a sarokban.

Ebben a pillanatban hatalmas durranás hallatszott, minden-
kiben meghűlt a vér. Papucsek államtitkár előkapta a sörétes puskáját, és viszonozt a tüzet. Szitává lőtte a falon az egyik drága olajfestményt. Magyar festő híres alkotását. Pattogtak a sörétek, és mindenki a földre vágta magát. Csak Pelikán maradt állva, és elindult a szomszéd szobába.

– Stanicli? Már megint az a rohadt stanicli? – és a fülénél fogva húzta be az egyik gyereket. – Éppen olyan, amilyen az apja volt. Ez a mániája, a stanicli – kiáltotta, és kivette a gyerekek kezéből a papírzacskót, amivel durrantott.

A gyerek bömbölt, de Virág Árpád megvigasztalta.

– Ne sírj, kisfiam, te már egy vidám, boldogabb világban fogsz élni. Megteremtjük neked az új évezred polgári Magyarorszá-
gát. A jövő elkezdődött. Ott nem lesz könny, se fájdalom.

Miután megnyugodtak a kedélyek, a részeg társaságnak megtetszett a lövöldözés. Papucsek újabb puskákat vett elő, a képet kivitték az udvarra, és célba lőttek rá. Aki talált, az iha-
tott egy felest. Dörögtek a fegyverek, a sörétek szaggatták a vásznat. Döntötték az italt, töltöttek, és lőttek. Amikor már olyan rongyos volt a festmény, hogy nem lehetett megállapí-
tani, talált-e a lövés, abbahagyták a tüzelést. Összehajtogatták a szétlőtt képet, és leírták a leltárból. Félév múlva csak egy te-
levíziós csatorna kereste, másnak nem hiányzott.

A mulatás folytatódott, a zenekar húzta, és csárdást táncol-
tak. Virág Árpád közben félrevonta Pelikánt, és bizalmasan azt mondta:

– Szeretném, Pelikán – mondta bizalmasan –, ha többé nem hozna kellemetlen helyzetbe. Felejtse el azt az ostobaságot a krumpliosztásról.

Pelikán csak most értette meg, hogy majdnem bajba keverte Virágot.

– Nem tudtam, Virág elvtárs, hogy akkor nem lett volna szabad krumplit osztani – mondta megrendülten. – Bocsásson meg, drága Virág elvtárs.

– Spongya rá – szólt az elnözön. – Akárhogy is történt, nem hagytuk magunkat. Hanem magának holnap már munkába kell állnia. Megvalósíthatja polgári álmait, pénzt oszthat a szegény gazdáknak.

– Nincs énnekem pénzem, Virág elvtárs – mondta meglepetten a gátőr. – Osztanék én szívesen, de nincs miből.

– Ki beszél itt a maga pénzéről? Itt az állam pénzét kell osztani, Pelikán – kapcsolódott be a beszélgetésbe Veszélka.

– De kinek? Nem értek én, kérem, semmihez – hüledezett Pelikán.

– Aláírni tud? – kérdezte Virág.

– Azt még tudok.

– Akkor mindent tud – mondta Papucsek, és megszorította a kezét.

– A többit majd megmondják – hagyta rá Virág is.

Az idő haladt, a hangulat emelkedett. A pincérek éppen a függönyt szerelték le, mert valaki lehányta. Virág alig tudta elrántani Pelikánt az egyik kiscgazda vendég elől, aki hullarészegen kizuhant az ablakon.

– A miniszter úr fiával kell kapcsolatba lépnie – mondta Pelikánnak. – Hivatalosan Veszélka lesz a főnöke, de az lesz, amit az Elnök gyereke mond. Maga csak végrehajtja.

Hajnalodott. Az ajtón belépett egy nő, akit Pelikán egész este nem látott. Cipő nem volt a lábán, a hajából szedegette a szalmát. Pelikán közben kérdezősködött, megpróbált beszélgetni nála tapasztaltabb kiscgazdával. Nem volt biztos a dolgában, de mind azt mondta neki, hogy megfogta az Isten lábát.

A gátőr már távozni készült. A gyerekeket este hazavitte egy autó a lányával együtt, de a sofőr még nem jött vissza. Ketten ültek a teraszon, a vendégek szanaszét aludtak az asztal alatt meg a kertben.

– És azt ne felejtse el, Pelikán – töltött még neki Virág –, hogy az agrárdiplomáciai offenzíva megkezdődött.

– Mi kezdődött meg? – tárta nagyra álmos szemeit a gátőr.

– Az agrárdiplomáciai offenzíva – rágta a szájába Virág. – Ezt a szót jegyezze meg, akkor nem lehet baj.

– Milyen offenzíva, Virág elvtárs? – akadékoskodott Pelikán.

– A maga minisztere folyton repülőgépen ül – magyarázta a másik. – A levegőben száll át egyikből a másikba. Királyok és hercegek fogadják, ahová csak megy. Ahol süt a nap, eltölt két hetet, és viszi a jó hírünket a világba. Ahol nem jó a kaja, ott magyar éttermet nyit. Azok észre sem veszik, és már tőlünk importálnak.

– Hú, de ravasz – ámuldozott Pelikán. – Így kéne eladni az ürgefarkat is.

A háttérben néhányan ébredtek, az asztalról a maradék ételt szedték össze a minisztériumi kiscigaféleségek.

– Fejlődik a világ, Pelikán – emelte fel a hangját Virág. – Szingapúrban fejlesztjük a magyar vidéket, nem Lajosmizsén. A határ a csillagos ég. Holland mintagazdaságot építünk a magyar parasztoknak, Chiléből hozunk cseresznyét.

– Chiléből cseresznyét? – értetlenkedett Pelikán. – Eddig a narancsot is itthon akartuk termelni, Virág elvtárs. Ha jó a magyar narancs, miért nem jó a magyar cseresznye?

– Mert nem érik egész évben – vágta rá Virág. – Olyan polgári világot akarunk, Pelikán, ahol egész évben van cseresznye. Nem mindenki mehet télen a déli féltekére, mint a maga minisztere.

Pelikán ezt belátta. Aztán elgondolkodott, miért nem jó nekünk télen a narancs, nyáron meg a cseresznye. Rájött, hogy ő mégiscsak jobban ért a gáthoz, meg az ürgeöntéshez. Szólt volna, de Virág közbevágott.

– Nem nyitok vitát, Pelikán. Szereti a mi bölcs miniszterelnökünket?

– Hát, hogyne – mondta.

– Akkor nem lehet baj. Készüljön, holnap majálisra megyünk Borsodba.

Magyar gyerekeknek magyar tejet. Pelikán az iskolatejprogram vezetője lesz...

Még csak délelőtt 11 óra volt, de alig lehetett a forróságot elviselni. Pelikán József és kísérete levágta az utat, és a gazban gázolva közeledett a Kürtös-tanyához. A gátőr a bejáratnál feltekintett a két oszlop közé kihúzott transzparensre, és elolvasta a szöveget.

A TEJ ÉLET, ERŐ, EGÉSZSÉG

Pelikánnak rémlett, hogy ezt már hallotta valahol, de már akkor is egyetértett vele. Ezért elolvasta hangosan a legkisebb unokának is, hogy tanuljon belőle. Alatta még nagyobb betűkkel ez állt:

MINDEN MAGYAR ISKOLÁSNAK MAGYAR TEJET

Pelikán maga köré gyűjtötte az unokákat, és elmagyarázta nekik, hogy nemsokára magyar tejet isznak. De nem értett valamit.

– Nem minden tehén ugyanolyan? – kérdezte. – Nem mindegy, milyen tejet isznak a magyar gyerekek? Az egészség a lényeg, nem?

Virág a Velúr nevű férfira nézett, aki Pelikán titkára lett, és ragaszkodott hozzá, hogy a táskáját hordozza. Velúr megigazította az erős szemüvegét, mert ez a kérdés megfogta. Általában előzetesen tanulmányozta a mindenkori főnöke szokásait, hogy aztán fenntartás nélkül kiszolgálhassa. Ennek köszönhette,

hogy még soha senki nem emelkedett olyan gyorsan ranglétrán, mint ő, bár annak fokozatait rendszerint a kasszával együtt hagyta el. Mielőtt Velúr Pelikán mellé került, a gátak és az árvíz összefüggéseit kutatta az interneten, és már a latin kifejezéseket is megtanulta. De tejből még a felkészülés elején tartott.

– Azért nem mindegy, ügyvezető igazgató úr, mert ha magyar tejet isznak a magyar gyerekek, az sok magyar embernek ad munkát – mondta, Virág pedig nagyot bólintott. – Jól járnak, akik tehenet tartanak, mert megveszik tőlük a tejet. Így ha beindul az iskolatejprogram, itt mindenki meggazdagszik, a gyerekek pedig egészségesek lesznek.

– Na látja, Pelikán – lépett hozzá Virág –, nem kell kishitűnek lenni. Új országot építünk, és maga a jövőbe önti a tejet.

Ahogy elhaladtak a felirat alatt, rákezdt a tűzoltózenekar. Pelikánt éppen csak el tudta rántani Velúr, hogy el ne gázolják a mazsorették. A tanyán panzió is volt meg lovarda, és most hatalmas sátrakat állítottak fel a vendégeknek. Mindenki sörjegyet kapott, a gyerekek ingyen fagylaltot (Pelikán unokái egész nap fagylaltoztak). A megyei kisgazdáknak hatalmas bográcsban gulyást főzték.

– Ingyen kaja, pia, cigi, gyufa – kiáltották boldogan.

A pesti vendégeknek ökröt sütöttek, és nekik külön terítettek. A miniszternek félretettek egy kis tegnapi pacalt, mert azt szerette. A színpadon ismert táncdalénekesek énekeltek („Jaj, cica, eszem azt a csöpp kis szád”), aztán néptáncosok következtek. Mancs, a mentőkutya helikopterrel érkezett.

Délután aztán az „Isten, haza család” tábla rádőlt néhány részeg kisgazdára, de hamar bekötözték őket. A nap csúcspontja az Elnök-miniszter bevonulása volt, fénye még a lovasbemutatót is elhomályosította. Vele tartottak a párt vezetői, Rimóci és mások. Pelikánt meglepte, hogy itt van Szikla, aki kivált az MDF-ből, és kisgazda lett. Úgy látszott, hogy a háttérből mindent ő irányít. Mellette voltak azok a vállalkozók, akik évek óta a miniszter téli nyaralását fizették. Ezek már egy hónapja tanácsadók voltak az állami cégeknél. Közülük Templár László Pelikán egyik informális főnöke lett.

– Tejet majd a magyar gyerekek isznak – mondta öblösen az Elnök-miniszter hatalmas ováció közepette –, maguk csak érezzék jól magukat. Nincsenek itt a kommunisták, hogy számon kérjék rajtunk, miért mulatnak a kisgazdák. Vannak a bacilusok, és velük szemben vagyok én. Elképzelhetetlen, kérem, hogy ne én győzzek. Ezért maguk csak mulassanak nyugodtan.

Veszelka maga köré gyűjtötte a megyei kisgazdákat, hogy ne csak testi táplálékot kapjanak, és épületes beszédet tartott nekik.

– A kisgazdapárt valósággal a tüdejét köpi ki a hazáért – mondta. – A sors akarta, hogy a kisgazdák kormányozzák az országot. Minden nemzetnek megvan a maga végzete, csak fel kell ismerni.

Veszelka nagy tapsot kapott.

Este az istálló fölötti biliárdterembe hívták Pelikánt. Virág bemutatta neki Kürtös Ferencet, a tanya tulajdonosát. Korábban az MSZP szimpatizánsa volt, de a választások után megismerte a győztes kisgazdák programját, és az meggyőzte.

– Megvenném a Fehér Tej Rt.-t, a helyi tejüzemet – mondta Pelikánnak. – Mi majd adunk magyar tejet a magyar gyerekeknek. Cégeimmal megalakítom a helyi regionális fejlesztési kht.-t, az felveszi a térségre szánt pénzeket. Már megbeszéltem Templár Lászlóval, a miniszter úr rábízott mindent. Nem kell mást csinálni, csak az összeget átutalni, a többit mi elintézzük. Ne legyen rá gond – magyarázta a gátőrnek –, mi elosztjuk a pénzt helyben.

– Tényleg, segítenek? – kérdezte Pelikán megkönnyebbülve. – Mekkora összegről van szó? – fordult hátra.

– Először alig több mint félmilliárdról – felelte Virág, miután Velúr gyors számolást végzett.

Pelikánban meghűlt a vér. Ennyi pénzt még soha nem látott. Kezdte nem jól érezni magát. Rászólt az egyik gyerekre, tegye vissza az üres fagyitölcsért.

– Nem kellene valami tervet készíteni, hogy mire költenek ennyi pénzt? – kérdezte zavartan.

– Nagyon jó ötlet, Pelikán – vágta rá Virág. – Készítsen a Kürtös úr testvére egy tanulmányt, és azért is lehet fizetni vagy ötmilliót. Családbarát a polgári kormány. Ennek a majálisnak is ára van. Azt az egyet jegyezze meg, Pelikán, hogy semmi nincs ingyen. De nekünk megérte. Nálunk nem kell tönkremenni a nemzet szolgálatában – fordult a gátörhöz. – Négy autó, három ház, három gyerek a kft.-ben. Ez a polgári kormány jelszava.

Pelikán félrehúzta Virágot.

– Nem vettek meg itt bennünket, Virág elvtárs – kérdezte. – Ötmillió forintért több mint félmilliárd? És még azt is mi fizetjük. Miattam nem kellett volna helikopter, kérem. Ez nem a mi pénzünk. Az emberek pénze.

Virág ráförmedt Pelikánra.

– Semmit nem ért, Pelikán. Ezt a pénzt mindenképpen kifizetnék. De nem mindegy, kinek. Az állam megrendeli a szolgáltatást. Ez nem mind az ő pénzük lesz.

– És ezt nekem kell eldöntennem? – kérdezte Pelikán.

– Maga csak aláírja. A döntést feljebb hozzák.

– De ez a Kürtös még csak nem is kiszagzda.

Virág megszorította a gátőr kezét.

– Torkánál ragadta meg a kérdést, Pelikán. Az állami megrendelést össze kell kapcsolni a pártépítéssel. Két legyet ütünk egy csapásra. A haza nem eladó. Aki tejet akar, belép a pártba. Aki pénzhez akar jutni, a polgári összefogást támogatja. Más nem kap egy vasat se.

Virág Árpád ezt a gondolatot is feljegyezte a noteszébe, aztán karon fogta Pelikánt, és visszasietett vele a társaságba, Sziklához, Veszelkához és Templárhoz.

– Az ügyvezető igazgatónak van egy jó ötlete – kezdte. – Kürtös lépjen be a pártba, és legyen a kiszagzapárt megyei elnöke. Ez lesz a garancia, hogy az állami pénzekkel a párt programját hajtják végre.

Éjszaka az egész vezérkar átment a szomszéd városba mulatni. Kürtöst reggelre kinevezték megyei elnöknek. Pelikánnak ezúttal nem kellett beavatkoznia, mikor a megyei kiszag-

dák székházánál botokkal verték egymást a régi meg az új elnök emberei. Az ütlegetés „tejcsata” néven vonult be a kiskisgázda-történelembe. Kürtös Ferenc győzött, és lecserélte a székházon a zárat.

Az új elnök a győzelem örömére bált rendezett a helyi kaszinóban. Néhány megyei kiskisgázdának nem tetszett, hogy Kürtös szmokingban jelent meg, szivarozott, mint egy New York-i tőzsdespekuláns, és nem lehetett cseresznyepálinkát kapni. Főleg ez utóbbi miatt sokan elmentek. Csak később tudták meg, miről maradtak le. A pénzt éjfélig elosztották előre.

– Csabának még ötvenmillió kellene – lépett Kürtöshöz hajnali kettőkor Virág. – Abból tizet vissza kell adnia Templárnak.

– Mi folyik itt, Virág elvtárs? – kérdezte Pelikán, aki egész este a sarokban ült és nem szólt semmit, csak kenyérrel törölgette a zsírt, amit az ökörsütésnél felfogtak.

– Területfejlesztés, Pelikán – mondta Virág. – Vagy azt hitte, majd magától épül az ország?

Két hét múlva Pelikán és Virág újra leutazott a Kürtös-tanyára...

A szolgálati sofőr már jól ismerte az utat. Pelikán és Virág begördült a tiszabucai tanyára. A gondnok azzal fogadta őket, hogy mindenki házon kívül van. Hajtóvadászatra mentek.

– Nem tűr az ügy halasztást – mondta Virág szigorúan.

A bajszos férfi erre beöltöztette őket, kaptak egy-egy töltegytáskát és sörétes puskát, aztán a többiek után indultak.

Beültek az autóba, a gondnok a kocsí mögé kötött két lovat. Mikor felérkeztek, a lovakat előbb gyeplőn vezették, majd kikötötték az út mellé. Aztán magukban mentek a lövések irányába.

– Szegény nyuszik – mondta Pelikán, és azon töprengett, melyik volt előbb, a vadász vagy a nyúl.

– Ne moralizáljon már megint, Pelikán – intette le Virág. – Jegyezze meg, ahol nyúl van, ott vadásznak is kell lenni, és fordítva.

Száz méterrel odébb már nagyon közlőrlől hangzottak a lövések. Virág forgolódott, hogy merre menjenek, amikor Pelikán fejérlől lelőtték a kalapot. Aztán hallották a kiáltást: „lőjtek, tűz!”

– Jézus – kiáltott Virág, és földre vágták magukat.

Virág imát mormolt, míg felettük rőpködtek a sörétek: „Miatyánk, kivagy a mennyekben, szenteltessék meg a teneved, jőjjön el a teországod...”.

– Ne lőjünk vissza, Virág elvtárs, hogy lássák, nem vagyunk őzikék? – kérdezte Pelikán kétségbeesve.

– Megőrlűt? Azt hinnék, hogy orvvadászok vagyunk vagy a szlovák maffia. Géppisztollyal lőnének vissza.

Közeledett a vadászcsapat, Virágék csendben tűrték, hogy a zsákmányért érkező kutyák nyalogassák őket. Odaért Szikla, Kürtös, Templár meg a többi vadász. Velük voltak az országos kiscsapatvezetők, nyakukban a pálinkás butykos, az oldalukat puskákkal verdeste.

– Maguk azok? Éppen most kell zavarni? – kérdezte Szikla.

– Elkülönítettük a területfejlesztésre szánt összeget. Indulhat az iskolatejprogram – mondta Virág a földön fekvő.

– Így van ez? – kérdezte Szikla Pelikántól.

– Igen, kérem – mondta a gátőr –, szórul szóra. Nagy kár lenne, ha éppen most tetszetek volna agyonlőni bennünket.

Szikla odalépett Pelikánhoz, és megfogta a vállát:

– Hát akkor rajta. Vágjunk bele.

Ebben a pillanatban az ágak között egy gyönyörű őzbakot pillantott meg. Lekapta a puskáját, és lőtt. Az állat összerogyott. Együtt siettek ki a tisztásra, hogy megnézzék a trófeát. Először meglepődtek, hogy nem látnak agancsot, aztán felismerték Mancit. Egy elkóborolt tehenet sikerült agyonlőni.

– Szarva közt a tőgyit – csúszott ki Veszélka száján, aki utána csuklott is egyet.

A mellette levő Papucsek befogta a száját, és a bokrok közé lökte. A sörétek nagy pusztítást végeztek Manciban, a tőgyéből éles sugárban spriccelt a tej. Pelikán megsajnálta a tehenet.

– Nem akart az semmi rosszat – motyogta.

Szikla azt kezdte kutatni, véletlenül került-e a puskája elé a tehenet. Előpattant Velúr, akinek a szemüvege összetört a hajtás során, de nem bánta: szerinte kommunista provokáció lehetett, vagy az ellenkiscsapat ármánya. Így szalámitzták le '45 után a kiscsapatvezetőt. Szikla bólogatott, és erre a többiek is.

– Ez már nem ad iskolatejet, annyi biztos – mondta Pelikán Virágnak, és fejébe nyomta a szitává lőtt kalapot.

Végül Kürtös találta fel magát leggyorsabban.

– Szikla úr elejtette az első vadat – mondta. – Úgy illik, hogy vadásszá avassuk. Menjünk a tanyára, és a puskavesszővel ráhúzzunk a hátsó felére.

Senki nem mozdult, levegőt se vettek. Mindenki a miniszteri tanácsadó reakciójára várt: mi lesz ennek a vége. Szigorú arccal gondolkodott Szikla, de aztán rájött, hogy neki tetszik az ötlet. Erre üdvívalgásban törtek ki. Előrángatták a bokorból a csuklani készülő Veszelkát, aki azt javasolta:

– Tessék majd kitömní a vadtehenet, és beállítaní az előszobába.

– Még jó, hogy nem minket talált el a Szikla úr – dünnyögte Pelikán Virágnak. – Hogy néznénk ki az előszobában az ajtó mellett?

Pelikán meglátogatta a tejüzemet, hogy küldhetik-e az állami támogatást...

Pelikán új öltönyt kapott, amit Velúr választott. És egy szép, napsütötte délelőtt elindult a Fehér Tej Rt. központjába. Virág büszkén nézett rá a hátsó ülésen, tetszett neki, hogy az új ruha öntudatosá tette a gátórt:

– Látja, fontos ember lett, Pelikán. Menetközben kell az ön-bizalmat megszerezni.

– Kell a magyar gyerekeknek a magyar tej – csücsörített Pelikán.

Később megkérdezte Virágtól:

– Csak ezen a héten több százmillió forintos kifizetést írtam alá, Virág elvtárs. Nem lesz ebből baj?

– Ja, barátom – válaszolta Virág –, evés közben jön meg az étvágy. Szorgalmas ember, a munkáját végzi.

Megérkeztek, de a szolgálati autó alig tudott behajtani a telepre, mert az udvaron tehenek mászkáltak, és tele volt a környékbeli gazdákkal.

– Kedves, hogy ilyen sokan üdvözlnek – mondta Pelikán mosolyogva, és integetni kezdett az embereknek. Mire egy tehenes gazda belenyúlt kézzel a tehenlepénybe, és Pelikán arcába vágta a félig lehúzott ablakon. Csak a szélvédő mentette meg az ügyvezető igazgatót, hogy nem terítette be teljesen a palacsinta.

– Nem üdvözlés ez, hanem tüntetés – szólalt meg a hátsó ülésen Virág Árpád, aki a Miniszterelnöki Hivatal részéről ellenőrizte a közpénzek tiszta felhasználását. – Tehénszar ez,

Pelikán, erről már kár lenne vitát nyitni – mondta, és lesöpört a válláról egy sárga pletsnit.

A háttérben egy „Vesszen Pelikán” feliratú tábla is feltűnt. Velúr nem tartott velük, mert ekkor már Szikla úr táskáját cipelte, aki szintén államtitkár lett.

Az udvaron hatalmas tartály állt, abba hordták a gazdák a tejet. Pelikán felszaladt a rámpára, ahonnan naponta töltötték a majdnem teli tartályt. Onnan kiabált az ordítózó tüntetőknek:

– Mi a baj, emberek? Az Isten áldja meg magukat, hát magyar gyerekeknek adjuk a magyar tejet. Már az is baj?

– Fizessenek ki bennünket – kiabáltak vissza –, adják meg a pénzünket! Elszegényedtünk, eladósodtunk. Elviszik a fejünk fölül a házat. Éheznek a tehenek és a gyerekek – hangzott mindenfelől.

– Csak ez a baj? – kérdezte Pelikán mosolyogva, hogy megmozdult a protézise. – Hát itt van a Kürtös úr, a tulajdonos-vezérigazgató, ő majd kifizet mindenkit.

Amikor Kürtös meglátta az ablakból Pelikánt és Virágot, lemerészkedett hozzájuk. Füttyszó mellett odaállt Pelikán mellé, és csendben köszöntötte. A tömeg elnémult.

– Miért nem tetszik kifizetni ezeknek a jóembereknek a tej árát? – kérdezte Pelikán, mire tapsot kapott.

– Mert nincs pénzünk – válaszolta bátortalanul, a tömeget figyelve Kürtös.

– Miért nincs pénzük?

– Amikor megvettem a tejüzemet, egy nagyobb hitelt vetünk fel az egyik banktól – válaszolta Kürtös.

– Akkor fizessen az állami támogatásból, itt van a táskámban a szerződés – mondta Pelikán. A tömeg helyeselt.

Hátul valaki leeresztette a „Vesszen Pelikán” táblát, és felemelte a „Vesszen a Szikla-Templár-Kürtös banda” feliratot.

– Nem tudok fizetni – mondta Kürtös –, mert az is a hitelre kell. Ha visszafizettük a kölcsönt, utána már mindenki megkapja a pénzét. Vagy, ha kérhetnénk egy 300 milliós rendkívüli állami segílyt, amit nem kell visszafizetni... A miniszter úrnak már jeleztem.

– Hát mire kellett a hitel, és hol van az a pénz? – fordult feléje Pelikán.

Kürtös odahajolt hozzá, és mondott neki valamit.

– Ne tessék itt sugdolózni, kérem! – kiáltott fel Pelikán. – Mondja csak úgy, hogy mindenki hallja.

Virág közben a szája szélét jobbra húzva és a fejét is megdöntve próbálta félrehívni Pelikánt. Amikor ezt meglátta a gátőr, újra felkiáltott:

– Mi a baj, Virág elvtárs, hogy rángatózni tetszik? – kérdezte, mire Virág csendesen lehajtotta a fejét, és maga elé nézett. – Tessék már megmondani, hogy mire kellett az a hitel, és hova lett a pénz? – fordult újra Kürtös felé.

Kürtös ekkor távolabbról súgta Pelikánnak:

– A hitelt nekem adta kölcsön a Fehér Tej Rt., és abból vettem meg a tejüzemet.

– Micsoda? – nyitotta tágira a szemét Pelikán. – Maga egy fillér nélkül vett gyárat, és az állam fizeti ki maga helyett? Ezért nem adta meg az embereknek a tej árát? Tudja ezt a Szikla úr?

A tömeg kiabálni kezdett, hogy „szélhámosok, szélhámosok”, és megindult a rámpa felé. Pelikán felemelte a kezét.

– Van maguknak valami szervezetük? – kérdezte a tejgazdáktól.

– Van – hangzott a válasz.

– Számlaszámuk is van?

– Igen.

– Akkor maguk kapják a pénzt. Itt írják alá a szerződést – mondta, és a táskájába nyúlt. – A hitelt majd a Kürtös úr visszafizeti.

Virág a tenyerébe temette az arcát, Kürtös elsápadt, és oda szólt az egyik emberének, hogy azonnal hívják telefonon a minisztert. A tüntetők éljenezni kezdtek, a tehenek boldogan bögtek, és együtt nyomultak a rámpa irányába.

– Éljen Pelikán, vesszen Szikla! Éljen Pelikán, vesszen Templár! Éljen Pelikán, vesszen Kürtös! – skandálta a tömeg.

Kürtös a hang irányába tartotta a mobiltelefonját, a vonal túlsó végén Szikla hallgatta a kórust.

Közben mindenki kezet akart fogni Pelikánnal. Ő a nyitott tartály felé hátrált. A hátul levők nem látták, milyen messze van a gátór a tartálytól, és lökdödni kezdték az előttük állókat. Pelikán már a rámpa peremén egyensúlyozott, amikor az egyik tehén a farával meglökte a leghátsó embert. A lökés hulláma végigfutott a tömegen, Pelikán pedig háttal belezuhant a több száz liter tejbe, majd eltűnt a felszín alatt.

A tömeg megállt és elnémult. Virág hisztérikusan kiáltozott, hogy „csináljanak már valamit”, de földbe gyökerezett az emberek lába. Egyszer csak megszólalt valaki:

– Nála maradt a szerződés.

Húszan ugrottak a tejbe, hogy kimentsék Pelikánt.

Hazafelé némán ült Pelikán az autóban, tejfehér öltönyben. Virág még a tehénlepénnyel volt elfoglalva, amely makacsul beleszívódott a zakójába.

– Nem kap annyi tejet az összes iskolás, amennyit én megittam, Virág elvtárs – mondta Pelikán.

– A tej egészséges – válaszolta egykedvűen Virág.

– De azért most igazságot szolgáltatunk – fordult feléje a gátór.

– Igazságot? Nehogy azt higgye, Pelikán, hogy ezért megdicsérik – mordult rá Virág. – Még nekem is bajom lehet belőle. Kürtös nem akárki, egy kormányzó párt megyei elnöke. Őt ezért még le is csukhatják. Azt várja, Pelikán, hogy ezért kitüntessék? Lejáratja a pártot, a koalíciós partnert. Habár – kapta fel a fejét Virág –, ez még jól is jöhet a polgári oldal egysege szempontjából.

– Hogy tetszik ezt érteni, Virág elvtárs?

– Túl sok a zászló, túl sok a tábor, Pelikán – mondta Virág, és ezt a gondolatot is feljegyezte a noteszébe.

Aztán valami furcsát vett észre.

– Az élet nem egy habos torta, Pelikán – mondta csendesen.

– A jegyzetfüzetet átítatta a tehénszar.

– Az is egészséges – válaszolta Pelikán, és kinyomta a bennmaradt tejet a füléből.

Kürtös börtönbe került, Pelikánt kirúgták, és a népligeti uszoda igazgatója lett...

Pelikán felfelé tartott a Parlament hátsó lépcsőjén, amikor valaki megszólította.

– A főbejáratot nem ismeri? – állt meg egy öltönyös férfi.

– Nem, kérem – mondta neki Pelikán József.

– Megmutassam? – kérdezte a férfi.

– Nem kell, kérem. Én már megszoktam. Engem egész életemben a hátsó lépcsőn fogadtak.

Virág Árpád az asztalnál ült, amikor Pelikán belépett. Zöld-fehér sál volt a nyakában, már töltötte a bort.

– Hús mellé így dukál, Pelikán – mondta vidáman. – Ennyit a sportolók is ihatnak.

Gogolák Andrea behozta az ételt, majd szó nélkül távozott.

– Én visszamennék a gátra, Virág elvtárs – kezdte Pelikán.

– Pedig igazi nemzeti kincset bízunk magára – vágta rá Virág. – Hallott már a Ferencvárosról? Géczi, Mátrai, Páncsics, Novák, Vépi, Juhász, Rákosi, Albert, Varga, Fenyvesi és Göröcs.

– Az Dózsás volt – mondta Pelikán. – BM-es csapat.

– Hidegkúti – folytatta Virág.

– Az meg MTK-s.

– Torkánál ragadta meg a kérdést, Pelikán. Ez az ország MTK-Fradi meccsből áll. Ezt ne felejtse el. A Ferencváros, az magyar csapat. A kisgazda magyar nép csapata. Zöld, mint a tavaszi mező. És fehér, mint az érett kalász. Tudja, ki az elnöke?

– Sejtem. Nem a Vépi. De rám ne tessék – kérte Pelikán –, rám egy kecskét se tessék bízni, Virág elvtárs, mert az is megdöglök. Én teljesen hülye vagyok.

Virág erre hozott egy üveg pálinkát is.

– Megértem, Pelikán, hogy megviselték az elmúlt hetek. Most kipihenheti magát. Relaxáljon, ússzon, menjen szaunázni. Megteheti, maga lesz a Ferencváros népligeti uszodájának igazgatója. Ezt már csinálta, menni fog. Van zöld sportruhája?

– Van egy vastag zöld mackónadrágom, abban járok ürgét önteni, mert így nehezebben vesznek észre a fűben.

– Jó lesz – erősítette meg Virág, és töltött egy kupicával.

Másnap Pelikán a kinyúlt zöld mackónadrágjában bekerekkezett a Fradi népligeti sporttelepére. Mellette futott a Fickó kutya, a csomagtartón meg a kedvence, a legkisebb unoka nyalta a fagylaltot. Azonnal az uszodához ment, hogy ellenőrizze, van-e benne víz. A bejáratnál kétméteres, izmos fiatal emberek ácsorogtak fejükön furcsa sapkával.

– De jól megnőttek, fiúk – mondta nekik Pelikán. – Hát maguk meg kicsodák? Nincs ruhájuk?

– Mi vagyunk a vízilabdacsapat – mondták. – Edzésünk van.

– Hát akkor miért nem mennek be, nincs víz a medencében? – kérdezte az újdonsült igazgató, és megmutatta a papírját. – Én vagyok az új igazgató.

– Itt van valaki a minisztériumból, ő úszik – magyarázta az edző. – Utána szaunázik is a barátaival, addig nem mehetünk be. Azt mondták, fontos megbeszélést tartanak.

– Itt? Hogy hívják azt az embert? – kérdezte Pelikán felháborodva.

– Szikla néven mutatkozott be – mondta sejtelmesen a csapatkapitány. – De nem úgy nézett ki, mint aki úszni tud.

– Azért nem engedtek be bennünket, hogy ne lássuk, amikor fuldoklik – tette hozzá a kapus. – Szerintem nem találja el a medencét.

– Nem tudja, hogy azt a nagy úszógumit miért vitte be

magával? – szólt közbe egy másik vízipólós, és a többiek nevettek.

Pelikán berontott az uszodába.

– Szikla úr, azonnal hagyja el az uszodát. Mi maga, vízilabdázó? Van magának most edzése? Ne bámuljon, kérem, magához beszélek.

– Ne vicceljen, Pelikán. A Ferencváros és ez a sporttelep is a kiscsajdáké – kiáltott ki Szikla a vízből. – Tegye arrébb a táskáját, kérem, mert vizes lesz.

Szikla lement a víz alá. Egy gumi tartotta fején a divatos szemüvegét, és kimerően, hosszú tempókban úszott. Pelikán a parton ment, és a szemével követte, míg fel nem jött a víz alól.

– Ki engedte ezt meg magának, Szikla úr? Van magának erre engedélye?

– Na mit gondol, Pelikán? – szólt vissza a másik. – Ha nem tudná, én magának a felettese vagyok.

Pelikán elgondolkodott.

– Akkor most csak viccelni tetszik – mondta aztán, hogy megmozdult a protézise. – Próbára akar tenni, hogy mennyire utálok a kommunistákat. De engem nem csap be. Bátya elvtárs ezt megcsinálta, de azok az idők már elmúltak. Jól ki tetszett találni... – mondta nevetve, és a fejét csóválta.

Odalépett, kinyitotta az ajtót, és beengedte a vízilabdázókat.

– Fiúk, van maguknak labdájuk? – kérdezte.

– Van.

Pelikán fogta a labdát, és bevágta a vízbe. Éppen fejbe dobta Sziklát, aki elmerült a víz alá. Megfújta a sípot, a tagbaszakadt pólósok pedig bevetették magukat a vízbe. Habzott a medence, fodrozódott a víz, Pelikán semmit nem látott. Hiába kereste a felettését, nem jött a felszínre. Aggódni kezdett.

– Álljanak meg, fiúk – könyörgött, de azok csak tették a dolgukat –, ne eddzenek már annyira, megfullad az az ember.

A kapus lába akadt aztán bele Szikla úrba, aki magatehetetlenül sodródott a víz alatt. Kiterítették a partra, literszámra nyomták ki belőle a vizet. Miután feléledt, gyorsan el akarta hagyni a sporttelepet, de nekitolatott egy oszlopnak, mert a

pólósok letörték a visszapillantó tükrét. Akkor jutott eszébe, hogy a táskája bennmaradt. Pelikán már szaladt, hozta utána. Ahogy futott lihegve, kinyílt az uszoda ajtaja, és kiröpült a szemüveg. Éppen Pelikán elé, aki teljes súlyával rálépett. Kezébe vette a szilánkokat, aztán átnyújtotta a táskát.

– Már késő, Pelikán – sziszegte Szikla –, magának vége.

Egyik éjjel Pelikánt elvitte egy nagy rendőrautó. Újra börtönben találta magát...

Nem aludt jól ezekben a napokban a gátőr. Amikor a rendőrök bekopogtak, nem is tudta eldönteni, ébren van-e, vagy álmodik. Aztán kiszólt az ablakon:

– Hiába jöttek, fiúk, elfogyott a kolbász. Egy kis pálinkát még tudok adni. Csak ne lenne hajnali két óra – morgolódott.

– Öltözzön! Velünk jön, vagy megrohamozzuk a házat – hangzott kívülről a hangosbeszélő, és éles reflektort irányítottak az ablakra.

Pelikán megint azt hitte, álmodik. Megpofozta magát, és felöltözött. A ház előtt álarcos kommandósok várták. Megbilinesték, és vezetőszáron az autóhoz vitték.

– Mégis megfulladt a Szikla úr? – kérdezte Pelikán a kocsi-ban. – Miért visznek el? Nem akartam megölni. Kivégeznek? Tessék mondani, megtalálták már a doktor Kotászt?

Hallgatott. Rápillantott a fekete álarcokra.

– Maguk is csendes gyerekek. De a régieknek legalább lát-tam az arcát.

A börtönben kinyílt a cella ajtaja, és a gátőr meglepetésére Szikla ült az ágyon.

– Hát maga is itt van, Szikla úr? – kérdezte. – Mi történik itt? Visszacsinálták a rendszerváltást? Vagy mégiscsak kivégeznek?

Szikla csak legyintett.

– Nem látta a Bástya elvtársat? – kapta fel a fejét Pelikán, mert úgy érezte, még mindig félálomban van. – Biztosan visz-szajöttek a kommunisták.

– El se mentek – válaszolta Szikla. – Csak most nem egy pártban vannak. De nem a kommunisták csuktak le bennünket, Pelikán. Hanem a saját elvtársaink. Az úgynevezett polgárok.

– Nem tudja, hogy én miért vagyok itt? – kérdezte Pelikán.

– Hűtlen kezelést követett el. Aláírt olyan papírokat, amelyek alapján százmilliókat fizettek ki semmire.

– Azokat a papírokat kiszignálták rám, kérem, én nem döntöttem el semmit – hűledezett Pelikán. – Csak elem tettem, mit kell aláírni. A miniszter úr, a fia és az államtitkár úr engedélyezett sok mindent. Templár úrtól kaptam az utasításokat. Én egy vasat se kaptam, csak a gyerekek fagyiztak be a majálison.

– Ilyenek maguk – mondta Szikla. – Amíg fut a szekér, mindent aláírnak, aztán nem vállalják a felelősséget. Rám kené a saját mocskát? Önálló céget irányított, Pelikán.

Szikla államtitkár kaparta a falról a meszet, aztán lenyalta a tenyeréből, hogy erősödjenek a csontjai. Pelikánt is bízatta, aki egyenesen a falról igyekezett megszerezni a csonterősítőt, de nem bírta sokáig nyalni a meszet. Máshoz szokott a gyomra. Inkább Sziklát is próbálta lebeszélni, és vigasztalta, hogy majd győz az igazság.

– Politika ez, Pelikán – mondta az államtitkár. – Ha magát őrizetbe vették, nemsokára jön a miniszter úr is. Magát meg elengedik, mert nem maga kell nekik. Ha nem hagyja magát a miniszter, akkor ő is itt lesz. Ha magától lemond, nem kerül börtönbe, de neki vége. Ilyen egyszerű. A magyar igazságszolgáltatásban mindent borítékolni lehet – mondta, és elkezdte dörzsölni a falat.

– Azokat a papírokat én tényleg aláírtam, kérem – mondta halkan Pelikán. – Ennyiből jogosan vagyok itt. A százmilliókat pedig tényleg kifizették semmire. Azt a két szememmel láttam. Ha úgy lesz, ahogy maga mondja, az csak azt mutatja, hogy a polgári kormány jól működik. Van igazság, nincs kivételezés.

– Igazság? – kiáltott fel Szikla. – Ne röhögtesse. Maga is innen agítál, a börtönből? Most gyűri be a Fidesz a kisgazda-

pártot. Az összes jobboldali pártot leszalámizzák. Az MDF-et és a kereszténydemokratákat már ledarálták. Egy Virág nevű ember szervezte az árulókat, és a Laci irányítja az egészet. Nem tudta, hogy magukat is lehallgatták? Nem ismeri a Defekt Kft.-t? Gyűjtötték az anyagot maguk ellen.

– Szerintem maga se véletlenül van itt – mondta neki Pelikán.

– Magának megmondom, hogy én se jártam rosszul. De az aprópénz ahhoz képest, amit azok vágtak zsebre, akik lecsuktak minket. Mi kicsiben csináltuk azt, amit ők nagyban. Most félretesznek bennünket az útból. Nem az a kérdés, Pelikán, hogy mi bűnösök vagyunk-e. Hanem az, hogy hol vannak a nálunk is nagyobb gazemberek?

– Azok is vannak? – kérdezte Pelikán.

– Ne játssza a hülyét, Pelikán – horkant fel Szikla. – Ezek már milliárdosok, de nem csukják le őket. Burghelyi Aladár fideszes államtitkár ellen vádat emeltek, de neki se lesz semmi baja – mondta Szikla, és belenyalt a tenyerébe.

Másnap váratlan meglepetés érte Pelikánt. Lelkigondozásra érkezett a börtönmisszió.

– Püspök úr – kiáltott fel Pelikán. – Hát maga itt?

– Nyugdíjas vagyok. Én kértem, de csak nosztalgiából – mondta. – Gyónni úgysem akar senki, mert lehallgatják, de elbeszélgetünk a régi szép időkről. Itt maradok vacsoráig.

A püspök a radiátorcsőhöz lépett, és morzézni kezdett. Abbahagyta, jött a válasz.

– Tarhonya – mondta. – Maga már az ötvenes években is ezt ette, Pelikán. Majd felhívom a polgári kormány figyelmét, hogy a börtönben is teremtsen meg a jövő évezred Magyarországot. Adjon egy kis rizst. Én azt szeretem.

– Ha egy kis hagymás szaftot tesznek rá, nekem az már elég – mondta a gátőr.

– De maga már megint nem jó barátokat választott – fordult felé a püspök. – Ezek is egymást csukják le.

– Nem vagyunk ártatlanok, püspök úr – mondta Pelikán őszinte megrendüléssel. – Én akár meg is gyónok magának.

– Ne fárasztja magát, Pelikán – legyintett a püspök. – Mi sem vagyunk ártatlanok, akik kint vagyunk. Kér egy szivart?

– Köszönöm, nem dohányzom. Rosszat tesz a hemoglobi-
nomnak.

– Látja, Pelikán, tévedett a maga Lenin barátja. Mégis lehet visszafelé forgatni az idő kerekét – mondta aztán a püspök. – Róma tudja, hogy mindig csak ki kell várni. Nincs új a nap alatt. Ami volt, az lesz megint. Végül minden visszatér ugyanoda.

– Okos emberek vannak ott Rómában, hogy erre így rájöttek. Mert ami volt, tényleg az lett megint. Úgyhogy nem fordult itt semmiféle kerék, püspök úr. De azt mondom, örülünk neki. Ezt már ismerjük. Hátha más még rosszabb lenne.

Három nap múlva kiengedték Pelikánt. Hazament, mert közben áradt a Duna...

Pelikán éppen homokot lapátolt a zsákokba, amikor megállt egy autó a töltésen. Kinyílt az ajtó, a gátőr letette a lapátot, és szó nélkül beszállt.

– Lecsuknak, vagy kitüntetnek? – kérdezte.

– Nem mindegy? – szólt a sofőr, és ezzel nagy örömet szerzett Pelikánnak: negyvenöt éve ő volt az első ember, aki elviszi, és beszél hozzá.

Nem is szólt többet a gátőr, nehogy csalódnia kelljen. Mégiscsak igaza van a Virág elvtársnak: emberibb, polgári társadalmat építünk – gondolta magában.

Pelikán nehezen mászta meg a lépcsőket, lassan ért fel Virág Árpád szobájába. Gogolák Andrea némán tálalt, Virág hatalmas térképeket nézegetett. Hosszú piros vonalakat húzogattott, amelyek keresztül-kasul átszelték az országot.

– Végtelenül sajnálom az ügyet, Virág elvtárs – szólalt meg Pelikán.

Virág felnézett a térképekből, majd közelebb lépett. Megfogta Pelikán vállát, és az asztalhoz vezette.

– Spongya rá, Pelikán. A mi Polgári Vezérünk már megbocsátott. A gondnok ellen vizsgálat indult, majd elküldik végkielégítés nélkül.

– De ő nem tehet semmiről. Én nem tudtam a vonalat.

– Az a vonal már változott, Pelikán. Szikla államtitkárt rövidesen elítélik. Kiderült, hogy csalt, és munkásőr is volt. Bevallotta. A maga minisztere két hét múlva lemond, a pártja néhány hónap múlva szétesik. Templár László ellen kiadták a

körözést. Elégedettek magával odafent, barátom. Maga a belső kártevők egy újabb csoportját segített leleplezni.

– És velünk mi lesz, Virág elvtárs? Mi is benne voltunk.

– Miben? Miben voltunk mi benne? Mi csak katalizátorok voltunk, Pelikán. De résen kell lennünk, mert a politikai helyzet egyre fokozódik. Sok a belső ellenség. Ma én, holnap te – szólt Virág, és bevett egy gyógyszert a gyomrára. – Sok az álmatlan éjszakánk mostanában.

– Tessék sört inni lefekvés előtt – mondta Pelikán –, attól úgy alszik, mint a tej. Nekem beválik.

– De mi legalább otthon alszunk, Pelikán – mondta Virág – Vannak, akik ma a Gyorskocsi utcában hajtják le a fejüket.

– És ezt csak így mondja a Virág elvtárs? – hűledezett a gátőr.

– Miért Pelikán, mit kellene sajnálni? Abból az emberből soha nem lett volna államtitkár a maga erejéből. Ne felejtse, hogy ahol vágják a fát, hullik a forgács. A polgári Magyarország nem tűr élősködőket. Ezek az emberek szétloptak mindent, a maga miniszterét pedig nem lehet komolyan venni. Chiléből akart cseresznyét hozni. Hallott már ilyen badarságot?

– De hát...

– Nem nyitok vitát, Pelikán – zárta le a vitát Virág. – Egy dakota közmondás szerint, ha dőglött a lovad, szállj le róla. Formálódik a nemzeti egység. Még soha nem hallotta, hogy a nagy hal megeszi a kis halat? A kiscsászár sorsa megpecsételődött, de megvan a helyük. Beállhatnak az igazi Vezér alá.

– Ki lenne az? – kérdezte Pelikán gyanakodva.

– Emlékszik még a fiatalemberre, akire a békéscsabai kolbásztöltő versenyen hívtam fel a figyelmét?

– Emlékszem hát – vágta rá Pelikán. – Nem érzi a sót, de...

– Igen, most ő a miniszterelnök. De nem látja, Pelikán, hogy ő az, akit vártunk. Aki eljövendő? Ennél sokkal többre hivatott – titokzatoskodott Virág.

– Mire? – kérdezte Pelikán.

– Azt majd meglátja. Kellő időben a kellő csapás. Egyen, mert kihűl a levese.

Gogolák Andrea éppen távozni készült, amikor Virág utánaszólt.

– Andrea! Ez új szoknya magán, ugye?

– Új – válaszolta Gogolák Andrea elpirulva, és minden igyekezete ellenére kivillant a térde kalácsa.

– Kurta – mondta Virág. – Hagyjuk a szexualitást a hanyatló kommunizmus ópiumának, a rothadó kubai karneválok mocskának. A keresztény erkölcs nem tűri a pornográfiát. Vagy belépett az SZDSZ-be? Nincs nekünk erre szükségünk. Igaz, Pelikán?

Pelikán kanalazta a húslevest, és a Dunára gondolt. Reggelig még biztosan kibírja.

– Egyszer majd kérünk magától valamit, Pelikán – emelte fel a fejét Virág.

– Nem lehetne most, Virág elvtárs? – kérdezte Pelikán, és letette a kanalat. – Essünk túl rajta.

– Mindent a maga idejében, Pelikán – válaszolta Virág. – A polgári kormány dinamikus, de nem kapkod. Más feladat vár magára. Sztrádát épít a jövőbe – mondta, és a térképekre bökött.

– Én?

– Maga. Miért? Nem szereti a mi bölcs miniszterelnökünket?

– De igen.

– Hát akkor?

Pelikán autópályát épít. A fővállalkozóval tárgyalni mentek a Fejlődési Bankba...

Virág a bank bejáratánál bemutatta a fővállalkozókat. Az előszobában ültek, arra vártak, hogy szólítsák őket.

– Ez nem közbeszerzés – mondta –, a polgári kormány magyar vállalkozóknak adja a százmilliárdos állami megrendeléseket, nem a multinacionális kapitalistáknak.

– Mi a különbség? – kérdezte Pelikán.

– A nemzetközi helyzet egyre fokozódik – hajolt közelebb Virág. – De mi nem alszunk. Nem a külföldi karvalytőkét támogatjuk. Az internacionalista árulók külföldi kézre juttatnák a nemzeti vagyont. Párizs–New York–Tel Aviv. És, sajnos, Bécs is. Most a belső kártevők egy újabb csoportja alól húzzuk ki a talajt.

– De én nem vagyok vállalkozó – mondta erre a gátőr.

– Majd lesz, Pelikán, majd lesz – hangzott a válasz.

Negyedóránként eggyel beljebb levő előszobába jutottak. Az ajtók nyitásakor látták, hogy előttük is halad egy csoport, és mögöttük is jön egy.

– Kivel találkozunk, Virág elvtárs? – kérdezte Pelikán sutogva. – Mert a vezérigazgató szobáját elhagytuk.

– Nem vele – mondta Virág. – Ővele azok találkoznak, akik nem kapnak munkát, de beszélni kell velük. Mi Lajossal konzultálunk, aki csak tanácsadó, de ő dönt el mindent. Jó ágon ülünk, Pelikán – súgta Virág.

Bejutottak az utolsó előszobába. Egy titkárnő lépett be, és kinyitott egy nagy szekrényt.

– Vetkőzzenek – mondta. – Itt találnak fogasokat.

Egymásra néztek, és levetették a zakót. A titkárnő felnézett és megszólalt.

– Tovább.

Levették a nyakkendőt.

– Az inget is.

Kivették az uszodai fogasokat, és kezdtek ráakasztani a ruhát.

– Tovább. A nadrágot, a cipőt is – folytatta a szemüveges titkárnő. – Maguknak mindent mondani kell?

Szó nélkül vetkőztek tovább, végül ott álltak alsónadrágban, zokniban. Az egyik fiatalember úszóban, a többiek boxer-alsóban, Pelikán fekete klott gatyában.

– Egészségügyi vizsgálat is lesz, Virág elvtárs? – kérdezte Pelikán. – Otthon felejtettem a tüdőszűrő papíromat.

– Ez csak a biztonság miatt van, Pelikán. A kommunistáknak nem tetszik, hogy nem ők építenek.

Nem tudta Pelikán, mi a különbség a polgári és a kommunista autópálya között. Azt pedig végképp nem értette, miért vannak nagyobb biztonságban gatyában. Aztán még odasúgta Virágnak:

– Még szerencse, hogy a Gogolák elvtársnő ezt nem élte meg.

– Elnézést – szólt aztán a szigorú a titkárnőhöz. – Meg tesszik tudni mondani nekünk, hogy miért kellett anyaszült meztelenre vetkőzni, kérem? Úszni megyünk?

Az asszony ránézett.

– Hogy nincs-e lehallgatókészülék maguknál – mondta. – Ez egy bizalmas üzleti tárgyalás. Elvégre közpénzről van szó, itt semmi nem kerülhet nyilvánosságra. De ha nem tetszik, el is mehetnek.

– Nem, kérem – vágta rá Virág. – Ha kell, még ezt is leveszszük – kapott az alsónadrágjához.

– Nem kell – tiltakozott a hölgy. – Meg kellene motoznom magukat, de ettől most eltekintek – mondta, és végignézett a hat férfin. – A ruhát majd kifelé megkapják. Mindenki kap egy jegyet, őrizték meg a kijáratig.

Ebben a pillanatban felpattant az ajtó, és kommandósok törtek az irodába. Mindenkit földre parancsoltak, az egyik megkérdezte, dobjon-e kézigránátot. Mindenkit megbilincseltek, és arccal a föld felé fordítottak. Belépett a parancsnok.

– Már megint eltévesztették az ajtót? – kérdezte tőle Virág.

– Maga csak ne viccelődjön – parancsolt rá a rendőr. – Miért meztelenkednek maguk itt? Bejelentést kaptunk a szomszéd házból. Vannak itt kiskorúak?

– Mi csak autópályát építünk a polgári jövőbe – szuszogta Pelikán.

Ekkor kilépett az ajtaján a vezérigazgató, és azt mondta:

– Elmehetnek, itt csak egy üzleti tárgyalás folyik, kérem. A rendőrségnek itt nincs tennivalója. Mi majd szólunk, ha szükség lesz magukra.

A parancsnok tisztelgett, levették a bilincseket, a kommandósok pedig távoztak. Miután elmentek, a megszeppent Virág azt mondta a többieknek:

– Nem kell akadékoskodni, ragaszkodni semmihez, legyenek majd rugalmasak.

Pelikán megkérdezte, mi lesz az ő dolga. Virág azt mondta: az, hogy hallgasson. Ha megkérdezik, mi a feladata, mondja, hogy ő hozza az alvállalkozókat.

Amikor kinyílt az ajtó, látták, amint a másik ajtón kivonul öt alsógatyás férfi, majd kezükbe adják a strandfogasokat a ruhájukkal. Mikor beléptek, Lajost nem látták, mert háttal ült egy fotelban. Negyedórát töltöttek bent. Amikor Virág vezetésével kijöttek, Pelikán azt kérdezte:

– Mit jelent az, Virág elvtárs, hogy visszaosztani? Miért adják oda, ha utána vissza kell fizetni?

– Így működik az üzlet, Pelikán – fogta egyszerűre a dolgot Virág. – Jól fog keresni, azzal törődjön. Aztán egyszer majd kérünk magától valamit.

– Azt tudom, kérem – mondta a gátőr. – De az mit jelent, hogy 3–5 százalék? – faggatta tovább Virágot Pelikán.

– Ennyit fizet, hogy magáé legyen a munka. Ha alvállalkozókat foglalkoztat, ennyit elkérhet maga is – mondta Virág.

– Én nem fogok, Virág elvtárs – vágta rá Pelikán. – Akkor mi marad azoknak az embereknek?

– Ahogy akarja, Pelikán. De így nem épül fel a polgári Magyarország. Aki meg a becsületest játssza, éhen hal. Maga csak ne rontsa itt a polgári vállalkozói normát. Mit gondol, a kommunistáknál nem ugyanígy kellett?

– De ez akkor is lopás – morogta Pelikán.

– Az élet nem habos torta, barátom. A polgár pedig talán az az ember – nézett Virág a távolba –, aki nem elégszik meg az-
zal, hogy úgy él, ahogy tud, hanem azért dolgozik, hogy úgy élhessen, ahogyan szeretne. Ezt ne felejtse el – mondta, és ezt jó erősen bevészte a naplójába.

Pelikán tovább töprengett:

– Nem felejttem el, kérem. De azon csodálkozom, Virág elvtárs, hogy azt meg se kérdezték, mivel építjük majd az autópályát.

– Fontosabb a bizalom, mint a markológép – mondta Virág.
– Lesz itt annyi pénz, Pelikán, hogy akár kész autópályát is vehet belőle. Egy dakota közmondás szerint: ne ülj olyan lóra, amelyiken nincs nyereg. Még az alapba is erdélyi borostyánkövet teszünk. Borostyánutat építünk a polgári jövőbe, annyi pénzünk lesz. Tudja, kik építettek itt utoljára borostyánutat, Pelikán? A császárok.

Pelikán alvállalkozó lett az autópályán. A munkát Virág elvtárs szervezte...

Pelikán szalmakalapban kerülgette a hatalmas teherautókat, amelyek a földet szállították. Virág Árpádot kereste, aki a tűző napon, szafariban irányította a forgalmat. A területen több televízió is forgatott az esti híradónak. Virág két napra szerződtette feketén az egyik multinacionális cég gépeit, amíg a tudósítások elkészülnek. Az autók oldalán levő Virág Kft. feliratot néhol felszakította a szél, és kivillant alóluk az osztrák cég neve.

– Tekerje jobban azt a kormánykereket – kiáltotta Virág az egyik sofőrnek. – Nem látott még útépítést?

Kikerült egy kisbuszt, melynek oldalán a Defekt Kft. felirat volt olvasható. Meg sem állt, pedig a sofőr kiabált utána. De Virág miután benézett az ablakon, és meglátta az autóban ülő másik férfit, intett: hallani sem akar róluk.

– Mi vagyunk a Defekt Kft. – kiáltotta Virágnak a sofőr. – Mi látjuk el az autópálya-építés biztonsági védelmét, mi szedjük fel a löszereket a nyomvonalon.

Virág megfordult:

– Tudja, kik maguk? Tolvaj, szélhámos népség, vérszívók, piócák a nemzet vérző testén. Megmondhatja a szocialista-kommunista barátjának is, aki a kocsiban ül! Hiába vannak jobboldali haverjai, én tudom, hogy ő kicsoda. Csak a szocialista pénzlenyúlás érdekl. Pártok feletti kleptokrácia, pfúj!

Ekkor az autóból kiszállt ifjabb Virág Árpád. Kiköpött az apja, még a bajusza is olyan.

– Ne vicceljen, édesapám, csak a munkánkat végezzük.

– Nem ismerem magukat, takarodjanak innen – kiáltotta Virág, és kavicssal dobálta meg az autójukat, míg el nem mentek.

Amikor aztán Virág megpillantotta, az út melletti napernyő alá húzódott. A mediterrán növényekkel körberakott oázis mögött transzparens hirdette: „Polgári út, a jövő útja”. Mögötte kukoricás, ameddig a szem ellát. A tábla alatt Pelikán unokái nyalták a fagyaltot.

Virág leült egy kempingszékre, és bekapcsolta az asztalra helyezett ventilátort. Vízengedett az automatából, és jéggel kínálta az erősen izzadó, levegő után kapkodó Pelikánt.

– Mi újság, Pelikán? – kiáltotta a zajban. – Látja már az út végét? Nemsokára bevonulunk Füzesabonyba. Hol vannak az alvállalkozók?

– Nincsenek, Virág elvtárs – mondta Pelikán lesújtva.

– Hogyhogy nincsenek? – kérdezte Virág.

– Nincsenek. Ennyiért nem vállalják.

Virág elvörösödött. Levette a sapkáját.

– Az életünket kockáztatjuk ezért a hatkilométeres szakaszért – mondta, s lehúzta a fejét a markoló lapátja elől. – És akkor nincs alvállalkozó? A világ legdrágább autópályáját építjük, Pelikán, hogy megsegítsük a magyar kis- és középvállalkozókat. Ezért nekik is áldozatot kell hozniuk.

– Őket már megsegítettük, Virág elvtárs – válaszolta Pelikán. – Eddig éppen hat alvállalkozó van a láncolatban. Most már olyan kellene, aki utat is épít.

Virág elővette a noteszét.

– Ezek közül egyik sem épít? – bökött a jegyzeteire.

– Nem, Virág elvtárs. Akiket be kellett vennünk, soha nem építettek semmit. Még egy járdát sem. Az egyik cég ruhaipari kiskereskedő, a másikat két nő alapította szemfelszedésre, a harmadik egy felcsúfi vállalkozó, a céget egy hónapja jegyezték be, a többi ezek ismerőse. Mindenki továbbadta a munkát 10 százalék haszonnal, de gépe nincs senkinek – sorolta el egyszuszra Pelikán.

– Az utolsó közvetítő felelőssége, hogy találjon valakit, aki

tud építeni – kiáltotta Virág idegesen. – Nem nyitok vitát. Ez az út a polgári jövőbe vezet. Ezen nem lehet egy hatkilo-méteres lyuk.

– De, Virág elvtárs – szólalt meg Pelikán. – Amennyi pénz maradt, annyiért már nem vállalja senki. Csak egy jelentkező akadt: a láncolat végén egy roma fuvaros áll, neki van egy tizenöt éves IFA-ja. Azt mondta, ő elfuvarozza a földet három év alatt.

Virág számolt a ceruzájával és gondolkodott.

– Azzal nem fogjuk felépíteni a polgári jövőt, Pelikán – mondta. – Még nem csináltunk semmit, de a pénz fele már elfogyott. De nem hagyjuk magunkat. A magyar vállalkozók már jól jártak. Az utat majd megépítik a multik.

– De nincs rá pénz, Virág elvtárs – mondta Pelikán kétségbeesve. – Ennyi nem elég a sóderre.

– Lesz pénz, Pelikán, lesz – mondta Virág, és átölelte a gátőr vállát. – Jegyezze meg, barátom, egy régi tanárom híres mondását: ha valami nem sikerül, az azért nem sikerül, mert valami sokkal jobb fog történni helyette.

Rendőrségi razzia az építkezésen...

A félbemaradt útépités romjai között csak a Fickó kutya futkározott. A „Polgári út, a jövő útja” tábla most a porban hevert. Fickó körülugrálta, megszaglásztta, majd felemelte a hátsó lábát, és könnyített magán.

– Mész onnan, te! – kiáltott rá Pelikán. – Még meglátja valaki...

Sehol egy lélek, csak a hatalmas földkupacok, lerobbant utánfutók és a törmelékek között forgatta a homokot a szél. A napernyő alatt Virág Árpád az asztal fölé görnyedt és írt. Az asztalon rengeteg szerződés, melyeket kisebb kövekkel fogott le, hogy el ne vigye őket a szél. Az oázis mellett tűzhely állt, rajta hatalmas fazékban főtt a kukorica.

A hepehupás földúton rendőrautó közeledett, és megállt az oázis előtt. A rendőr kiszállt.

– Mit csinálnak maguk itt? – kérdezte. – A személyi igazolványokat kérem.

– Nem látja? – förmedt rá Virág. – Vagy vak maga? Autópályát építünk...

A rendőr nézte a papírokat, és újra megszólalt.

– Sok a feketemunkás az útépitéseken, ellenőriznünk kell.

– Ha itt egyetlen munkást talál, azt megköszönöm magának – felelte Virág, és eltette a papírokat.

– Más baj is van – folytatta a rendőr. – Bejelentés érkezett, hogy lopják a kukoricát az út mellől.

– Az nem lehet, kérem – mondta Pelikán. – Akkor azt látnánk.

A rendőr jobbra nézett, ahol Pelikán unokái egy szétsza-

kadt futószalagon ültek, és főtt kukoricát majszoltak. Aztán szimatolni kezdett, és a fazékhoz lépett. Felemelte a fedőt, belenézett.

– Ja, erre tetszik gondolni? – kérdezte Pelikán, hogy a protézise megmozdult. – Ezt a pár csövet a gyerekek találták. Már azt hittem, hogy rendes lopásról tetszik beszélni, kérem. Mert azt nem láttunk. Kóstolja meg, nagyon gyenge – mondta, és már nyúlt a só után.

Virág a rendőrhöz lépett, és a személyi igazolványa alá rejtve átadott neki egy ötezrest.

– Meleg van – mondta. – Igyon valamit az őrmester úr. Aztán egyszer majd kérünk magától valamit – tette hozzá.

– Már kértek – mondta a rendőr.

Eltette a pénzt, és visszaadta az igazolványt. A szeme megakadt a jeges vödörben hűtött sörökön. Virág bólintott. A rendőr az autóhoz lépett, üres rekeszt vett ki a csomagtartóból, és berakta a söröket. Visszament a kocsinhoz, betette a ládát, ahol már három rekesz volt tele különféle márkájú sörökkel.

Miután elment, Pelikán odaszólt Virágnak:

– Nem ért annyit az a kukorica, Virág elvtárs. A szélibe szedték a gyerekek, az őzek úgyis megették volna. Vagy eltűrik a dózerek.

– Ötezer forint, Pelikán, meg néhány lejárt szavatosságú sör. A becsület ennél többet ér – mondta Virág, és visszaült az asztalhoz.

Ezután újabb számlakönyvekért küldte Pelikánt az egyik lakókocsiba, és utána szólott, hogy a bélyegzőket is hozza magával.

– Nem lesz ebből baj, Virág elvtárs? – kérdezte Pelikán. – Olyan számlákat állítunk ki, amilyen munkát még el sem végeztek. Már nagyobb a számla, mint a megrendelés díja.

– Lesz egy kis túlszámlázás, Pelikán – mondta Virág. – Egy ekkora projektnél vannak előre nem látható költségek.

– De még nem épült semmi – szólt kétségbeesve Pelikán.

– Maga mindig csak azt látja, ami a vaksi szemei előtt van?

– fedtte meg idegesen Virág. – Mi szerződést kötöttünk a jö-

vővel, Pelikán. Mi a jövőben élünk, és onnan tekintünk vissza a jelenre.

– És a jövőben hol tart most az építkezés, Virág elvtárs? – nézett bizonytalanul a papírokba Pelikán.

– Már az aszfaltot hengerelik – mondta Virág szárazon. – Ezt hívják előfinanszírozásnak, Pelikán. A beérkezett szám-lákra hatvan nap múlva fizetnek, a kamatokat így is elteszi va-laki. Telefonálhat az osztrák cégnek, két hét múlva kezdhetik a munkát. Mire végeznek, itt a pénz.

– Leszámlázzuk az összes pénzt – dadogott Pelikán –, de előttiünk még csak a kukorica lengedez.

– Csukja be a szemét – förmedt rá Virág. – Látja az autópá-lyát?

Pelikán becsukta a szemét, és még a kezével is eltakarta a tekintetét.

– Nem látok semmit. Csak sötétet.

– Akkor most képzelje el az autópályát. Látja már? – recs-csent rá Virág Árpád.

– Valamit látok – mondta csukott szemmel, bátortalanul Pe-likán.

– Na, látja – enyhült meg Virág. – Maga fejlődőképes pol-gára a jövő Magyarországnak.

Felhúztak egy nemzeti színű zászlót, megjöttek a gépek, és beindult a munka...

Virág Árpád alig látszott ki a porfelhőből, ahogy egy hatalmas léccel hadonászott az óriási munkagépek között. A teherautókon óriási Virág Kft. felirat takarta el az osztrák cég nevét. Virág kezében tartotta az építkezést, nem bízott semmit a véletlenre. A válláról mérőőn lógott alá, másik kezében vízszintmérőt tartott. Közben a műszaki vezetőknek magyarázott, a zajban alig lehetett hallani a szavát.

– Nem nyitok vitát, polgártársam – kiáltotta a hangzavarban –, ezen az autópályán elég lesz egy réteg sóder meg kő. Ha magára lenne bízva, borostyánkővet rakna az alapba. A hiányzó vastagságot tessék feltölteni földdel. Ne becsüljük le a magyar földet, ezt évezredek óta vér áztatta. Ez mindent kibír.

Majd odafordult Pelikánhoz, aki atlétatrikóban és fekete klott gatyában töltötte a vizet az embereknek:

– Nem pazaroljuk az adófizetők pénzét, Pelikán, nem eszszük meg az aranytojást tojó tyúkot.

– Nem – válaszolta Pelikán zavartan, és töltött egy újabb pohárba. – Pedig egyszer már én is megkóstolnám azt a tyúkot, az anyja istenit...

Pelikán megnézte a papírvékony alapot, aztán Virághoz fordult.

– Mostanában templomba jár a Virág elvtárs. A Biblia nem azt írja, hogy ne homokra, hanem kősziklára építsük a házunkat?

– Na és? – kontrázott Virág. – Maga mire épített a töltés oldalában, Pelikán? Aztán mégis felnőttek benne az unokák.

Éppen erre gondolt a gátőr. Mi lesz, ha árad a Duna? Az ár-víz elmossa a ház alapját.

Az oázisban Fickó kutya hűsölt. A „Polgári út, a jövő útja” felirat visszakerült a helyére, alatta Pelikán unokái boldogan nyaldosták a fagylaltot. Egy hangszóró a Himnuszt bömbölte. A kukoricás mellett éppen az úthengerekre fújták a Virág Kft. feliratot.

Virág elküldte Pelikánt, hogy írja össze a környék lerob-bant, használaton kívüli teherautóinak rendszámát, azokra is elszámolják a munkaórákat. A gátőr körbeticiklizte a szomszédos falvakat, a csomagtartóban Fickó kutya ugatni kezdett, ha munkagépet látott. Az elszámolt fuvarokhoz fel nem használt gázolajat leszívták a tartályokból és eladták. Esténként hosszú sor kígyózott az oázis mellett, az emberek olajoskan-nákban vitték az olcsó dízelt. Virág egy benzinkutas-overall-ban szedte a pénzt.

– Csak lassan kérem, jut mindenkinek – mondta. – A pol-gári kormány nemcsak új utat épít, hanem olcsó üzemanyagot is ad az autóba. Három szoba, három liter dízel, négy kerék.

Nappal a munka jól haladt. Elöl szedték ki a földet, utána alapoztak, száz méterrel hátrébb már terítették az aszfaltsző-nyezet. Oszlop jelezte a hatkilométeres szakasz végét. Az osz-lopon túl már a kész pálya folytatódott.

Egyszer csak, húsz méterrel a vége előtt, megálltak a gépek, az emberek ugráltak le róluk. Virág először azt hitte, pihenőt tartanak. De aztán látta, hogy a gépekről szagatják le a Virág Kft. feliratokat, és a dömperek vonulnak el. Rohant a műszak-vezető lakókocsijához, aki már éppen zárta az ajtót.

– Hova mennek? – kérdezte felháborodva. – Dél sincs, még húsz méter hátravan.

– Mi befejeztük – mondta a férfi. – Eddig tartott a pénz.

Virág a kabátját rángatta, úgy könyörgött, majd fenyegető-zött, hogy ne menjenek sehova.

– Nyakukra küldöm az adóhivatalt! – kiáltotta, miközben ki-űrült a munkaterület. – Azt hiszi, nem tudom, hogy lefizették magukat? Ki építi a következő 10 kilométeres szakaszt?

Aztán a gátórhöz fordult.

– Jegyezze meg, Pelikán, azt a dakota közmondást: ne ülj olyan lóra, amelyik más kezéből is elfogadja a zabot.

Lassan elcsendesült minden. A gyerekek megszeppenve bújtak az egyik lakókocsi mögé. A „Polgári út, a jövő útja” tábla lezuhant, kis híján agyoncsapta Fickó kutyát. A le nem terített aszfalt bűze szállt, a forró bitumen szinte perzselt. Fel-támadt a szél, megborzosolta Virág Árpád ősz, csapzott fürtjeit. Leesett fejről a szafarikalap, de ő nem mozdult. Csak nézett maga elé. Aztán megtántorodott, lerogyott egy sóderkupacra, és elterült a földön.

Pelikán odarohant hozzá, kigombolta az ingét.

– Mi van magával, Virág elvtárs? – mondta kétségbeesetten. – Meg ne tessék itt halni. Fáj valamije? Mit segítsen?

– A szívem, Pelikán – mondta dadogva Virág, és mindkét kezét a mellére helyezte. – Ne sirasson, szegény barátom. Az élet nem egy habos torta. A gyengék elesnek a harcban.

– Nem gyenge maga, Virág elvtárs – kiáltotta Pelikán. – Megépített hat kilométer autópályát a semmiből. Mit számít az a húsz méter?

– Húsz méteren múlhat a polgári jövő – préselte ki a szavakat Virág. – Egy hét múlva, szombaton átvágnák a szalagot. Az ünnepség elmarad, Pelikán. Ide temessen a kukorica mellé. Csak annyit írjon a síremlékem talapzatára: „Virág Árpád. Egy élet a nemzetért”. Vagy inkább keverje a hamvaimat az aszfaltba.

– Majd eltakarjuk ezt a húsz métert, amit nem építettek meg az osztrákok – vigasztalta a gátőr.

– Látja, Pelikán, hogy a nemzetközi helyzet egyre fokozódik? – sóhajtott Virág. – Ezt már így hagyták, erről kár lenne vitát nyitni. De vajon véletlen, hogy félbehagyták?

– Valóban nem véletlen, Virág elvtárs – mondta Pelikán – A fiktív alvállalkozók leemelték a számlánkról a maradék pénzt. Fel is jelenthetjük őket.

– Nem jelentünk fel senkit, Pelikán – emelte fel a fejét Virág Árpád. – Csapásokat adunk, és csapásokat kapunk. Magá-

nak kellett volna már régen levenni a pénzt a számláról, és biztonságba helyezni.

– Én okoztam ezt az egészet? – kérdezte a gátőr kétségbeesetten.

– A lavina egyetlen hópelyhe sem hiszi magát a lavina okozójának. Ezt ne felejtse el – sóhajtott Virág.

– Nem felejttem el, kérem. Na, jobban tetszik lenni, Virág elvtárs – kezdett örvendezni Pelikán, és mellé lépett, hogy felsegítse.

De Virág kiszabadította a karját Pelikán kezéből, és felállt. Benyúlt a belső zsebébe, pisztolyt vett elő, és a homlokához emelte.

– Mit csinál, drága Virág elvtárs? Miattam? – nyúlt Pelikán a keze után.

– Mi egy életet áldozunk fel a nemzetért, a magyarságért. De nem érdemelnek meg bennünket. Szívtelen csürhe, birkánép. És akkor még enyhén fejeztem ki magam – szólt Virág, és ingre vetkőzött.

– De itt ellopták a csürhe nép pénzét. Azért állt meg az építés – próbálkozott Pelikán.

– Mit ért maga ebből? – kérdezte Virág, és felhúzta a kakast.

– Ne! – kiáltott rá Pelikán – Én elismerem, hogy egy elmaradott, korlátolt barom vagyok, és nem érdemlem meg a polgári jövőt. De ne tessék megöngyilkolni magát. Inkább fizessen elő nekem még egy országjáróújságra, hogy megértsem, miről van szó.

– Az igazságról, Pelikán, amit lábbal taposnak. Hogy nem képesek áldozatokat hozni a nagyobb célok érdekében.

– De a saját szememmel láttam, Virág elvtárs, hogy többet kaptak, akik nem építettek semmit, a munkásoknak meg nem maradt pénz – rimázkodott Pelikán.

– A saját szemével? – kiáltotta Virág. – Ezeken lovagol maga? Amit a vaksi szemével lát, a süket fülével hall, a tompa agyával gondol?! Azt hiszi, hogy ezek felérnek a mi nagy céljaink igazságához?

– Az tévesztett meg engem – mondta Pelikán, és próbálta

Virág kezét lefogni –, hogy láttam a számlákat és a banki átutalásokat. Ha nem láttam volna, jobban tudnék hinni a mi kormányunk büntelenségében.

– Büntelenség? – emelte fel megint a pisztolyt Virág Árpád.
– Kérdés ez? Hát maga még mindig ezeken lovagol? Mutasson nekem egyetlen embert ebben a tetves országban, akiről ha kell, öt perc alatt nem bizonyítom be, hogy bűnös, hogy csalja az adót, nem fizeti be az áfát, benne van a korrupcióban. Magára is, magamra is, mindenkire... Mit gondol, a szocialisták miből gazdagodtak meg? Amerikai nagybácsi küldte nekik a hatvanmilliós házakat? Abból vettek meg külföldi bankokat?

– Lehet, hogy igaza van – engedett Pelikán. – De tessék letenni a pisztolyt.

– Cselekedni kell, nem moralizálni – mondta Virág. – A tett az első, a gondolat a második. Most szétlőhetném magát – fordította a pisztolyt a gátőrré. – Feljelenethetném, hogy fiktív számlákat írt alá, fiktív cégeket alkalmazott alvállalkozóként, feketén dolgoztatott román vendégmunkásokat, hamis szerződést kötött az osztrákokkal. Egy szavamba kerülne, hogy szétzedje az adóhivatal. Már holnap házkutatást tartanának magánál, két évet ülhetne előzetesben, aztán bevonnánk az útlevelet. Akár kiverhetném a fogait, de tudom, azzal már elkéstem. Vagy egyszerűen csak nem adnék enni magának.

– Hát igen – hajtotta le a fejét Pelikán.

– De én soha nem bántottam magát, Pelikán – folytatta Virág elvtárs. – Mindig azt gondoltam, maga olyan magyar ember, aki önként, jószántából, boldogan teljesíti azt, amivel megbíztuk. Csalódtam magában, Pelikán. És ami több: csalódní fog bennem a miniszterelnök úr, a polgári összefogás vezére. Bennem, Virág Árpádban. Tudja, hogy mit jelent ez?!

– Én mindenre kész vagyok, Virág elvtárs – szólalt Pelikán.
– Majd mi megépítjük ezt a húsz métert.

Virág a szemébe nézett, megfogta a két vállát, és azt mondta:

– Köszönöm. A hitemet adta vissza. Elzálogosítjuk a házát, Pelikán, és hitelből megvesszük az építőanyagot. Szóljon az IFA-snak, hogy jöhet.

És megindult a munka a hiányzó húsz méteren...

Virág Árpád az oázisban ült, a háta mögött hatalmas térkép, rajta vastag piros vonallal bejelölve a hiányzó húsz méter. A ventilátor teljes fordulatszámom járt, az asztalon öt mobiltelefon hevert előtte. A telefonok fölött egy–egy felirat: „homok”, „sóder”, „kő”, „aszfalt”, „Miniszterelnöki Hivatal”. A távolból óriási robaj és nyikorgás hallatszott. Pelikán szerzett egy leselejtezett betonkeverő gépet, amely minden fordulaton nagyot nyögött. A gátőr klott gatyában talicskázta a földet, az ütött-kopott IFA szállította a sódert. A gyerekek tüzet raktak a bitumenes üst alatt. A helyzet olyannyira súlyos volt, hogy Virág is felemelt egy cementeszsákot, sőt, három percen át lapátolta a nyomvonalat.

– Nem kell leásni, hogy feljöjjön a talajvíz – mondta aztán, de még így is lassan haladtak. Aztán Virág rájött valamire.

– Meggyorsítjuk az országépítést, Pelikán – mondta.

Másnap a gátőr plakátokat ragasztott ki a környező falvakban, falugyűlésre hívta az embereket. Félóránként tartottak egy gyűlést, Virág volt a szónok. Hosszan ecsetelte, milyen nehéz örökséget vett át a nemzeti kormány, és a kormányváltásnál több, de a rendszerváltásnál kevesebb, ami történt. Ezért hiányzik még húsz méter az autópályából. Az emberek kezdtek elszállingózni. Ekkor utánukszólt:

– Ha segít a falu befejezni ezt a húsz métert, építhet egy kijáratot magának.

Az emberek megfordultak.

– Benzinkút lesz? – kérdezték.

– Idővel – mondta Virág. – Ahol kijárat van, oda előbb-utóbb építenek.

Talicskával, lapáttal, csákánnyal érkezett a falvak népe.

– Új honfoglalás ez, Pelikán – mondta Virág elégedetten. És miután visszahelyezte a „Polgári út, a jövő útja” táblát, kis ünnepségek keretében átadott egy másik táblát is „Polgári kijárat, a jövő kijárata” felirattal. Alatta a szöveg: „Szerződés a jövővel”. Egyik oldalról aláírta Virág Árpád, másik oldalról ráírták az összes település nevét, amely csatlakozott a munkához. Kezdetben gondot okozott, hogy a falusiak csak a kijáratot akarták építeni, a húszméteres szakaszt nem. De Virág meggyőzte őket, hogy nincs honnan lehajtani, ha ez a rész nem készül el.

Az első nap végén az emberek kimerülten ültek a földön. Sokat dolgoztak, mégis alig haladtak. Pelikán pálinkával kínálta őket, hogy visszatérjen beléjük az élet. Virág felfordított egy talicskát, és így szólt hozzájuk:

– Emberek, sokat dolgoztunk, kiváló eredményt értünk el. Még soha ilyen jól nem haladtunk. Több mint egy métert megtettünk. Sokan voltunk, de még mindig nem elegendő. Feltétlenül jöjjenek el holnap is, és mindenki hozzon magával még egy embert. Még-egy-embert.

Másnap megduplázódott a létszám, ezért aznap este is elmondta ugyanezt. A munkások száma újra megkétszereződött. Ezt nagy felkiáltójelekkel feljegyezte a noteszébe. Ezen felbuzdulva Virág újra kihirdette, hogy mindenki hozzon magával még egy embert. Még-egy-embert. Ekkor már két talicskáról beszélt, és maga mögé ültette a helyi polgármestereket, a futballcsapat kapitányát, a tűzoltóparancsnokot és a falusi népdalénekeket. A járási úszóverseny bajnoknője levelet írt a hazaszeretetről, melyet a Fidesz helyi elnöke a könnyeivel küszködve olvasott fel. Néhányan sírtak, Pelikán piros-fehér-zöld papírzászlókat osztogatott, sokan azzal integettek. Elterjedt a falvak népe között, hogy ez az autópálya-építés az igazi, nem olyan, mint a többi. Mindenki magára ismert, mint autópálya-építőre. Eljött a falu plébánosa, és egy körmenet után megáldotta az építkezést. Az ötödik napon olyan volt az

építkezés, mint a sáskajárás. Alig fértek el a gödörben egymástól az emberek, és azt mondták: lehetünk vagy kétszázezren. Ettől még lelkesebbek lettek.

Virág egymás után kapkodta fel a telefonokat. Néha egyszerre kettőbe beszélt.

– Nincs sóder, polgártársam? – kiáltotta. – Akkor csináljanak! Nem nyitok vitát. Egy órán belül legyen sóder! De csak magyar sódert fogadunk el.

– Mennyibe kerül a használt aszfalt? – szólt a másik telefonba. – Szedjék fel, feleáron megveszem, majd felolvasztjuk.

A legnagyobb gondot a kő jelentette. Két kilométerre feküdt egy kőbánya, de a tulajdonos nem adott követ. Azt mondta, nincs.

– Még a pokolba vezető út is kövekkel van kirakva – förmedt rá Virág a telefonba –, kőnek lenni kell!

Elküldte Pelikánt a bányába, ahol az meglepődve látta, hogy hatalmas mennyiségű kő vár elszállításra.

– Szabotázs – kiáltotta Pelikán, mire előjött Vörös Ottó, a bánya tulajdonosa.

– Hallotta már azt a nevet, hogy... – mondta, és Pelikán fülébe súgott valamit.

– Hallottam hát. De ne tessék sugdolózni, kérem. Mi köze ennek a kőhöz? Maga visszatartja a követ, amivel a polgári utat építjük a jövőbe – mondta Pelikán, és megmozdult a protézise. – Miféle családot emleget maga? És kit bele nem kever a szabotázsába?

– Az ő édesapjának van egy kőbányája, innen száz kilométerre. Mindenki onnan szállítja a követ, aki jól akar magának – mondta a bánya tulajdonosa. – Nekem is jobban megy, mióta bezártam, és mindenkit odaküldök.

Pelikán gondolkodott.

– Mert biztosan jobb az a kő – mondta aztán, és távozott.

– Biztosan... – hallotta még maga mögött.

Az IFA elment száz kilométerre kőért. A kocsit maga a szállítási vállalkozó vezette, aki már ismerte a járást. Az emődi szakaszon dolgozott legutóbb, ott nyolcadik alvállalko-

zó volt a láncolatban. A 2000 forintos szállítási díjból már csak 360 forint maradt neki, aki a munkát végezte. Ebből kellett fizetnie a benzint is. De Virág azt mondta, hogy még így is túlfizették. Nála majd piaci áron dolgozik.

Amikor az első kőszállítmány megérkezett, Pelikán neki esett a sofőrnek.

– Mi ez? – kérdezte szörnyülködve. – Azt mondtam, hogy követ hozzon.

– Ez az – mondta a fuvaros.

– Honnan szedte ezt a szemetet? – kérdezte Pelikán. A sofőr a fülébe súgott valamit, mire ő ellökte magától.

– Ne súgjon nekem semmit, meghallom én úgy is, ha hangosan mondja – rikoltotta Pelikán. – Hallottam már ezt a nevet – vágta rá aztán mérgesen. – De attól még a kő az kő!

Virág lehajtott fejjel hallgatta a párbeszédet, aztán intett a sofőrnek, hogy billentheti.

– Nem lesz alapja, Virág elvtárs – esett neki Pelikán.

– A szocializmusnak sem volt, Pelikán – mondta Virág mérgesen. – Mégis jó volt negyven évig. Addig ez is kitart.

A második napon Virág arra lett figyelmes, hogy a falusiak a kiásott nyomvonalba öntögetik a szemetet. Hozták a törmeleket, de előkerült még egy vaskályha is („hogy jobban köszön”). Később rájöttek, legjobban úgy járnak, ha az üres sörösüvegeket is ide dobálják, és az sem volt kis tétel.

– Látja, Pelikán – mondta Virág a gátőrnek. – Találékony a mi népünk.

Az oázis mellett hatalmas kondérban főtt a gulyás. A falusiak hozták a belevalót, Virág egy nagy fakanállal kóstolgatta. Közben kempingszékből figyelte a munkát.

– Vörösbor kéne ehhez – mondta, és valaki elszaladt a közele pincébe.

Este Virág kimérte a munkásoknak az ételadagot. Csak félig merte a tányérokat, nehogy elnehezüljenek. Pelikán úgy nézett rá, hogy az övét telerakta hússal.

– Egyen, Pelikán – szólt. – Aztán egyszer majd kérünk magától valamit.

Elérkezett az átadás napja. Pelikán unokái cserkészruhába öltöztek...

A „Polgári út, a jövő útja” feliratot a hatkilométeres szakasz végére helyezték el. Pelikán félrecsúszott nyakkendőben fogadta a vendégeket, az unokák virágot adtak át. Az utolsó húsz méteres szakasz közepére állították a színpadot. Az aszfalt gyönyörű volt, nem ütött el attól a résztől, amit az osztrákok építettek. Az oldalát betakarták, így nem látszott, mekkora az alapja. A szomszéd falu táncgyűttese ropt a színpadon. Amikor befejezték, Pelikán az emelvény mögé pillantott, mikor jön már Virág. Aztán intett a harmonikásnak, az kezdte előlről. A táncosok eltáncolták még egyszer ugyanazt. A harmadik ismétlést már nagyon megtapsolták a vendégek.

Amíg a néptánc zajlott, Virág a minőségellenőrrel vitázott a parván mögött, aki nem akarta átvenni az utolsó húsz métert.

– A maga testvérének a cége a harmadik alvállalkozó a sorban – magyarázta Virág az ellenőrnek. – Ha nem veszi át a munkát, visszapereljük tőle a pénzt, mert rossz a minőség.

A mérnök a tenyerébe temette az arcát.

– Lecsukat engem – mondta.

– Magának különben is börtönben lenne a helye – förmedt rá Virág. – Ne játssza itt meg magát. Egyik cége alvállalkozóként épít, a másik meg a minőséget ellenőrzi, és igazolja a számlát. Maga beszél itt nekem vékony aszfaltról?! Nyugodtan feljelenthetném. Tudja mit? Meg is teszem – mondta, és elindult az ünneplők felé.

Az ellenőr felnézett, megigazította a sokdioptriás szemüvegét.

– Várjon, a jövő évi felújítás terhére kijavítjuk – mondta. – Ahogy átadják, majd lezárjuk az egyik sávot, mintha felüljárót építenénk.

– Látja – válaszolta neki Virág –, két ember között a legrövidebb út az egyenes beszéd.

Amikor megérkezett Virág, éppen a negyedik ráadást fejezte be a harmonikás. Levonultak a táncosok, Virág elővette zsebéből a nemzeti színű szalagot, és kifeszítette keresztbe az úton. Közben pezsgővel kínálták a vendégeket. Pelikán hátulról Lajost látta, és azt a fiatalembert, akivel évek óta kolbászt töltött Békéscsabán.

Virág mielőtt átadta a Polgári Vezérnek az ollót, bemutatta a hat kilométer elvezetéséről szóló igazolást.

– Itt is érvényes a régi bölcsesség: inkább kétszer mérni, mint egyszer vágni – mondta.

A Polgári Vezérnek megtetszett a mondas, és átvágta a szalagot, majd megindult a menet a színpad felé. Az emelvényen a helyi tűzoltózenekar játszott. Ez idő alatt a színpad mögött simították az aszfaltot. A vendégek dicsérték az út kiváló minőségét. Hátul még öntötték a bitument, közben Lajos mondott beszédet.

– Ez a hatkilométeres szakasz is bizonyítja, hogy a magyar vállalkozók is tudnak olyat, mint a külföldi multik – kezdte a mondandóját. – A semmiből teremtték meg a feltételeket a polgári kormány segítségével. Elértük a célunkat, hiszen soha ennyi alvállalkozó autópályán még nem dolgozott. Most a kisemberek jártak jól.

Forrón tűzött a nap, olvadt az aszfalt. Az út mellett a környező falvak boldog lakói integettek. El is határozták, hogy összefognak, és hálából egy festményt ajándékoznak a Polgári Vezér születésnapjára. A színpad paravánja mögött a munkások már a szerszámokat szedegették össze. Néhányan üvegből itták a sört. Újra felment a színpadra a népi táncegyüttes, utánuk a harmonikás, és előadták ugyanazt. A zenekar tust húzott. Pelikán odalépett az emelvényre készített tálcához, melyen egy üvegharang alatt őrizték a Polgári Vezér-

nek szánt ajándékot. Virág a megmaradt összes pénzt erre fordította. A harang hímzett terítővel volt letakarva. Virág felkonferálta:

– Emlékezz egy borostyánkő az autópálya alapjából – mondta. – A polgári jövőbe vezető út borostyánkővel van kirakva – tette hozzá.

Míg a tűzoltózenekar játszott, Pelikán a tálcára pillantott, és döbbenten látta, hogy nincs rajta a borostyánkő. Mellette hevert az üvegharang, a hímzett kendő pedig a földre dobva. A gátőr levegő után kapkodott. Megpillantotta Pistit, aki éppen elszaladt néhány méterre, kivette a csúzlit a zsebéből, és kilőtte a borostyánkövet. Utánafutott a nagyapja, és elkapta.

– Parittyá? – kiáltotta. – Mindig az a rohadt parittyá? Ez a mániája, a parittyá – és adott a gyerekeknek egy fülest, hogy be-repült a kukoricásba. Bömbölve jött elő, közben a rezesbanda fújta.

Virág megvigasztalta a gyereket.

– Ne fél, kisfiam, te már egy szebb, új világba repülsz, az új autópályán.

– Mit adunk a Polgári Vezérnek, Virág elvtárs? – kérdezte tőle Pelikán reszketve.

– Borostyánkövet – mondta Virág szárazon, majd lehajolt az út oldalához, és előkotort egy követ az autópálya alapjából.

– Ez nem borostyánkő – mondta Pelikán, és megmozdult a protézise.

– Nem nyitok vitát. Borostyánkő – jelentette ki Virág, és a gátőr kezébe nyomta a kavicsot.

Pelikán a tálcára tette a követ, majd a vendégeknek háttal álló Polgári Vezér elé lépett a díszes ajándékkal. Leemelte a terítőt, aztán az üvegharangot is, és átnyújtotta a tálcán levő követ.

– Mi ez? – nézett nagyot a Vezér.

– Borostyánkő – mondta Pelikán, és elvörösödött.

– Ez?

– Igen – mondta Pelikán, és ránézett Virágra, aki szemét le-

hunyva bólított. – Az új magyar borostyánkő – folytatta Pelikán. – Puha, kicsi, lapos, de a mienk.

– Tényleg, a mienk – mondta a Polgári Vezér, miután kezébe vette, és jobban megnézte. Kitért a vastags.

Míg a Polgári Vezért körülvette a nép, és több idős asszony sorban állt, hogy kezet csókoljon neki, a népi táncosok ropták a színpadon. Lajos az emelvény mögé ment, hogy könnyítsen magán. Ekkor majdnem elájult a látványtól, ami elébe tárult: a közelben egy impozáns lehajtósávot pillantott meg, amely jobbra elkanyarodott, majd ötfelé ágazott. Mindegyik leágazás előtt tábla jelezte a falu nevét, ahova az út vezetett: Szemerce, Kispónya, Nagypónya, Vakháza és Felcsúf.

Lajos előkapta a térképet, és döbbenet láta, hogy a terven itt nincs is kijárat. Szólt volna, de ekkor óriási robajjal beomlott a húszméteres szakasz. A gyenge alap nem bírta tovább, a papírvékony aszfalt beszakadt. A Polgári Vezért a biztonsági emberek betuszkolták a kocsiba. A civil örökön kívül több falusi szipirtyó és népi táncos is pisztolyt rántott, ledobta a szoknyát, és fülhallgatót tett a fülébe.

– Ezek aztán az álcázás nagymesterei – álmélkodott Pelikán, és arra az időre gondolt, amikor még ő is biztonsági főnök volt.

A színpad közben megtelt a szereplőkkel, ott kerestek menedéket. Miután elmúlt a földrengés, integettek, a vendégeket búcsúztatták lelkesen. A harmonikás rákezdett ugyanarra. Amikor elindult az utolsó autó is, Virág megnyugtatta a gátőrt:

– Ne sajnálja, Pelikán. Majd megépítik a felújítás terhére.

– Lehet, Virág elvtárs. De nem inkább a felújítással kellett volna kezdeni? – válaszolta a gátőr.

Este az Útember című filmet vetítették az autópályát építők tiszteletére...

Pelikán elfoglalta helyét a mozi kijelölt páholyában. Mellette a lánya és cserkészruhában az unokák. A gátör mögött az IFA sofőrje ült egy számmal nagyobb öltönyben, és bárgyún vigyorgott. Néhány perc múlva a műsorvezető lépett a vászon elé, és köszöntötte a hős építőket.

A nézőtéren kitört a taps, a reflektor éppen Pelikánék erkélyét világította meg. Az IFA büszke tulajdonosa felugrott, s a fejét beütötte a fölötte levő táblába, amely öles betűkkel hirdette: „6 km”. A férfi a fejéhez kapott, és összerogyott. Miután a reflektort kikapcsolták, belépett a páholyba Virág, aki rátekintett a véres táblára, és leült a Pelikán melletti székre.

– 6 kilométer, Pelikán, 6 kilométer – mondta elégedetten. – De micsoda 6 kilométer! A vérünket adtuk érte.

A gátör nem látott tisztán a sötétben, de két erkéllyel odébb megpillantotta Gulyást, aki hűvösen biccentett felé. Pelikán elolvasta a felette levő táblát: „10 km”. Elkezdődött a film. Az IFA tulajdonosa már bekötött fejgel ült Pelikán mögött, és továbbra is mosolygott. A legmeghatóbb résznél Virág odahajolt a gátörhöz.

– Győztünk! – mondta. – Ugye, megérte. Látja, Pelikán, most jólesik ülni a babérokon.

– Azért van egy kis rossz érzésem, Virág elvtárs – válaszolta a gátör. – Miért kell ekkora felhajtást csinálni? Mégiscsak becsaptuk az embereket.

– Kit csaptunk be Pelikán? Magunkat?! Mi tudjuk, miről van szó. Lajost vagy a polgári kormányt?! Jobban tudják, mint

mi, hogy mi történt. Van fogalma róla, mennyit kerestek ezen? Vagy a széles tömegeket? Azok úgyse használják az autópályát, mert nem tudják megfizetni. A kommunistákat... Nekik alaposan túljártunk az eszükön. Nem szeretnék a helyükben lenni. Kiadtuk a jelszót: legyen magyar nemzeti autópálya, és lett magyar nemzeti autópálya.

Pelikánt láthatóan nyugtalanította valami.

– Mi lesz a házzal, Virág elvtárs? – kérdezte. – Nem lett volna szükség erre az egészsre. Ha pályázat van, az Európai Unió kifizetett volna majdnem mindent.

– Ne legyen ennyire szolgalelkű, Pelikán – dorongolta le Virág. – Magát megfertőzte az eurofória. Jegyezze meg, hogy az Európai Unión kívül is van élet.

– Az lehet – mondta a gátőr. – De a házamon kívül nincs.

– Szegény barátom – enyhült meg Virág –, hát ez nyomasztja? Az a ház tényleg el van zálogosítva, erről már kár lenne vitát nyitni. Valami segélyre lenne szüksége. Egyfajta Marsahall-tervre, amit nem kell visszafizetni.

Virág lehajtotta a fejét, gondolkodott.

– Tőkehiánnyal küzd, Pelikán – mondta aztán –, mint a polgári vállalkozók többsége. Ez a maga baja.

Aztán Virág Árpád a vászonra tekintett.

– Megvan! – kiáltott fel. – Széchenyi. Hát persze! Merjünk nagyok lenni. Legyen Széchenyi-terv a neve.

Előkapta a noteszét, és keresgélni kezdett.

– Ez az – mondta aztán. – Kapcsoljuk össze a pártépítést az állami támogatással. Aki támogatja a polgári összefogást, kap pénzt, aki nem támogatja, nem kap pénzt. Maga támogatja a polgári összefogást, Pelikán?

– Támogatom – mondta a gátőr bizonytalanul, és megvon-
ta a vállát.

– Akkor kap pénzt.

Pelikán aggódva figyelte a vizet, amikor levelet kapott az Országblamázs Központtól...

A gyerekek horgásztak a parton, a kifogott halat mindjárt meg is sütötték. Kihasználták, hogy áradáskor jobban esznek a halak. A postás csak nehezen kapaszkodott fel a megemelt töltés oldalán. Pelikán megfogta a karját, úgy segítette fel maga mellé.

– Levelet kaptál, Jóska – mondta aztán a postás. – Fontos helyről érkezett, mert nincs rajta bélyeg, előre kifizették a díjat.

A gátőr haját borzolta a friss dunai szél. Gondterhelten nézte a vízállást.

– Emelkedik a Duna – mondta a távozó postásnak, és felbontotta a levelet.

Pelikán már régóta nehezen olvasott szemüveg nélkül, ezért füttyentett a Fickóval játszó egyik unokának.

– Olvasd már fel ezt a levelet, te – mondta –, ha tudod.

– Megpróbálhatjuk – válaszolta a maszatos gyerek. – „Kedves Pelikán Jó, Jójó, Józ...”

– József – vágta rá Pelikán. – Tovább.

– „Örömet értetesítjük, hogy a polgári korány, nem, hanem kormány, mille, mille, neumi rendez, vényekre bíróságot..., nem, hanem bizottságot alakít, melybe Öntis be-vá-lasz-totta.”

– Elég – szólt közbe Pelikán. – Ki írta alá?

– Virág Árpád Zsolt, tanácsadó.

– Hát az meg kicsoda? – kérdezte Pelikán.

A gyerek csak megrántotta a vállát.

– Mehetek a Fickóval? – nézett a nagypajára.

– Mehetsz – hagyta rá a gátőr.

Pelikán otthon lefekvés előtt feltette a szemüvegét. Kezébe vette a levelet, és a papír alján levő kézírást nézte meg először.

„Ne aludjon, Pelikán! – olvasta félhangosan a gátőr. Felkapta a fejét, és körülnézett, látja-e a Virág elvtárs. A vekerre pillantott, amely éjjel 11 órát mutatott. – Nagy dolgok történnek, maga meg átalussza a nemzeti ébredést. Történelmi idők tanúi vagyunk. Felépítünk egy új világot. Holnap megy magáért egy autó. Izgalom, Pelikán, izgalom.” Aláírás: „Virág”.

Pelikán letette a levelet a bögre mellé, az éjjeli szekrényre.

– Van nekem izgalom elég – mondta maga elé. – Jön a Duna, izgulok, hogy áttöri-e a gátat – motyogta, és fejére húzta a dunyhát.

Pelikán másnap már a töltésen ült, úgy várta az autót, amely meg is érkezett.

Amikor felért a hátsó lépcsőn, Pelikánnak feltűnt, hogy megváltozott az ajtó melletti tábla:

MINISZTERELNŐKI HIVATAL **Országblamázs Központ**

VIRÁG ÁRPÁD ZSOLT
tanácsadó

GOGOLÁK ANDREA TÜNDE
titkárságvezető

Belépett a szobába, s meglepődött, hogy Virágot találja.

– Hát maga az, Virág elvtárs? Alig ismertem meg a nevét.

– Itt mindenkinek három neve van, Pelikán. A beosztottaimnak is. Akar maga is harmadikat? – kérdezte. – Mit szólna ahhoz, hogy Pelikán József Attila?

– Köszönöm, nekem már elég lesz ez a kettő, ami van. Erre a kis időre – tette hozzá halkán.

Gogolák Andrea Tünde lépett be, és letette az ételt az asztalra.

– Hal, Virág elvtárs? – kérdezte Pelikán, és az asztalhoz ült, melyen egy hatalmas fogas feküdt a tányérban.

– A tanítványok is ezt ették, Pelikán. Halat. Máté könyve.

– Máté – ismételte magában Pelikán. – Annak hány neve volt?

– Most jöttem a Lacitól – folytatta Virág, és szétszedte a mobiltelefonját, kivette belőle az elemet. – Akár sült halat eszik az ember, akár sült malacot, a politikai helyzet egyre fokozódik. Ezt ne felejtse el, Pelikán – tette hozzá.

– Nem felejttem el, Virág elvtárs – válaszolta Pelikán, és körülnézett. – Tulajdonképpen mit tetszik itt csinálni?

– Jelszavakba és jelmondatokba sűríttem a polgári kormány üzeneteit – mondta Virág. – Szállóigéket gyártok, Pelikán, melyek beíródnak a szívekbe. Ezeket a mondásokat beépítik a mi Polgári Vezérünk beszédeibe is. A dakota közmondásokra van a legnagyobb kereslet, és a noteszem egy kincsesbánya.

– Az kitart negyven évig, Virág elvtárs – mondta a gátőr.

– Azért az élet itt sem egy habos torta, Pelikán. A politikai harc egyre fokozódik, nem könnyű lépést tartani. Az előnyünket csak akkor tudjuk megőrizni, ha visszamegyünk a jövőbe. A legnagyobb baj, hogy nem tudjuk, ki van velünk és ki ellenünk. Nincs ráírva senkire. Főnökeim szerint ideje lenne, ha kiderülne, ki az ellensége a polgári jövőnek, mert az jobb, ha kötelet köt a nyakára.

A gátőr csipegetett, aztán abbahagyta. Két kezét az ölébe ejtette, mint aki elhatározta magát, és úgy mondta.

– Tulajdonképpen én szeretnék visszamenni a gátra.

– Arról szó sem lehet – emelte fel a hangját Virág Árpád Zsolt. – Lehetetlen és bűnös dolog, hogy maga még mindig a gáttal bíbelődik. Komoly vezető beosztásban kellene lennie. Nem nélkülözhetünk egy ilyen régi barátot. Egy régi harcost. Most csak egyen, Pelikán. Aztán egyszer majd kérni fogunk magától valamit.

– Tessék már kérni, nem bírom a feszültséget.

– Mindent a maga idejében, Pelikán – szólt rá Virág. –

Nem kell annyira merevnek lenni. Próbáljon lazítani. Szereti a futballt?

– A magyart? Nem.

– És a polgári oldal bölcs vezérét?

– Azt igen.

– Akkor revideálja az álláspontját, Pelikán – förmedt rá Virág. – A maga vezére igazolt futballista. Tudja maga, miről ismerik még ma is legtöbben Magyarországot? Mond magának valamit, hogy „aranycsapat”? Puskás, Czibor, Kocsis és főleg Grosics. Kitaposott úton járunk, Pelikán, a futballban mutatjuk meg a nemzeti génuszt. Feltámasztjuk a magyar focit.

– Azt? Hogyan, Virág elvtárs?

– Először veszünk a stadionokba beléptetőrendszert 5 milliárdért.

– 5 milliárd?! Mi kerül annyiba? Drágább a kapu, mint a stadion.

– Mert kétszer fizetjük ki.

– Kétszer? Nem elég egyszer?

– Két félidő van, maga szerencsétlen. Aztán mi rendezzük az Európa-bajnokságot, a világbajnokságot és az olimpiát. És mi is nyerjük meg. Hajrá Magyarország, Hajrá magyarok! – kiáltotta Virág, aztán a fejéhez kapott, gyorsan elővette a jegyzetfüzetét, és ezt fel is írta magának. – Mi megadjuk a magyaroknak, hogy büszkék lehessenek arra, hogy magyarok – tette hozzá.

Pelikán az unokákra gondolt, hogy belőlük még lehet futballista, ha esetleg kötelező lesz. El kellene kezdeni velük az edzéseket, nehogy emiatt ne vegyék fel őket az iskolába. Ez a feladat is rá vár, mert a Gizi nem tud futballozni.

– Készüljön, Pelikán – szólt rá Virág. – Holnap Felcsúfra megyünk. Bajnoki mérkőzés lesz. Én leszek a bíró, maga az asszisztens.

– Az mi?

– Partjelző. Zászlót kap, Pelikán. Amikor intek, felemeli.

Virág új lesszabályra tanítja Pelikánt, végül menekülniük kell...

Virág és Pelikán a pálya mellett állt sárga felsőben, fekete gatyában. A játékosok a füvön melegítettek. A gátőr egyszer csak megpillantotta hátulról azt a fiatalembert, aki a kolbászt töltötte Békéscsabán. Szólni akart, még a kezét is emelte, de Virág megelőzte:

– Bizony, Pelikán, ő a Polgári Vezér – mondta magabiztosan és büszkén. – Azt mondtuk, legyen magyar futball, és lett magyar futball.

A gátőr kissé idegesebb lett.

– Mit kell nekem csinálnom, Virág elvtárs? – kérdezte.

– Fut a pálya mellett, Pelikán. Ne most! – állította le. – Ha támad az ellenfél. Csak engem figyeljen. Amikor intek, fel emeli a zászlót, és elkezd futni visszafelé. Megértette?

– Megértettem, kérem.

Elkezdődött a mérkőzés. Ha szerelték a Polgári Vezért, Virág azonnal szabadrúgást ítélt a javára. Amikor ő szabálytalankodott, akkor is ő rúghatott szabadot. Virág az ellenfél minden támadását megállította. Ha hozzájuk került a labda, intett Pelikánnak, aki felemelte a zászlót, és elkezdett futni visszafelé.

– Les – közölte Virág szárazon.

A közönség egyre többet fütyült, ocsmányságokat kiabált be. Valaki megismerte Pelikánt, és azt ordította, hogy „menj vissza a gátra, te hülye”. A gátőr komolyan elgondolkodott ezen, de aztán Virág újabb lest jelzett neki. Emelte a zászlót. A 25. percben a polgári oldal bölcs vezére háromméteres lesen kapta a labdát, és megindult egyedül a kapura. Pelikán a bíróra nézett, Virág pedig elkezdett integetni a csatárnak, hogy ne

álljon meg, mehet tovább. A gátőr félreértette a mozdulatot, és belengette a lest, majd nyomban futott visszafelé. Virág kirohant hozzá a vonal mellé.

– Inteni tetszett – szabadkozott Pelikán.

– Nem magának, maga barom. A játékosnak, hogy mehet tovább.

– Elnézést kérek, Virág elvtárs. Az tévesztett meg, hogy a polgári oldal bölcs vezére három méterrel előbbre állt, mint a védők.

– Ne azt nézze – vágta rá Virág. – Engem figyeljen.

Egy idő után Pelikán észrevette, hogy Virág mindig fordítva int. Nem értette, ezért magához hívta a bírót, és azt mondta neki:

– Virág elvtárs, véletlenül meg tetszett fordítani a lesszabályt.

– Jegyezze meg, Pelikán, hogy aki lesen van, az nincs lesen. És aki nincs lesen, az lesen van. Világos?

A gátőr memorizálta, amit hallott. Aki nincs lesen, az lesen van. És aki lesen van, az nincs lesen. Aztán belejött. A polgári oldal vezére három lesgölt lőtt az első félidőben. A közönség tüntetett, szidta a bírót és a partjelzőt.

– Jól van, Pelikán, belejött – mondta Virág a szünetben.

– Meg akar verni a közönség, Virág elvtárs – szuszogta neki Pelikán az öltözőben.

– Ne törődjön vele, nekünk van igazunk. Meg vannak tévesztve.

A második félidőben térfelet cseréltek a csapatok, Pelikán maradt a helyén, és az ellenfél csatársorát figyelte. A fordított szabályon azonban nem változtatott, a partjelző logikáját pedig hamar kiismerte az ellenfél. Ők is elkezdték rugdosni a lesgólokat. A középcsatár nem is ment vissza soha lestről, mert akkor azonnal lest jelzett a partjelző. A hetvenedik percben már vezetést szereztek. A nézők szitkozódtak és röhögtek. Pelikán nem értette a helyzetet. Virág kirohant az oldalvonalhoz:

– Fordítva, Pelikán, fordítva.

De a gátőr nem értette, mit akar. Ezért Virág átküldte a má-

sik térfélre lengetni, amerre a hazai csapat támadott. Most azon az oldalon potyogtak a lesgók.

Az utolsó percben dulakodás tört ki a pályán, mire Virág két vendégjátékost kiállított, és tizenegyest ítélt a hazai csapat javára. Végül a Felcsúf nyert. A nézők ordítottak és hörögtek, de a játékosokat ez nem zavarta, a saját szurkolótáborukhoz futottak, amely öntudatosan és boldogan „bajnokcsapat, bajnokcsapat” rigmussal ünnepelte a fiúkat. Pelikán látta, hogy Csetneki szintén a Felcsúf szurkolóinak táborában van. Volt, aki azt kiabálta: „Világbajnokok, világbajnokok!” És lengették a zászlókat, melyeket Gulyás Elemér, a Felcsúf szertárosa osztott szét közöttük.

– Sikeres a taktikánk – hallotta Pelikán a polgári oldal vezérét, akit most is csak hátulról látott a pályáról levonuló társak között. – Az egészpályás letámadásnak nincs ellenszere. Ezt használjuk majd a Bajnokok Ligájában is.

A fanatikus szurkolótábor kivételével a nézők bundát és csalást emlegettek. Erre a csapat odaadó hívei kórusban azt kiabálták, hogy „ti nem vagytok felcsúfiak, az idegenszívűek költözzenek el a faluból”.

– Felcsúf legyen a felcsúfiaké! – kiáltotta az öltöző előtt Laci, a csapat pszichológusa. – Aki nem felcsúfi, akár fel is kötheti magát.

– Tudjunk örülni a sikereinknek, a gyarapodásunknak! – tette hozzá a Polgári Vezér, és azt javasolta az ellenfél játékosainak, hogy olvadjanak be a Felcsúf csapatába. – Minek ez a megosztottság? Egy csapat legyen, de az jó.

A csalódott nézők közben dühödten csapkodták az öltöző oldalát, rángatták a kerítést. Az ellenőrnek magyaráztak, hogy ők is felcsúfiak, de a bírók elcsalták a meccset. Az ellenőr azt mondta, hogy megvizsgálta a panaszukat, és mindent szabályszerűnek talált. Nem iktatták ki a lesszabályt, csak másképp használták. Ezt pedig semmi nem tiltja. Aztán az ellenőr kérte a jegyzőkönyvet, hogy aláírásával hitelesítse: minden sportszerű volt és törvényes. Majd vette a tollat, és aláaknyarintotta a nevét: Velúr. Pelikán az ablakból látta, hogy távozáskor

Velúr a Felcsúf csapatkapitányának focicsukáját és táskáját cipelte.

Pelikánt közben paradicsommal és tojással dobálták meg az ablakban. Tíz perce még alig tudott a népharag elől bemene-
külni az öltözőbe. Megfenyegették, ha kijön, megverik.

– Mi lesz velem, Virág elvtárs? – kérdezte a gátőr kétség-
beesve. – A lesszabályt tényleg fordítva használtuk, ennyiből
jogosan támadnak bennünket.

– Hagyja már Pelikán a lesszabályt. Azt is emberek írták.
Nem adhatjuk el a jövőt, az önbecsülésünket azért, mert má-
sok rossz szabályokat írtak. A bajnoki küzdelem fokozódik.
Mi lesz, ha már itt elkap a kishitűség bennünket? A maga
lesszabályával, Pelikán, soha nem jutnánk a csúcsra. Ezt akar-
ja, maga szerencsétlen?

Pelikánt és Virágot az öltöző hátsó ablakán menekítették ki
a csapat fanatikus szurkolói. A nézők meglátták őket őket, és
utánuk szaladtak.

– Ott a partjelző – kiáltotta egy fogatlan, részeg ember, és
rárontott Pelikánra.

Valaki meglátta a sarokzászlót, és odarohant. Lehúzták a
zászlót a botról, azzal verték Pelikánt. Ő csak azt figyelte,
nincs-e kamera, nehogy bemutassa a televízió.

Alig tudták kiszabadítani a gátőrt. Pelikán a kezében hozta
a ruháját, és még mindig gatyában szállt be a mikrobuszba.

– Hazavisszük, Pelikán – mondta Virág. – Aztán egyszer
majd kérünk magától valamit – tette hozzá.

A gáton Pelikán unokái éppen pancserpuccsot játszottak
botokkal.

– Elverünk, mint Lúdas Matyi a Döbrögit – kiáltotta a leg-
kisebb unoka, a gátőr kedvence. Az egyik gyereket kitömték
Döbröginek, azt püfölték a többiek.

Virág elégedetten, mosolyogva nézte a kisgazdaháborút.

– Hajrá Lúdas Matyi! Lúdas Matyié a jövő! – kiáltotta ön-
feledten, majd előkapta csonka ceruzáját, és gyors mozdula-
tokkal bevészte ezt is a jegyzetfüzetébe.

Aztán feltűnt neki, hogy némelyik gyereknek nemzetiszínű szalag lóg a ruháján.

– Az autópálya-avatásról maradt meg – mondta Pelikán resztelkedve. – Ezt vágta át a mi bölcs vezérünk, ezek a bestiák meg elhozták

– És miért van a gyerekek ruháján? – kérdezte Virág izgatottan. – És miért nincs mindegyikre kitűzve?

– Ja, hát ilyenek a gyerekek. Így különböztetik meg, ki van velük, és ki van ellenük – mondta magától értetődően Pelikán. – De mindjárt kapnak egy nyaklevest, és levetetem velük.

Virágot szíven ütötte, amit hallott. Nem tudott szólni, csak leült a fűbe. Pelikán megijedt, hogy rosszul lett. De Virág arca sugárzott a boldogságtól.

– Ez az, Pelikán – mondta. – Ezt szeretem magában. Hogy mindig a fején találja el a szöveget. Nemzetiszínű szalag, kokárda... Hát persze. Ez kell. Aki kitűzi, velünk van, aki nem, az ellenünk. Aki nem hordja, az nem magyar.

– Nem azon múlik az, Virág elvtárs – mondta Pelikán kényszeredetten nevetve. – Nincs még március 15-e.

– Nem nyitok vitát, Pelikán. Forradalmi időket élünk. Hajrá Magyarország! Hajrá magyarok! Új mozgalmat indítunk, igent mondunk a nemzet egységére.

Másnap Pelikánt elvitte egy nagy, fehér autó...

Pelikán beszállt a nagy, fehér autóba. Szemet szűrt neki, hogy a sofőr mellén hatalmas kokárda díszeleg. A hátsó ülésen egy fiatalember ült, aki Kardos Ármin néven mutatkozott be. A kabátján szintén méretes kokárda lógott. A kezében dossziét szorongatott, egész úton azt olvasgatta. A címe: Kiállításra készülünk. Pelikán a fedőlapot betűzgette: „Ki ne hallott volna a párizsi Pompidou Központról? Ez az intézmény fogalom a világban, mindenki számára a francia művészet, kultúra és tudomány kirakata.”

Pelikánt izgalomba hozta a szöveg, és feltette a szemüvegét, hogy jobban lásson. „A magyar államiság millenárisának évében Budapesten megnyílik a Millenniumi Kiállítás és Rendezvényközpont. Ez is lehet olyan híres, mint a francia... Még híresebb is. De mindenképpen fontosabb. Nekünk. Magyaroknak. József Attila megmondta: A mindenséggel mérd magad!”

Mire Pelikán idáig jutott, megérkeztek Pestre. Nem értett mindent, hát tisztelettel vegyes alázattal kérdezte meg a fiatalembert:

– Valami kiállítást tetszik csinálni, kérem?

– Nem én, Pelikán úr, hanem maga. Én a pályázó leszek, aki elnyeri a közbeszerzést. Most tanulmányozom a kiállítás tervét.

A gátőr mondani akart valamit, de csak a protézise mozdult meg. Kardos eltűnt az épületben, és ő megindult Virág irodája felé.

Amikor belépett, nem akart hinni a szemének. Virág Árpád hatalmas plakát előtt ült kokárdában, amelyen ez állt: „Álmok

álmodozói – Világverő magyarok”. Alatta a felirat: „A magyarok kiállításaitól ments meg, Uram, minket!”

– Jöjjön beljebb, Pelikán – mondta Virág, aki éppen a zsebóráját állította. – Látja ezt? – mutatott a plakátra. – Tudnia kell a nemzetnek, milyen nagy.

– Kis ország vagyunk mi, Virág elvtárs – mondta Pelikán bátortalanul.

– Nem nyitok vitát, Pelikán, Magyarország nagy. Egy oszt-ráknak, egy belgának, egy portugálnak vagy egy írnek sohasem az jut eszébe magáról, hogy milyen kicsi. Pedig kisebb ország mindegyik. A nemzet nagyságát nem a területe, még csak nem is a népessége, hanem az önbecsülése, erkölcsi, szellemi teljesítménye, az emelkedettsége és bátorsága szabja meg – emelte fel a fejét Virág, majd hosszú csend következett, mert ezt a gondolatot szó szerint feljegyezte a noteszébe. – Mostanában, mióta a jövő elkezdődött, sok beszédet mond a polgári oldal vezére. Kell hozzá az alapanyag – sóhajtott. – Egyen valamit. Nem éhes?

A gátör előtt egy tál feküdt, de csak kolbász volt rajta. Kivette, megkóstolta, s azonnal rájött, ki töltötte. Hiányzott belőle a paprika. Még egy falatot evett, aztán abbahagyta.

– Egyen, Pelikán – mondta Virág falfehéren. – Nekünk nem lélekben kell megerősödnünk, hanem inkább testben. Én is ezt eszem már két hete – tette hozzá, s újabb falatot tuszkolt le a torkán.

– Szeretnék én már kimaradni ebből, Virág elvtárs. Nem értek a kiállításához.

– Nem is kell. Nem is szabad. A projektet Werber András irányítja. Magának is titoktartási nyilatkozatot kell aláírnia, és tegyen fel egy kokárdát, Pelikán, nehogy ellenségnek nézzük.

Pelikán éppen meg akarta kérdezni, „ki az a Werber András, miniszter?”, de Virág már mondta:

– Werber úr egy magánember, vállalkozó. Maga csak ne becsülje le a vállalkozókat, Pelikán.

– Elnézést kérek, Virág elvtárs – mondta a gátör zavartan –,

az tévesztett meg, hogy a Werber úr dönt állami milliárdokról. Emiatt gondoltam, hogy állami alkalmazásban áll.

– Maga, Pelikán – vágott közbe Virág Árpád –, nem szabadult meg a kádárista reflexeitől. Jegyezze meg, barátom, a polgári kormányt nem a bürokrácia élte, hanem a polgári jövőbe vetett hite. Werber András a mi bölcs vezérünk barátja és tanácsadója. Minden hétfőn délben találkozik a miniszterelnök úrral, ott dől el minden. Werber úr nagyon okos ember, mindent ő irányít.

– Mindent? – nézett nagyot Pelikán.

– Az Országblamázs Központ is az ő ötlete, azért hozták létre, hogy a Boldog Vég Kft. állami megrendeléseit bonyolítsa. Hivatalosan állami alkalmazásban vagyunk, de a Boldog Vég Kft.-nek dolgozunk – magyarázta Virág.

– Mi az a Boldog Vég Kft? – értetlenkedett tovább Pelikán.

– Az a Werber úr cége.

A gátör ekkor megfordult, és megindult a kijárat felé.

– Hova megy, Pelikán? – szólt utána Virág.

– Én nem vagyok elég képzett ideológiailag, Virág elvtárs, de nagyon meg tetszik lepődni, ha azt mondom, hogy ez egy maffia – válaszolta a gátör –, nemzeti zászlóval letakarva?

– Ne maffiázzon nekem itt, Pelikán – kiáltott felháborodva Virág. – Mi maga, kommunista? Nem tetszik, hogy a magyar polgárság gyarapodik? Tudja, hány magyar alvállalkozó vehet részt egy ilyen projektben?

– Sejttem – mondta Pelikán.

– Magának nem tetszik a Boldog Vég Kft., Pelikán. És a szocialista Zsénia Láz az tetszett? Vagy csak az nem tetszik, hogy a polgári kormány a magyar kis- és középvállalkozásokat támogatja? Jobb lenne, ha a pénztőke alakítana kormányt?

– Nem – mondta Pelikán. – De ami most készül, az még rosszabb, mint az Agrárminovációs Kht. volt. Pedig azért egyszer már lecsuktak.

– Ezért nem fogják lecsukni, Pelikán – nyugtatta meg Virág –, mert akkor a polgári oldal bölcs vezérét is le kellene csukni. Miniszterelnökök nálunk nem kerülnek börtönbe. De maga

még kerülhet! A pártok harca egyre fokozódik. Az agrárpénzeket még keresi a rendőrség.

Pelikán nem ismerte a politikai összefüggéseket, de úgy érezte, most tényleg bajba kerülhet. Szikla még börtönben ült...

– Mit kell tennem, Virág elvtárs? – kérdezte aztán dacosan.

– Ez a beszéd, Pelikán. Az állam megvette a volt Danz-gyár területét. Az épületeket állami pénzen felújítják az András által kiválasztott cégek. Maga csak aláír. Eddig világos? Aztán az állam eladja olcsón az egészet, az András pedig megveszi.

– Övé lesz az egész terület?

– Még nincs kész terv, de így lenne igazságos: ő találta ki az egészet, ő csináltat meg mindent. És ami a legfontosabb: neki köszönheti majd a kishitű nemzet, hogy meglátja, milyen nagy.

Gogolák Andrea újabb kolbászokat hozott az asztalra. Pelikán eltolta maga elől a tányérját.

– Ez olyan, Virág elvtárs – mondta aztán –, mintha a gátért lenne a Duna. Ezt a kiállítást csak azért találták ki, hogy megszerezzék az épületeket.

– Megbolondult, Pelikán? A látogatók találkoznak a magyar szellem óriásaival, akik a világon egyedülállót alkottak. Irodalmárok, feltalálók, Nobel-díjasok. Ezt nevezi maga maffiának? Ezt mondja maga lenyúlásnak? Elment az esze?

Pelikán megszeppent, erre nem gondolt.

– Nem nyitok vitát, Pelikán – folytatta Virág. – Holnaptól a polgári kulturális forradalom fontos őrhelyén kell helytállnia. A polgári kormány a millennium alkalmából emléket állít először a magyarság nagyjainak, aztán a helyükbe lép. Addig is politikailag, eszmeileg kell átgyúrnia a kérdést.

– Éppen nekem? – kérdezte Pelikán.

– Ahol mi nem vagyunk, ott az ellenség. Ne nézzon úgy magára, barátom, mintha nem lenne egy bölcs vezére. Mától maga a Danz-Park igazgatója – jelentette be Virág.

– Danz-Park? – nézett rá Pelikán. – Miért Danz-Park, ha millenáris a kiállítás?

– Ez a neve, nem mindegy? – mondta Virág.

– Miért nem inkább Millenáris Park? Vagy Polgár Park? Csak Vidám Park vagy Vicc Park, az ne legyen.

Virág megállt egy pillanatra. Felemelte a mutatóujját, aztán csendesen megszólalt.

– Ez az. Torkánál ragadta meg a kérdést, Pelikán – mondta.
– Danz-Park? Hogy a liberálbolsevik kozmopoliták, a kommunista világrendszer osztályharcról álmodozó, parazita túlélői röhögjenek a markukba? Egy frászt. Millenáris Park. Ez kell a polgároknak.

Pelikán megállt a Millenáris Park előtt, ahol javában folyt az építkezés...

A gátőr betolta a biciklit a kapun, mellette a Fickó kutya futkározott, nyakában kokárdával. Pelikán nagy lelkesedéssel látott munkához. Az udvar közepén egy markológép földet emelt ki, és teherautóra rakodta.

– Mit csinál, jóember? – kérdezte a kezelőt. – Minek ide ez a nagy gödör? Ha lenne is, be kellene temetni.

– Mesterséges tó lesz. Halak úszkálnak majd benne.

– Halak? Akkor rendben – mondta Pelikán.

Aztán az udvaron rögtönzött gyűlést hívott össze, kiosztotta a feladatokat, és felment az irodájába. Meglepetésére Gogolák Andrea Tünde fogadta egy tál kolbásszal. Pelikán megszagolta a kolbászt, és odaadta a Fickó kutyának. Az boldogan körbeugrálta, megkóstolta, aztán nyüszíteni kezdett, és elmenekült.

– Virág úr átvezényelt – mondta Gogolák elvtársnő unokája –, én hozom-viszem a papírokat Virág úr és Pelikán úr között. A Virág úr azt kérte, először az eddigi számlákat legyen szíves aláírni, hogy fizetni tudjanak.

– Adja csak ide, kérem – mondta Pelikán. – Ne várjon a dolgozó ember a pénzére.

Gogolák Andrea ekkor behívott két erős munkást: a fal mellett álló három hatalmas dobozt megfogták, és tartalmukat Pelikán elé öntötték. A számlák magassága elérte az ablakot, a gátőr alig látta az udvart.

– Ennyit? – kérdezte Pelikán úgy, hogy megmozdult a proézise.

– Sokat dolgoznak a magyar kisvállalkozók – mondta Gogolák Andrea.

– Sokat – mondta maga elé az ügyvezető igazgató.

Pelikán napokon át csak szignálta a számlákat. Unokái a parkban fagyaltotztak, és azon vitatkoztak, ki kivel van. Nem tudtak játszani, mert mindegyik mellén nemzeti színű szalag lógott. Mikor Virág megérkezett, elégedetten mondta Pelikánnak:

– Látja, barátom, maga a jövőre tűzte ki a kokárdát. Ha mindenki felteszi a nemzeti színű szalagot, nem lesz több civakodás, mindenki egy oldalon áll. Egy a tábor, egy a kokárda.

– Azt majd meglátjuk, Virág elvtárs – mondta Pelikán –, lesz-e köztük civakodás. Bestiák ezek.

Pelikán azért hívta Virágot az épülő Millenáris Parkba, hogy néhány számlát megmutasson neki.

– Tetszik látni a csöveket? – kérdezte. – Lemértem. Összesen ezeröttszáz méter. A számla szerint tizenötezer métert festettek le.

– Festő maga, Pelikán? – mordult rá Virág. – Nem ért hozzá. Azért ennyi, mert lefestették többször.

– De tízszer?

– Ha tízszer kellett, akkor tízszer. A tett első, a szó második.

– Ebből a számlából még van öt darab, Virág elvtárs – mondta a gátőr.

Virág megnézte, aztán így szólt:

– Írja alá, Pelikán. Ezért kapja a fizetését, a természetbeni kolbászjuttatást, az unokái meg a fagyaltot. A gazdasági harc egyre fokozódik, ezt ne elejtse el. Most teremtyük meg a gazdasági egyensúlyt. Tőkéhez juttatjuk a polgári vállalkozókat.

Pelikán újabb számlaköteget vett elő.

– Ezek a légkondicionálás számlái – kezdte.

– Azzal mi a baja? – förmedt rá Virág. – Azt akarja, hogy a kiállítás látogatói megsüljenek a csarnokban?

– Csak az, Virág elvtárs – mondta a gátőr –, hogy nincs a csarnokban légkondicionálás.

– Majd lesz, Pelikán – mondta Virág –, majd lesz. Először fizetünk, azután építünk.

Pelikán annyi számlát írt alá, hogy feltűnt neki, minden cég ugyanahhoz a körhöz tartozik.

– Mit csodálkozik, Pelikán? – kérdezte Virág. – Hát persze, hogy ugyanaz a vállalkozói kör. Polgári kör. Nem érti? – mondta, majd előkapta a noteszét, és feljegyezte ezt a két fontos szót magának: polgári kör.

Pelikán másnap ünnepelőbe öltözött, mert értekezletre hívták a Boldog Vég Kft. székhelyére. Meglepődött, hogy Velúrt is itt látja: már Werber András táskáját hordozta. Majdnem el-esett az ajtóban, mert a mellén levő kokárda a földig ért.

– A szakértők a munkát elvégezték, ki lehet fizetni a száz-ezer forint körüli számlákat – kezdte Werber András az értekezletet. – De a kormány elkülönített még kétmilliárd forintot a kiállítás megtervezésére és megrendezésre. Ez a pénz még jár nekünk. De csak közbeszerzési eljárással lehet hozzáférni.

– Ha mi bonyolítjuk a közbeszerzést, nem probléma – mondta Virág.

– Helyes – folytatta Werber. – Virág, írja meg a pályázati kiírást, aztán készítsen egy pályázatot is. Utána bírálja el a pályázatát, Burghelyi államtitkár majd aláírja. Végül utalja át a pénzt annak a magáncégnek a számlájára, melyet létrehozunk. Ennek lesz Kardos Ármin a vezetője.

Gogolák Andrea jegyzetelt; a jelenlevők felszólították, hogy ezt húzza ki.

– Elnézését kérek, hogy szólok – szólalt meg Pelikán. – De hogyan pályázzanak a kiállítás megtervezésére mások, ha már kész minden.

– Ezért írjuk mi a pályázatot – válaszolta higgadtan Werber András. – Különböznünk se bízhatnánk a véletlenre, ki milyen kiállítást rendez. A nemzet önbecsüléséről van szó.

Pelikán nem értette, de nem tett fel több kérdést, csak Virág Árpádnak szólt oda:

– Miért tetszik rugdosni, kérem? Ez nem az asztal, hanem az én lábam.

Virág leszegte a fejét, már csak az érdekelte, hova kell utalni az összeget. Kardos felnézett, és azt mondta:

– A számlaszámot majd az András adja meg, Pelikánnal mi csak aláírunk. De mi legyen a cég neve?

– Legyen Ezredévi Rt. – mondta Pelikán.

A többiek összenéztek:

– Legyen.

És lett.

Virág beköltözött Pelikán irodájába, hogy megírja a kétmilliárdos pályázat szövegét. Egy részét egyszerűen bemásolta az Országblamázs Központ korábbi anyagaiból. Pelikán ebben ismerős szállóigékre bukkant: „Ha döglött a lovad, szállj le róla – dakota közmondás”, „Hiába no. Görbe hüvelyben nincs egyenes kard.”

Pelikánnak tetszett a szöveg, de nem mindent értett: „A magyarság szükség és érték az emberiség, s az emberiség csillagokhoz vezető útja számára.” Legfeljebb ilyeneket fogott fel ésszel: „A csillagokhoz vezető úton érdemes elindulnunk.” Mindezt nagyon érdekesnek találta, mert még soha nem olvasott olyan szellemi remekművet, amely kétmilliárd forintot ért volna. Egy másik oldalon ezt olvasta: „Minden készen áll arra, hogy valami megtörténjen velünk.” Aztán lapozott: „Akkor teremtünk, ha a magunk képére és hasonlatosságára formáljuk a világot. Hát nem isteni? Amit teremtünk, általunk lesz önmagává. Általunk van a világ.” A következő oldalakon arra a kijelentésre bukkant, hogy a „Millenniumi Kiállításra a Millennium teremt szükségét.”

Pelikán ennek nagyon megörült. Kár tovább gondolkodni, miért lesz millenniumi kiállítás. Hát a millennium miatt. De meglepte egy másik rész: „Jó szóval és egy stukkerral többre mész, mint csupán jó szóval” (Al Capone). Nem értette, Al Caponénak mi köze a polgári kiállításhoz és a Millenáris Parkhoz. Sokat gondolkodott azon is, vajon az mit jelent: „Mindenkinek van egy fenéje, és ez a fene addig eszi, amíg meg nem eszi.” Ez a mondat hány forintot érhet a kétmilliárdból? – töprengett a gátőr.

– Életfilozófia ez, Pelikán – magyarázta neki Virág. – Olvassa el még egyszer, és tanuljon belőle. Ebből a tojásból kelt ki a polgári Magyarország víziója.

Pelikán nekilátott, hogy megértse. Az ujjával kísért a mondatokat, melyeket olvasott: „Élj meg érdekes idők! (kínai átok).” „Mi kell ahhoz, hogy tervünket megvalósíthassuk? Alkalom. Sűrűsödési pont.” A gátör nem emelte fel a fejét, hogy Virág ne lássa, mit gondol. Izgalmasabb részt keresett:

„Íme a Franciaországban megjelenő Moniteur című lap tudósításának címei Napóleon meneteléséről 1815 márciusában az Elbától Párizsig:

Március 9.

A szörnyeteg megszökött száműzetésének helyéről.

Március 10.

A korzikai emberevő Cap Juannál partra szállt.

Március 11.

A tigris megjelent Gapnél.

Március 12.

A szörny eljutott Grenoble-ig.

Március 13.

A zsarnok most Lyonnál tart.

Március 18.

A trónbitorló megkísérli, hogy 60 órás meneteléssel elérje a fővárost.

Március 19.

Bonaparte erőltetett menetben halad, de lehetetlen elérnie Párizst.

Március 20.

Napóleon holnap érkezik Párizs falai alá.

Március 21.

Napóleon császár Fontainebleu-nál áll.

Március 22.

Tegnap Őfelsége a császár hivatalosan is elfoglalta helyét és beköltözött a Tülleriákba. Az emberek leírhatatlanul boldogok.

13 nap elegendő, hogy a szörnyeteg, a tigris, a zsarnok, a trónbitorló császárrá legyen. Hogy az emberevő alattvalói leírhatatlanul boldogokká váljanak.”

Míg olvasott, Pelikán egyre inkább egyetértett azzal, hogy „a pillanatok öregítenek, nem az évek”. Aztán felfedezte a lényegét: „Ez a kiállítás a teremtésről szól. Az igyekezethez, hogy újra paradicsomot teremtsünk. Hogy ismét az égig érjünk.”

Égig érni. Ez a polgári jövő, vonta le a következtetést Pelikán, amikor a kiállítás belsőépítészé kopogott. Azt kérdezte:

– Milyen anyagot használjunk? Mi lesz a kiállított tárgyak üzenete?

A gátör felütötte a pályázatot, és olvasni kezdett:

– „Hagyományokat teremtünk. Vallást, filozófiát, erkölcsöt építünk. Saját életünket a vágyak, álmok, tervek valóra váltására, a reményre építjük.”

– Elnézést – mondta a díszletépítő –, fát használjunk vagy vasat?

Pelikán lapozott egyet.

– „Múltunk eddig is volt – olvasott tovább –, de mostantól ezer év áll mögöttünk. Minden magyar teremtő ember, csak nem tudja. A Millennium alkalom arra, hogy nagyobb léptékű, magasabb értékrendhez visszatérve, újjáépítsük a magunk belső biztonságát. Kiegyenesítsük a gerincünket, megerősítsük önbizalmunkat.” Mi következik ebből? – tekintett fel Pelikán.

– Vasat használjanak, de erőset.

Aztán újabb oldalt kezdett olvasni. Kiszaladt, és az építész után kiáltott:

– „Akik jól bánnak a kalapáccsal, hajlamosak minden problémát szögnek nézni.”

Pelikán visszatért a szobájába, próbált visszaemlékezni arra, amit eddig olvasott, aztán inkább megkérdezte:

– Miről is szól a kiállítás, Virág elvtárs?

– Még mindig nem érti, Pelikán? – tekintett rá Virág. – Nem olvasta, hogy „az ország, a nemzet egy különleges termék. Történelme fontossá sűrűsödő pillanataiban márkává építi magát”.

– Ez elkerülte a figyelmemet, Virág elvtárs.

– Ez a legfontosabb, barátom. Egy ország, egy nemzet vagy egy párt éppen olyan márka és termék, mint a Coca Cola vagy a Nike. Ugyanúgy kell eladni azt is, mint egy mosóport. Ez a marketing.

Pelikán elgondolkodott a mosóporon. Gizi lánya minden mosóporos reklámnak bedőlt, mindig azt vette, amit reklámoztak.

– És mi az a marketing, Virág elvtárs? – faggatózott tovább.

– Mindenre én tanítam, Pelikán? Benne van a pályázatban. Az országról szóló „marketing arra való, hogy a közelgő sorscapást lehetőséggé, jobb esetben lehetőségek sorozatává alakítsa. De legalábbis annak mutassa. Aki sikert akar valamiben, annak először vágya kell rá.”

Gondolkodott a gátőr. A sorscapást lehetőségnek kell mutatni. Ebben áll a siker titka. Kezdte érteni Pelikán. Lehajtotta a fejét, aztán megszólalt.

– Mégiscsak politikai maffia ez, Virág elvtárs. Mosóport csinálnak a kokárdából, sikert a sorscapásból – mondta, de Virág elkapta a kabátját, és megrázta.

– Térjen észhez, Pelikán – kiáltotta. – A nemzet akkor is nagy, ha nem tudják. A marketing ahhoz kell, hogy ezt megtudják, és örüljenek neki.

– Becsapják az embereket – folytatta csendesen a gátőr. – Ők komolyan gondolják, amivel ezek csak játszanak.

– Nem érti? – ragadta meg Virág. – Ha kicsiknek látják magukat, azok is maradnak. De ha nagynak képzelik magukat, akkor nagyvá válnak. A hitre épül minden. Hinni kell. Hinni kell magunkban, hinni kell egymásban, és főleg hinni kell a mi bölcs vezérünkben. És hinni kell abban, hogy az ég küldte. Ehhez pedig nem elég őt csak szeretni. Mindenkinek rá kell bíznia magát.

A gátőr a munkába menekült. Az első nagy feladat az volt, hogyan töltsék meg a nagy teret. A kiállított tárgyak elvesztek benne. Kardos Ármin azt javasolta, hogy vasból készítsenek vázat, és vonják be fehér anyaggal. Abban járkaljanak, mint

egy alagútban a vendégek. Pelikán erre azt mondta, hogy lepedőket varrjanak össze, de Werber szerint abban a magyarok „kis ország komplexusa” fejeződne ki. Ezért a fehér túll mellett döntöttek. Megépült az alagút vasváza. Kiszámították, hogy 32 kilométer túllra van szükség. Ám a kiállítás kis híján meghiúsult, mert Magyarországon nem találtak ekkora túllgyártót. Végül Hollandiában sikerült elkészíttetni az anyagot.

– Nem lett volna jó a lepedő, Virág elvtárs? – kérdezte Pelikán. – Otthonról is tudtam volna hozni vagy hármat. Képet nyomtatni meg szövegeket lehetett volna magyar ruhaanyagra is, miért Amerikából hoztak vagy hatszáz zászlót?

– Megsértődtek volna az amerikaiak, ha kihagyjuk őket – mondta Virág, és távozott.

Kardosnak volt egy ismerőse, aki olcsó műanyagórákat gyártott. Erről eszébe jutott, hogy a millennium a múlt időre utal. Órát kellene ajándékozni a belépőjegyekhez. Ez ugyan 500 forinttal emelné a jegy árát, de egy jó kiállítás minden pénzt megér. Véletlenül volt Kardos ismerősének kapacitása, legyártotta az órákat. Virág felhívta Pelikánt, előre fizesse ki az egészet. Ezt kéri „odafentről”.

Pelikán az unokáknak is adott az órákból, de azok eldobták, mert a naszályi búcsúban jobbat kaptak 25 forintért. Elment Virág irodájába.

– Nem szégyen, Virág elvtárs – kezdte –, hogy a magyar szellem óriásainak kiállításán ócska műanyagórákat osztogatunk?

– Miért, Pelikán? – válaszolta Virág. – Zavart bárkit, hogy a nemzeti ünnepen amerikai multinacionális hamburgereket lövöldöztünk az égbe? Alig került egymilliárd forintba. Az a fontos, barátom, hogy a marketing a szíveket találja el. És annak ára van.

– De ezzel a pénzzel nekünk el kell elszámolni – erősködött Pelikán.

– Ajándékkal elszámolni? – lepődött meg Virág. – Én adok ajándékot, és én számoljak el? Húsvétkor megkérdezi valaki, mennyibe került a csokinyúl?

A gátőr a csokinyúlra nem tudott mit mondani. El is felejtette volna, ha nem talál egy újabb számlát. Rohant Virág Árpádhoz.

– A magyar méz is a büszkeségünk, Virág elvtárs? – kérdezte Pelikán. – Mert az is lesz a kiállításon.

– Az is. A magyar méz a legédesebb a világon.

– Én csak egy gátőr vagyok, Virág elvtárs. Nem értek az ürgeöntésen kívül semmihez. De kell havi 750 ezer forintért naponta ellenőrizni a magyar méz minőségét? – nézett rá Pelikán, és kezébe nyomta a számlát.

Virág elgondolkodott, megnézte a számlán levő nevet, aztán azt mondta:

– Az élet úgysem egy habos torta, Pelikán. Nemzetünknek szüksége van a mézre. Azt pedig ellenőrizni kell. Különben a kommunisták kilopják a cukrot mézből.

Elérkezett a nagy nap. A Polgári Vezér megnyitotta a kiállítást...

A Millenáris Parkot zászlóerdő borította, a hangszórókból fúvószena szólt. A bejáratokra virágokat fűztek, mint az iskolákban ballagáskor. A gátőr kiöltöztette az unokákat, lenyalta a fejüket vizes fésűvel, Gizi kezükbe adta a fagyaltot. A legkisebb gyerek fejére tette a fehér csipkesapkát, és boldogan vigyorgott. Pelikán egy gátra emlékeztető partot emeltetett a fal mellett, befüvesítette a domboldalt. Autót küldött az otthon maradt fehér kövekért: az „Éljen a mi nagy bölcs Vezérünk” és a „Tovaris konyec” felirat után most kirakta a „Hajrá Magyarok! A jövő elkezdődött” jelmondatot. A legkisebb unokát odaállította a part oldalába, tartsa távol a Fickó kutyát, mert állandóan a kövekre akart vizelni.

Felsorakozott a tűzoltózenekar. Amikor megjelent a polgári összefogás vezére, adóvevőn értesítették Pelikánt, aki megadta a jelt a rezesbandának. A Millenáris Park bejáratától frissen pingált transzparenszek alatt vonult el a menet. Pattogott az induló, csattogtatta a szél az út felett kifeszített jelszavakat: „Új paradicsomot építünk. Éljen a magyar paradicsom”, „A csillagokhoz vezető úton érdemes elindulnunk”. Ezután egy hosszabb szöveg következett: „13 nap elegendő, hogy a szörnyeteg, a zsarnok, a trónbitorló császárrá legyen. Hogy az emberevő alattvalói leírhatatlanul boldogokká váljanak.” Majd az, hogy „A pillanatok öregítenek, nem az évek”. Utána, hogy „Mindenkinek van egy fenéje, és ez a fene addig eszi, amíg meg nem eszi”. A sort az a polgári jelmondat zárta, hogy „Jó szóval és egy stukkerrel többre mérsz, mint csupán jó szóval (Al Capone)”, „Hogy ismét az égig érjünk”.

A kokárdás menet megállt a feliratok alatt, elolvasta a szöveget, és elégedetten bólogatott. Útközben a Vezér szőlőveszszőt ültetett a parkban létesített lugasban. Amikor végzett, Pelikán megöntözte, és két kormányőr állt a szőlővessző mellé.

Mikor megérkeztek a kiállítás helyszínére, Pelikán unokái virágcsokrot adtak át a polgári összefogás vezérének. A rezesbanda leállt. Pelikán József egyik unokája, Pisti lépett elő, s elmondta Váci Mihály Még nem elég című versét. Néhányan meglepődtek a szerzőn, Virág lesütötte a szemét, s me-reven nézett maga elé. De a mondanivaló időszerűsége meggyőzte a közönséget. A gátőr selypítve súgott a gyerekeknek, aki néha elfelejtette a szöveget, de ahányszor mondta, teljes erejéből kiáltotta, hogy „még nem elég”. Pelikánnak nem kellett nagyon a vershez nyúlania. Csak annyit változtatott rajta, hogy amikor a gyerek hangos kiáltással befejezte, „tenni, tenni kell”, még elmondatta vele: „Mert a tett első, a szó második.” A szavalat nagy tapsot kapott, Virág elvtárs is kényszeredetten mosolygott.

A forgatókönyv szerint Pelikán köszöntötte a vendégeket. A mikrofon a bejáratnál állt, felette tábla hirdette:

MILLENÁRIS KIÁLLÍTÁS

A Polgári Szellem Alagútja

– Tisztelt miniszterelnök úr! – kezdte Pelikán felolvasni a Virág által írt beszédet. – Kérem, nyissa meg a Millenniumi Kiállítást, amely a Polgári Szellem ezeréves múltját és diadalát hirdeti, és amelyhez a Polgári Szellem Alagútján keresztül juthatunk el. A kiállítás megmutatja, milyen zsenge előzmények készítették elő a polgári szellem beteljesedését, mostani megtestesülését. Ez volt a múlt, de végre a jövő kezdődött el.

Pelikán ekkor az általa kialakított magaslatra mutatott, ahol a régi fehér kövek hirdették ugyanezt: „Hajrá Magyarok! A jövő elkezdődött.” A tömeg szétnyílt, mindenki megfordult, és a felirat irányába nézett. Ebben a pillanatban Pelikán legkisebb unokája csipkesapkában és bokáig letolt nadrágban Fickóval

versenyt pisilt a kavicsokra. Egy pillanatra döbbszent csend lett, majd Virág intett a rezesbandának, és elkezdte befelé terelni a vendégeket.

Beléptek az épületbe, a Polgári Szellem Alagútja bejáratához értek. Virág átnyújtotta az ollót, a miniszterelnök átvágta a nemzeti színű szalagot. Virág Árpád a szalag maradékát oda akarta adni a gátör unokáinak, de azoknak nem kellett, nehogy kokárdát csináljanak nekik belőle.

Pelikán azt javasolta, egyenként induljanak el az alagútban.

A Polgári Vezér indult elsőként a fehér túll alatt a sötétben. Az első kanyarig semmit nem látott. A kanyar után körben apró kis fények világítottak, a csillagok. Ahogy haladt a Vezér, alul is fények gyúltak ki, olyan volt, akárha csillagok közt járna. Egy dobogó azt az érzést keltette, mintha emelkedne egyre feljebb. Közben Pelikán unokájának hangját lehetett hallani egy végtelenített szalagon, ahogy Váci Mihályt mondja: „Nem elég. Még nem elég. Több kell. Nem elég. Még nem elég. Több kell.” Aztán dobpergés következett, és szemben kigyulladt egy felirat: „A csillagokhoz vezető úton érdemes elindulnunk.” Ment tovább a Polgári Vezér, ment az égbe. Hirtelen a szívéhez kapott, ahogy egy hang rákiáltott: „Ismét az égig érjünk.”

Pelikán hűen követte a kétmilliárdos pályázatban levő tematikát. Napóleon következett, ahogy 13 nap alatt bevonult Párizsba. A Vezér ágyúdörgést hallott, majd a saját hangját egy végtelenített hangszalagon: „A kormányváltásnál több”, „A kormányváltásnál több”. Szemben meglátta Napóleon felnagyított alakját, háttérben Budapest látképe, ahova majd bevonul. A tábornoki süveg alatt saját képmását pillantotta meg, kissé cikkcakkosan, ahogyan a gátör az újságból kivágta. Előbb jajkiáltások hangzottak, majd boldog nevetés, és Napóleon fölött megjelent a felirat: „13 nap elegendő, hogy a szörnyeteg, a zsarnok, a trónbitorló császárrá legyen. Hogy az emberevő alattvalói leírhatatlanul boldogokká váljanak.”

A Vezér futni kezdett. Újabb kanyar következett, melynek végén a közelgő parlamenti választás képei jelentek meg. A

fehér tüll oldalán emberek mentek szavazni, tömeggyűlések képei villództak, lengtek a zászlók. Urnák képei látszottak, ahogy a szavazócdulákat bedobják a választók. A Szózat hangjai szóltak, és a Vezér újra saját arcképét látta. Majd a folyosó végén hatalmas betűkkel megjelent a felirat: „A pillanatok öregítenek, nem az évek”. Pelikán ide helyezte el Virág elvtárs kedvenc tanárának híres mondását: „Ha valami nem sikerül, az azért nem sikerül, mert valami sokkal jobb fog történni helyette.”

A Vezér tágasabb térre ért, ott hatalmas kalapács ütött egy üllőt. Pelikán ezt a mozgó élőképet a Vidám Park pincéjében találta meg, onnan hozatta el. Felette a jelszó: „Akik jól bannak a kalapáccsal, hajlamosak minden problémát szögnek nézni.” A Vidám Parkból, egykori munkahelyéről szerezte a másik élőképet is. Ezen Európa térképe előtt egy lepedőbe bújtatott csontváz riogatta a látogatót. A felirat szerint „Kísértet járja be az Európai Uniót!”. A Polgári Vezér a kísértetre pillantott, és a csuklya alatt újra saját magát látta meg. A szöveg folytatódott: „A polgári szellem kísértete.” A következő élőképen három alak rázta kétségbeesetten a láncait. Mögöttük két rendőr állt. A Vezér felismerte önmagát, aztán Werber Andrást és Lajost. Elolvasta a kép alatti szöveget: „Csak a láncainkat veszíthetjük.” Rohant tovább a Vezér, majdnem neki ment egy szivarozó, cilinderes férfit ábrázoló bábunak, aki pisztolyt szegezett rá. „Al Capone” – állt a bábu talapzatán, de a cylinder alatt újra saját képmását látta meg. Majd megmozdult Al Capone szája, és beszélni kezdett: „Jó szóval és egy stukkerrel többre mérsz, mint csupán jó szóval.”

A Vezér kereste az alagút végét, de nem találta. Az út több irányba ágazott. Elindult az egyiken, de az visszavezetett a kiindulópontra. Aztán ment a másikon. Itt írók, költők, zenészek néztek le rá. József Attila, Ady Endre, Móricz Zsigmond, Örkény István, Kodály Zoltán és mások. A Vezér nem bírta a nézésüket. Futott tovább, régi típusú telefonokat látott az alagút oldalában, a kiállítás tárgyait. Felkapta az egyik kagylót, hogy segítséget kérjen. De abban Ady Endre Harc a Nagyúrral című

versét mondták: „megöl a Disznófejű nagyúr, éreztem, megöl, ha hagyom. Az aranyon ült, az aranyon. Sertés testét, az undokot, én simogattam, ő remegett” – hangzott, és a Vezér gyorsan levágta a telefont. Odarohant egy másikhoz, abból meg Petőfi Sándor Akasszátok fel a királyokat című verse szólt. Felkapta a harmadikat, abban Bartók Béla mondta a Cantata Profana versét: „Volt egy öreg apó, volt néki, volt néki kilenc szép szál fia, testéből sarjadzott szép szál kilenc fia. Nem nevelte őket semmi mesterségre, szántásra-vetésre, ménesterelésre, csordaterelésre, Hanem csak nevelte, hegyet-völgyet járni, szarvasra vadászni. Az erdőket járta, és vadra vadászott kilenc szép szál fiú. Addig vadásztak, addig-addig, mígnem szép hídra találtak, csodaszarvas nyomra. Addig nyomozgattak, utat tévesztettek, Erdő sűrűjében szarvasokká lettek. Karcsú szarvasokká váltak erdő sűrűjében.”

A Vezér lenyomta a telefont, hogy megszakítsa a szöveget. De az nem állt le. „A mi szarvunk ajtón be nem térhet, csak betér az völgyekbe, a mi karcsú testünk gúnyában nem járhat, csak járhat az lombok közt, karcsú lábunk nem lép tűzhely hamujába, csak puha avarba, a mi szájunk többé nem iszik pohárból, csak hűvös forrásból.” A készülék sípolt, a Vezér felkapta a fejét, felugrott, és várta a szabad jelzést, de ekkor kezdődött a vers előlről. Ledöntötte a telefont, fájdalmában felkiáltott.

Rohant a Vezér, átgázolva a szellem óriásain, és nem találta a kivezető utat. Taposta a ledöntött virágokat, A magyar bányászat eredményei feliratú tárlót, a magyar filmes sikereket bemutató fotókat, sportolók és tudósok arcképcsarnokát. Öszszetörte a Kolibri I. típusú repülőgép makettjét, rázuhant Kempelen Farkas rekonstruált beszélőgépre. Rátekeredett a fehér tüll, rajta a szállóigévé lett jelmondatokkal.

Közben a kísérete a keresésére indult, de sehol nem találta. Végül a kiállított „kócsi” kocsiban bukkantak rá, két kilométernyi tüll között. Eszméletlenül feküdt, élettelennek tetsző karján megállt az 500 forintos műanyag karóra. Orvost hívtak,

mesterséges lélegeztetést kapott. Pelikán is szaladt egy pohár vízzel. Amikor feléledt a polgári összefogás vezére, és meglátta a gátórt, rákiáltott:

– Maga egy ló. Ló, ló. Hogy áll?

Pelikán haptákba vágta magát, és zavartan mondta:

– Hogy állok, kérem?

– Tűnjön el! – hangzott, és két kormányőr elvezette.

Pelikánt leváltották, és kinevezték halőrnek a Millenáris Parkba...

Virág irodájából eltűntek a transzparenszek. Pelikán savanyú képpel ült az asztalnál, enni sem volt kedve, pedig a kacsát szerette. Főleg a máját.

– Ne kísérletezzen velem többé, Virág elvtárs – ingatta háttározottan a fejét. – Engedjen vissza a gáttra. A Duna egyre jobban árad.

– Az élet nem habos torta – mondta Virág, és gyógyszert vett elő a zsebéből. – Spongya rá. Megértem az érzelmeit, én is ember vagyok, elfáradok néha. Bizony Pelikán, sok az álmatlan éjszakánk mostanában. Egy dakota közmondás szerint: ne ülj olyan lóra, amelyiken nincs patkó. De most aztán nem-sokára igazán kérünk magától valamit, drága polgártársam – nézett Pelikán szemébe.

– Tessék már kibökní – rimázkodott a gátőr.

– Előbb még vár magára egy feladat.

– Irgalom! – mondta Pelikán. – Én teljesen hülye vagyok, nem értek semmihez. Csak a Dunához. Az meg árad.

– Menetközben kell az önbizalmat megszerezni – mondta Virág ellentmondást nem tűrő hangon. – Addig is új őrhelyre állítjuk. Olyanra, amelyik tetszeni fog magának. Halőr lesz, Pelikán, a Millenáris Parkban. Havi négyszázezerért eteti a halakat. Aztán egyszer majd kérünk magától valamit. Emlékszik még a mesterséges tóra?

– De abban nincs is hal – hűledezett Pelikán.

– Majd lesz, Pelikán, majd lesz. Menjen haza, és fogjon halat a tóba – mondta Virág vidáman, és átkarolta a gátőr vállát.

– Engedjen fel. Nem kell mindent annyira komolyan venni. Árt a szívének. Menjen, lazítson, pecázzon nekünk halat.

– Milyen halat, Virág elvtárs? – bizonytalankodott még mindig Pelikán.

– Aranyhalat – nézett Virág a szemébe. – Ismeri maga azokat a piros hasú pontyokat?

– Ismerem hát. De az nem aranyhal.

– Nem nyitok vitát, Pelikán. Aranyhal. Fogjon piros hasú pontyokat.

Pelikán visszament a gátra, hogy aranyhalat fogjon a mesterséges tóba. A siker érdekében a gyerekeknek is adott pecabotot. Saját kezével helyezte fel a csalit mindegyik horogra, hogy nagyobb legyen a kapás.

– Megsüthetjük, amit fogunk? – kérdezték a nagyapjukat.

– Nem lehet – válaszolta Pelikán. – Csak a keszegeket meg a nem piros hasú pontyokat ehetitek meg. Aminek piros a hása, az megy a Millenáris Parkba.

Elmagyarázta az unokáinak, hogy aranyhalat kellene fogniuk, de az csak a mesében van. Ezért most a piros hasú pontyok lesznek az aranyhalak.

– Én igazi aranyhalat fogok – jelentette ki Pelikán kedvence, a legkisebb gyerek, és megkérdezte a nagyapját: mi lenne a kívánsága, ha fogna egy aranyhalat?

– A Duna – vágta rá azonnal az öreg. – Gyenge a gát, emelkedik a víz. Elviszi az emberek házát, egy élet munkája veszik oda. Azt kérném az aranyhaltól, hogy apadjon a Duna, ne legyen árvíz.

A többi gyerek szerint aranyhalat úgy kell fogni, mint a mesében: varázsigét kell közben mondani. De nem jutott eszükhöz jóformán egy sem.

– Csiribi-csiribá – mondták, de semmit nem használt.

Pelikán hallgatta őket, aztán körbenézett, és ő is megpróbálta.

– „Az élet nem egy habos torta” – mondta. – „Szereti a mi bölcs vezérünket?” „Spongya rá.” „Kellő időben a kellő csapás.” „Egyszer majd kérünk magától valamit.”

Nagyot nézett a gátőr, mert amint kimondta a varázsigéket, megindultak az úszók, nem győzték fogni a halakat. De nem aranyhalak voltak azok, hanem sovány keszegek, olykor békák. Csak a legkisebb unoka nem mondta a varázsigéket, neki egyetlen kapása sem volt. A többiek csak mondogatták a varázsigéket: „Az élet nem egy habos torta”, „Spongya rá” stb.. Az úszó merült, és szedték ki a keszegeket.

Az unokáknak feltűnt, hogy a gátőr napok óta gondolkodik valamin, még nem is alszik. Forgolódott álmában, aztán kiment a Dunához. Kezébe vette a botot. Be akarta dobni, aztán meggondolta magát. Nem vitte rá a lélek. Figyelték a nagyapjuk vajúdását, de nem mertek tőle kérdezni semmit.

Két hét elteltével úgy látszott, Pelikán eltökélte magát. Hátározott léptekkel elindult a víz felé. Letette a felszerelést a fűbe, akkurátusan megkötötte a horgot. Feltűzte a csalit. Unokái némán figyelték, követték minden mozdulatát. Aztán Pelikán bedobta a botot. Jelentősegteljesen körülnézett, a szemével kissé hunyorított, a szájával csücsörített, és elkezdte mondani az új varázsigéket.

– „Hajrá Magyarország! Hajrá magyarok!” – kezdte. – „A jövő elkezdődött.” „A szó első, a tett második.” „Ne ülj olyan lóra, amelyik döglött.” „Mindenkinek van egy fenéje, és ez a fene addig eszi, amíg meg nem eszi.”

Mondták utána az unokák is:

– „A csillagokhoz vezető úton érdemes elindulnunk.” „Szerződés a jövővel.” „Polgári Magyarországot építünk.”

Nem történt semmi, ezért még hozzátette:

– „Az erő velünk van.” „Mindenki hozzon magával még egy halat.”

Az úszók mozdulatlanul álltak a vízben. A gátőr kitartóan mondta a szállóigéket, de egyetlen kapás nem jött. Délutánra már annyira megéheztek, hogy a gyerekek javaslatára elkezdtek a régi varázsigéket mondani: „Az élet nem egy habos torta”, „Spongya rá”...

Alig győzték kapkodni a botokat, jöttek a keszegek. Sütöttek a parton a kifogott halakat, közben Pelikán tett egy újabb

kísérletet. „Hajrá Magyarország! Hajrá magyarok!” „A jövő elkezdődött”... Egycsapásra megszűntek a kapások, egyetlen hal nem jött a horgokra. A gyerekek visszatértek a korábbi varázsigékhez, és újra szedték ki a keszegeket.

Pelikán csendesen elnézett a távolba, gondolkodott, a fejét csóválta, majd elnevette magát:

– Hogy én mekkora hülye vagyok. Teljesen hülye vagyok.

Amint ezt kimondta, hatalmas kapása jött: kifogott egy szép hízott pontyot. Visszadobta a botot. Újra eszébe jutott, amin az előbb gondolkodott, és maga elé azt mormolta:

– Én teljesen hülye vagyok.

Ebben a pillanatban alig tudta elkapni a botot, újabb szép pontyot fogott. Nevetett, hogy megmozdult a protézise. Az unokái csak néztek rá. Aztán az egyik megszólalt bátortalanul.

– „Én teljesen hülye vagyok.”

És a nagyapjának kellett segítenie, akkora ponty akadt a horgára. Erre az összes gyerek bedobta a horgot, és kórusban mondták:

– „Én teljesen hülye vagyok.” „Én teljesen hülye vagyok.”

Szórták ki a vízből a szebbnél szebb pontyokat. Egyedül a legkisebb unoka, Pelikán kedvence nem fogott semmit. Néhány lépésnyire mozdulatlanul állt a parton, és nem volt hajlandó ezt a varázsigét se mondani. Csak állt dacosan a parton, öntudatosan áztatta a zsinórt. A horgon már a kukac is elaludt. Nézte a testvéreit, azok nevettek rajta, de ő nem alkudott. A víz felé fordította a fejét, és csendesen azt mondta:

– Én nem vagyok hülye. Nem én vagyok a hülye.

Ebben a pillanatban megmozdult az úszója. A többiek észrevették, mindenki leállt, abbahagyott mindent, amit éppen csinált. Lélegzetüket visszafojtva figyelték. Az úszó lassan merült, aztán újra feljött, és megint le. A többiek kiabáltak neki:

– Vágj be, Frici, vágj be neki!

De Frici nem vágott be, hanem elengedte a botot, és mosolyogva nézte az úszót. A testvérei nem értettek semmit. Oda akartak szaladni, hogy elkapják a botot, de a nagyapjuk visszatartotta őket.

– De hát elmegy a hal – kiáltották.

– Nem megy el – szólta Pelikán, s csodálattal nézte Fricit, a legkisebb unokát.

Az úszó közben elindult befelé, de a kisfiú nem nyúlt hozzá, csak mosolyogva nézte. Aztán visszajött az úszó, egészen közel a kisgyerek lábához. Ott elfeküdt a víz tetején. Frici gyöngyözőn nevetett, és feltette fejére a csipkesapkát. Az úszó még közelebb jött a parthoz, a hal kidugta a fejét a vízből. Frici közelebb ment, lehajolt. Odatartotta az ujját a hal szájához, s az nem ment el. A horog a kukaccal együtt kiakadt a hal szájából, de a hal ottmaradt. Frici felkacagott. A hal elindult befelé, de még mindig a víz tetején. A többi gyerek kiabált:

– Leakadt a hal, papa, elmegy. Elő a szákot!

De Pelikán csendre intette őket, figyelte a gyereket. A hal buborékokat engedett, majd fel-le úszott, fodrozta a vizet. Kiugrott, aztán eltűnt, és újra felbukkant. Frici élvezte, nagyokat kiáltott, tapsolt. Végül a hal kiúszott a partra, felfeküdt a víz színére. Frici odaszaladt, megfogta az apró kezével és kivette. Az orrához emelte, nevetve szájon csókolta. A többiek akkor látták meg, hogy a hal színes.

– Piros ponty – mondták ámulva.

– Aranyhal – mondta Frici.

Másnap elvitték az aranyhalat a Millenáris Parkba, és betették a mesterséges tóba. Frici egész nap ott állt mellette, és vihágyzott rá. A mesterséges tóból az unokák kiszedtek néhány keszeget, és helyben megsütötték.

Délután megérkezett Virág Árpád az Országblamázs Központból, hogy megnézze az aranyhalat. Pelikán legkisebb unokája sírt, amikor hálóval kiemelték a vízből. Azt kiabálta, hogy a hal az övé. Virág vigasztalta.

– Ne sírj, kisfiam – mondta kenetteljesen –, te már egy vidám, boldogabb világban fogsz felnőni. Megteremtjük neked az új évezred polgári Magyarországit. A jövő elkezdődött, és ott nem lesz könny, se fájdalom. Csak aranyhal.

Aztán a síró kisfiútól a hal felé fordult. Bámulta a piros színét, elégedetten Pelikánra nézett, és így szólott:

– Aranyhal – mondta –, erről már kár lenne vitát nyitni, barátom. A választási harc egyre fokozódik. Az utolsó pillanat-

ban fogta ki, Pelikán, az aranyhalat. Még belegondolni is rossz, mi lett volna, ha a szocialisták horgára akad. Az Országblamázs Központ kidolgozza holnapra, mit kérjen a mi bölcs vezérünk a haltól. Werber András már begyűjtötte a kívánságait.

– A gyerekek szerint három kívánsága lehet – mondta Pelikán csendesen. – Nehogy többet tessen kérni.

– Azt hiszi, Pelikán – nézett rá Virág mérgesen –, nem tudom, hogy a nemzet és a polgári összefogás sorsa múlik ezen? Mi eddig semmit nem kaptunk meg, amit kértünk, és mindent megkaptunk, amire szükségünk van. De már ideje, hogy a kívánságaink is teljesüljenek. Csak aztán vigyázzon az aranyhalra, barátom.

– A kisfiú vigyáz rá – mondta a gátőr. – Nem eshet semmi baja.

– Iszik a hal vizet? – fordult hozzá hirtelen Virág.

Nem tudta Pelikán, mit mondjon erre, aztán megszólalt:

– Azt nem tudom, kérem. De hogy alkalmá lesz rá, az biztos.

Pelikán este hazament az unokákkal. Vacsora után észrevette, hogy a legkisebb unoka kimegy a kamrába. Az ablakból figyelte, ahogy egy reklámszatyorral megindul a víz felé. Utánalopózott, hova megy a gyerek. Láta, hogy a szatyorból elővesz valamit, puszilgatja, beteszi a vízbe, újra felveszi.

– Az aranyhal – ütötte szíven Pelikánt a felismerés. – Frici! Tönkreteszel, te bestia – mondta maga elé, és elindult a gyerekek felé, aztán megállt.

Figyelt, lehasalt a fűbe. A gyerek felemelte a halat, valamit mondott neki, beszélt hozzá, és betette a vízbe. Pelikán látta, hogy a hal nem úszik el azonnal: mintha búcsúzkodna. Aztán elmerült a vízben. A kisfiú még várt egy ideig, majd megszomogatta a vizet, és hazaszaladt. Pelikán mellett futott el, majdnem rálépett a nagyapja lábára, de nem vette észre. A gátőr mozdulatlanul feküdt a fűben. Aztán még sokáig ottmaradt, akkor ment csak be a házba, amikor kevés híján elnyomta az álom. Észre sem vette, hogy elkezdett apadni a Duna.

A Vezér három kívánsága

Másnap reggel Pelikán nem szólt semmit. A legkisebb unoka került a tekintetét.

– Gyere, te kis bestia – mondta neki, és felültette a biciklire.

Vonattal utaztak Pestre, a kerékpárt a peronon hagyták. Amikor beértek a Millenáris Parkba, Kardos Ármin, Velúr és Werber már hosszú ideje tanácskoztak Virág Árpáddal. Egy óra múlva mindenki elment, csak Virág maradt. Odalépett Pelikánhoz a mesterséges tó partján.

– Csak etessen, Pelikán, etessen – mondta –, aztán egyszer majd kérünk az aranyhaltól is valamit.

Pelikán nem szólt, csak csücsörített a szájával, amit olyankor szokott, ha megmozdult a protézise.

– Elkészült a három kívánság – mondta Virág jelentőségtelesen. – A mi bölcs vezérünk személyesen kér az aranyhaltól. Előtte Werber András tart főpróbát. A maga dolga, Pelikán, hogy addig senki ne kérhessen a haltól semmit, nehogy megelőzzék a polgári összefogás vezérét.

– Mit tetszenek kívánni, kérem? – kérdezte Pelikán.

– Ez államtitok, Pelikán – nézett körül Virág –, de magának megmondom. Az első, hogy a polgári oldal nyerje meg a választásokat még húsz éven át. A második, hogy Magyarország a Szent Korona országa legyen, találja meg a nemzet a megfelelő államformát, és a mi bölcs vezérünk foglalja el az őt megillető helyet. A harmadik kívánság néhány lakás és ház a családjá tagjainak, egy sokkal nagyobb kőbánya, néhány volt ál-

lami gazdaság a barátainak, egy európai futballklub neki, és a tokaj-hegyaljai borvidék a feleségének.

Virág a gátőr lelkére kötötte, hogy erről senkinek egy szót se. Miután távozott a Millenáris Parkból, Pelikán szólt a többi gyereknek, hogy azonnal keressék elő a legkisebb unokáját. Hozták a gyereket, aki fülig vörösödve, félve közelített a nagyapjához. A gátőr elküldte a többieket, aztán benyúlt a zsebébe. Elővett egy ötszázast, a kisfiú kezébe nyomta:

– Vegyél rajta fagyaltot.

A kisgyerek először nem értette, zavarban volt. Félve a nagyapjára nézett, aztán elmosolyodott, felcsapta fejére a csipkesapkát, és elrohant a fagyizóhoz.

– Hozhatja az aranyhalat, Pelikán – mondta Virág, amikor megjött. – Werber András rögtön itt lesz, főpróbát tart.

– Egy kis baj van, Virág elvtárs – mondta Pelikán, és megmozdult a protézise. – Nincs aranyhal.

– Hogyhogy nincs aranyhal? – fordult feléje Virág. – Akkor csinálunk, polgártársam. Aranyhalnak lenni kell. Hol a tegnapi hal?

– Megették a bestiák – mondta Pelikán halkan, az unokák felé mutatva. – Megsütötték este, nem vették észre, milyen a színe – tette hozzá, és megmutatta azokat a szálkákat, melyeket a mesterséges tó partján szedett össze. A korábban megsütött keszegek földi maradványait.

– Megették? – tárta hatalmasra a szemét Virág Árpád. – Megették az aranytojást tojó halat? És maga ezt csak így mondja? A nemzet következő ezer évét zabálták meg a gyerekei, Pelikán. Adott volna inkább kolbászt nekik, harminc kiló van a hűtőben.

– A halat szeretik.

– A halat? – kiáltott Virág. – Ezt nem hiszem el. Csak viccel – mondta, s ahogy volt, cipőben, nadrágban belegázolt a mesterséges tóba.

Virág nézte a halakat, néha úgy látta, mintha piros lett volna valamelyik, de csak a fény játszott a vízen. Próbálta elkapni a pontyokat, szaladt a vízben, csuromvizesen kergette őket.

Néhány hal beúszott a járda alatti üregbe. Virág lehasalt a vízbe, benyúlt a mélyedésbe. Ahogy csúsztak ki a keze közül a halak, annál idegesebb lett, és még elszántabban hajszoalta őket. Négykézláb kereste az aranyhalat, majd verte két kezével a vizet. Pelikán utánament a tóba, mondta neki, hogy nyugodjon meg, nem történt olyan nagy baj.

– Nem történt baj? – nézett rá Virág eszelősen. – Végem van. Hogy mondom meg, hogy megették a hülye gyerekei, megették az aranyhalat?

Ebben a pillanatban megérkezett Werber András. Ott állt előtte Virág vizes öltönyben, csapzottan, térdig a tóban.

– Nincs aranyhal – mondta idegesen. – Megették.

Werber először nem értette, aztán csak annyit mondott:

– Maga barom – aztán sarkon fordult, és távozott.

Velúr is vett egy éles kanyart a táskájával, s hátrafelé még azt mondta:

– Pojácák.

Virág nem kapott levegőt, leült a partra, egyre rosszabbul lett. Pelikán látta, hogy ez komoly. Mentőt hívtak, és kórházba szállították.

Aznap már nem engedték be a gátőrt, mert Virág Árpád súlyos állapotban volt. Szívinfarktust kapott.

Mikor hazafelé mentek, a legkisebb unoka nem mert a nagyapjára nézni. Nem is ültette Fricit a csomagtartóba, amikor elindultak az állomásra haza. A gyerek levette a csipkesapkát a fejéről, s a többiekkel együtt szótlanul ballagott a töltésen.

Pelikán egész este az ablakban ült, némán bámult kifelé. Virágra gondolt. Aztán látta, hogy a kisgyerek kimegy a házból. Egész este a töltésen ült, a víz felé nézett, valamit magyarázott. Egyszer csak felállt, bement a házba, és szó nélkül lefeküdt. Úgy aludt reggelig, mint a bunda.

Másnap Pelikán jó híreket kapott a kórházból, délután már látogatókat is fogadott Virág. Narancsot vitt neki. Amíg a folyosón várakozott, meglátott egy férfit, aki nagyon ismerősnek tűnt.

– Nem ismer meg, Pelikán? – kérdezte, s a gátörhöz lépett.
– Dehogynem – mosolyodott el Pelikán. – Ifjabb Virág Árpád. Az édesapjához jött.

– Ha fogad, ha fogad – mondta szorongva a férfi. – Nem bocsátotta meg, hogy én a szocialista pártban maradtam. Azt mondta, azok cserbenhagyták. Akkor szakadt meg a kapcsolatum, amikor a Tocsik-ügybe keveredtem. Aztán a Defekt Kft.-ben összeálltam a jobboldali elvtársaival, de ő ebben is csak azt látta, hogy korrupt vagyok. Azt állította, hogy énrontottam meg a polgári oldalt. Az autópályán találkoztunk utoljára. Azóta nem beszélünk. Talán most...

– Biztosan, Virág úr – biztatta Pelikán. – A kórházi ágy mellől nem küldenek el senkit.

– Nemsokára jön a fiam is – mondta ifjabb Virág.

– Nem is tudtam, hogy a Virág elvtársnak van unokája – lepődött meg Pelikán. – Soha nem mondta nekem.

– Naná, hogy nem mondta – vágta rá ifjabb Virág Árpád. – Az én fiam SZDSZ-es. Ő sem áll velem szóba, mert ő is korrupt szocialistának tart. Nem tudnak ezek a fiatalok semmit az életről. Kicsit csintalannak kell lenni, különben csak a lyukas gatyánk marad.

Ebben a pillanatban belépett egy fiatalember az ajtón, kezében virággal. Farmert viselt, felül fehér pólót hordott, rajta a felirat: „Lop-stop”. Először az apjához lépett.

– Hogy van? – kérdezte, s a kórterem felé mutatott.

– Jól, túl fogja élni – válaszolta ifjú Virág Árpád.

A fiatalember ekkor Pelikánhoz fordult.

– Virág Áron vagyok.

– Én meg Pelikán József.

– Tudom, sokat hallottam magáról. A nagyapám titokban találkozik velem.

Pelikán nagyot nézett, aztán a két Virág bement a kórterembe, ő pedig odakint várakozott. Az idősebb Virág jött ki előbb.

– Kutya! A választási kampányt nem kési le – mondta, s távozott.

Virág Áron később jött ki a nagyapjától. Leült Pelikán mellé a padra.

– Akármilyen is gondol, Pelikán úr – kezdte –, az én nagyapám jó ember. Higgye el, nagyon jó ember. Csak rossz korban élt.

– Tudom én, kérem – mondta Pelikán. – Én is ugyanabban a korban éltem.

– Kérem, vigyázzon rá, Pelikán úr, mert nem tudok mellette lenni. Azonnal kirúgnák az Országblamázs Központból, ha megtudnák, hogy én vagyok az unokája – mondta, és megszorította Pelikán kezét. – Azt az aranyhalat pedig – szólt vissza az ajtóból – jól tették, hogy megették.

Virág Árpád az ágyon ült, amikor Pelikán belépett hozzá.

– Nagyon resteltem a dolgot, Virág elvtárs – kezdte –, tulajdonképpen az történt, hogy...

– Spongya rá, Pelikán – vágott közbe Virág. – Ne mentesse magát, ügyse igazi aranyhal volt.

– Szép családja van, Virág elvtárs – váltott témát Pelikán. – Maga autópályát épít, a Boldog Vég Kft.-nek dolgozik az Országblamázs Központban, az unokája meg „Lop-stop” trikóban jár. És mégis hogy szeretik egymást.

Virág Árpád maga elé bámult a pizsamájában.

– A gyenge pontomra tapintott, Pelikán. Áron olyan nekem, mintha a fiam lenne. Minden reménységem benne van. Ez a gyerek olyan, mint én. Amilyen én szerettem volna lenni. De ne érzelegjünk, barátom. A választási harc egyre fokozódik. És ez elválasztja az embereket, felbomlasztja a családokat, hiába családbarát a polgári kormány, mégis.

– Hoztam egy kis narancsot – mondta Pelikán. – Görög.

– Tudja, hogy mit kívántam meg? – kérdezte Virág, és mélyen a gátör szemébe nézett. – Egy kis halat. Fogna nekem egy jókora sült keszeget, Pelikán?

Pelikánt elvitte egy nagy, fekete autó a börtönmúzeumba...

Pelikán a csónakban ült és horgászott. Szalmakalapja óvta a tűző naptól, a ladik aljában hideg volt a sör. Az úszó mozdulatlanul állt, ő a zsebkendőjével törülgette magát. Motorzúgást hallott, s látta, hogy a gáton megállt egy nagy, fekete autó. A sofőr kiabálni kezdett:

– Jó napot. Pelikán úr?

– Igen, kérem. De nincs kapás. Tessék megmondani a Virág elvtársnak, hogy még nincs meg a keszeg.

– Nem onnan jöttem, hanem a börtönmúzeumból.

A gátőr kihúzta a horgot, kievezett a partra. Levetette a gumicsizmát, és beült az autóba.

A régi börtöne előtt álltak meg. A gátőr most látta először nappal az épületet.

– Hozhattak volna éjszaka is, azt már jobban megszoktam – mondta, amikor kiszállt az autóból. – De jó látni nappal is.

A bejáratnál magas férfi fogadta, rendészként mutatkozott be. Pelikánnak ismerősnek tetszett.

– Nem láttam én már magát valahol, fiam? – kérdezte. Aztán felderült az arca. – Megvan. Maga ült velem annak idején a hátsó ülésen. Amikor a Dezsőt szíven szúrtam. Csak akkor le volt ragasztva az egyik szeme – csapta össze a kezét Pelikán.

A férfi először furcsán nézett rá, aztán a távolba nézett, mintha az emlékei közt kutatna, s azt mondta:

– Milyen jó humora van a Pelikán úrnak. Pedig már nem fiatal.

Pelikánt betessékelték, ám menet közben is azt hajtogatta,

hogy „nem viccelek én, kérem”. De mire megfordult, a férfi eltűnt.

– Tetszik látni – mondta egy fiatal hölgy –, a maga régi börtöne már csak múzeum. Azok az idők elmúltak.

A folyosón az ötvenes évek munkásmozgalmi szobrai mellett haladtak el. Pelikán felismerte a korabeli plakátokat, a régi jelszavakat: „Az ÁVH a párt ökle” (Rákosi), „Az éberséget fokozni kell” (Szálin). Odafordult a kísérőihez.

– Azt nem írják ki, hogy „egyszer majd kérünk magától valamit”?

Az egykori garázsba értek, a csigalépcsőn vezették fel az emeletre. Megfogta a korlátot, lassan megérintette a falat, és majdnem visszafordult.

– Ne féljen – mondta a másik kísérő. – Ez csak múzeum. Nem bántanak itt senkit.

Pelikánnak eszébe jutottak a borzalmas éjszakák, amikor nem tudta, hova viszik. Aztán a siralomház, ahol naponta várta, mikor akasztják. Lelki szemei előtt látta a bitófát, és fülébe csengett, ahogy kiabáltak a hóhérnak az udvaron: „doktor Kotász, doktor Kotász!”. Pánikba esett, izzadni kezdett.

– Itt van a Virág elvtárs?

A kísérő hölgy gyengéden megfogta a vállát, nyugtatni próbálta.

– Ne féljen – mondta. – Nincs itt.

– Kár – mondta Pelikán, és elindult felfelé.

Felértek. Pelikán a Virág elvtárs régi irodájában találta magát. Kísérői hellyel kínálták, majd távoztak. Belépett egy negyven év körüli, csinos nő.

– Kovács Jolán vagyok – mondta –, történész. A múzeum egyik vezetője.

– Én meg Pelikán József.

– Nem éhes? – kérdezte a nő. – Mit iszik?

– Tulajdonképpen mindent – mondta Pelikán.

– Kérhet bármit. De ha rám hallgat, vodkát ajánlok. Ez illik a hely szelleméhez.

– A hely szelleme – mondta utána Pelikán, mintegy igézet alatt. – Csak régen malacot hoztak, nem szendvicset.

– Egyen – folytatta Kovács Jolán. – Tudja, azért kértünk ide, mert kérni szeretnénk magától valamit.

– Tessék csak kérni.

– A disznókról van szó, egészen pontosan Dezsőről.

– Azt már bevallottam, kérem, hogy én a Dezsőt feketén vágtam le.

– Nem kell mondania semmit. Mi úgys tudunk mindent. Itt van az anyaga – mutatott Kovács Jolán az asztalra.

– Az jó.

– Most azért kérnénk magától valamit.

– Tessék kérni.

– Berendezünk egy szobát, amelyben a meghurcolt disznótulajdonos kulákoknak állítunk emléket. Megtaláltuk Kádár János beszédét 1949-ből: „A gazdasági élet egyik legnagyobb problémája a disznókérdés, ezzel kapcsolatban az a helyzet, hogy a disznók jelenleg a kulákság kezében vannak. A gabonafronton sikerült megverni a kulákokat, és ezért azok most a zsírellátás alapját képező disznók kisajátításával akarnak ütni a demokrácián.” Ezt kiírjuk a falra.

– Nagyon helyes, tessék kiírni. És mi közöm nekem ehhez, kérem? – kérdezte a gátőr.

– Nem sejti, Pelikán József? – kérdezte Kovács Jolán. – Ön a tanú.

– Tanú? Tudtam, hogy ez lesz a vége. Bárcsak soha ne vágtam volna le a Dezsőt.

– Ön tanúsítja – folytatta Kovács Jolán –, hogyan nyomorgatták a kulákokat a kommunisták.

– Én azt nem tudom, kérem – mondta Pelikán.

– Hogyan? Nem?

– Mert nem voltam kulák. Én hithű kommunista voltam. Csak levágtam egy disznót. Akkor tiltotta a törvény, ennyiből jogosan csuktak le.

– Megtaláltuk az aktáját, amelyből kiderül, hogy feketevá-

gásért lecsukták, az ÁVH börtönébe került, kínozták és vallatták. Hogy is volt ez?

– Malacot kaptam – válaszolta Pelikán –, aztán Virág elvtárs kérdezett tőlem ezt-azt. Nincs itt? Ő elmondhatja maguknak.

– Virág elvtárs? Nem, ő nincs itt.

– Kár. Persze, mert a Miniszterelnöki Hivatalban van – mondta Pelikán, hogy a protézise megmozdult. – Az Országblamázs Központban dolgozik. Fel kellene hívni. Ő sokkal többet tud, mint én. Miért mindig én legyek a tanú?!

– Milyen jó humora van a Pelikán úrnak – mondta Kovács Jolán zavartan. – Pedig már nem fiatal. De ugye, azt nem tesszik mondani, hogy itt mindenkit malaccal etettek?

– Nem, kérem – felelte Pelikán. – Tarhonya volt minden nap. Azt ette a püspök úr is.

Kovács Jolán közelebb húzódott, úgy súgta Pelikán fülébe:

– A választási harc egyre fokozódik. Ezt ne felejtse el. Az a célunk, hogy bemutassuk a kommunista szellemet. A tablón ráismernek az emberek, hogy a gyilkosok politikai örökösei az ellenfeleink. Az áldozatok állnak a mi oldalunkon.

– Hogy tudták ezt ilyen jól szétválasztani? – kérdezte Pelikán.

– A kiállítás informális üzenete az lesz – hadarta tovább Kovács Jolán –, hogy aki egyetért azzal, amit itt lát, az szavazzon a szocialistákra. Vagy másképp: aki a terrort akarja, szavazzon a szocialistákra. A diktátori hajlamok, a vezérek, a személyi kultusz világa és a demokratikus normák között kell választani. Hallgass a börtönmúzeumra, szavazz a polgári összefogásra...

– És maga szerint győznek? – kérdezte halkan Pelikán.

– Aki magyar, velünk tart – vágta rá a történész.

– Biztosan kérdezték már magától: mi lesz azokkal a magyarokkal, akik nem tartanak magukkal?

– Jöjjön, Pelikán úr – ölelte át kedvesen Kovács Jolán a gátőr vállát –, a kiállítás majdnem készen áll. Nézze meg, és mindjárt megért mindent.

Körbevezette Pelikánt a termeken. Útközben magyarázott.

– El se tudja képzelni, ki nyitja meg a múzeumot – nézett rá csillogó szemekkel.

– Vannak sejtéseim – mondta Pelikán.

– Fantasztikus, nem? Igen. Személyesen ő – lelkesedett a történésznő. – Ugyanezen a napon tart demonstrációt a MIÉP, ők is átvonulnak ide. Szimbolikus értéke van, hogy éppen a börtönmúzeum előtt, a polgári összefogás vezérének beszéde közben, közös zászló alatt egyesül a jobboldal.

– A MIÉP zászlaja alatt? – kérdezte Pelikán.

– Nem – válaszolta Kovács Jolán. – A Fidesz zászlaja alatt. Vigyázni kell, mert össze akarnak mosni bennünket a szélső-jobbval. Az éberséget fokozni kell.

Pelikán megállt a „mi nyomozóink, az Államvédelmi Hatóság dolgozói, a magyar nép legjobbjaiából kerülnek ki” feliratú tabló előtt.

– Itt van a Bástyá elvtárs – mondta izgatottan, az egyik tisztre mutatva. – Milyen fiatal volt még itt. Ez meg a Virág elvtárs, csak hiányzik a fotója. Majd szólok neki, hogy küldjön fényképet. Ez a másik ember fenyegetett meg, amikor ki ment a Virág elvtárs a szobából – mutatott egy képre. – De ez rendes ember volt, nem bántott – bökött rá egy barna férfira.

Ahogy haladtak, Pelikán majdnem rosszul lett. Meglátta a nagy, fekete autót.

– Ezt ismerem – mondta. – Ezzel hoztak a Virág elvtárshoz. Egyszer ezzel mentünk Bástyá elvtárshoz a vadászatra.

Beszálltak a liftbe. Kovács Jolán figyelmeztette, hogy a felvonó lassan jár. Három perc, amíg leér. A lift elindult, a felvonóban levő monitoron megjelent egy férfi, aki a kivégzésről beszélt. A gátlór megkérdezte, nem lehetne-e gyorsítani a liftet.

– Be van állítva – mondta Kovács Jolán. – Ez a legkorszerűbb technika – tette hozzá büszkén.

A nyakcsigolya eltörésekor Kovács Jolán befogta a fülét, de a lift még mindig nem ért le. Pelikán alig várta, hogy nyíljon az ajtó. Leértek, de az ajtó nem nyílt.

Ahogy múlt az idő, Kovács Jolán magabiztossága egyre csökkent. Végül odalépett az ajtóhoz, és megpróbálta kinyitni. Nem sikerült. Pelikán is nekifeszült. Egyszer csak újra bekapcsolt a monitor, és a lift elindult felfelé. Előlről kezdődött a kivégzés.

– Ez is három perc? – kérdezte Pelikán.

– Hajszálpontosan annyi. Be van állítva – szólt a nő. – Magának bevallom, sokan nem tudják hallgatni ezt a végtelenített szöveget. Engem nem zavar.

De már nemcsak Pelikán izzadt, hanem ő is. Fogyni kezdett a levegő. Mikor felértek, a lift azt jelezte, hogy az ajtó záródik. Nekifutottak az ajtnak, de nem engedett. A képernyőn újra megjelent az egykori elítélt, elkezdődött a kivégzés.

– Ne! – kiáltották mindketten, és kezdtek verni az üvegfa-
lat, hátha meglátja őket valaki. A folyosókon jöttek-mentek a munkások, de senki nem figyelt a liftre. Kintől annyi látszott, hogy a két utas rátapad az ajtóra, rugdossa, légszomjjal küszködik. Kovács Jolán csúszott lefelé a padlóra. A csigolya harmadszor reccsent, ő felkiáltott, a lift megállt. A képernyő elsötétült. Aztán újra megjelent a férfi, a felvonó megindult felfelé. Ekkor már észrevették őket, kiáltozni kezdtek, hogy két ember bent rekedt a liftben. A háromperces út alatt lent és fent is próbálták a felvonót megállítani. Félúton sikerült, a kivégzés a borotválásnál félbeszakadt. Hívták a szerelőt:

– Kotász úr, jöjjön, mert elakadt a lift. Kotász, Kotász, hol van, Kotász úr? – kiabálták az épületben.

Pelikánék ebből a felvonóban semmit nem hallottak.

Előkerült egy fiatal férfi, és mindenki megkönnyebbült, hogy „megjött a Kotász”. Kicsit szerelt, aztán elindította lefelé a járatot. A nyakcsigolya eltört, az ajtó kinyílt.

– Segítsenek, kérem – mondta Pelikán, és felemelte a félig ájult Kovács Jolánt.

A szerelő ránézett a nőre, s egyetlen pillantással megállapította, hogy „még él”. Vizet adtak neki, elmúlt a sokkhatás, megtörülközött, és indultak tovább.

Pelikán a pincében meglátta a bitófát. Kovács Jolán elfordult. A gátör hosszan nézte.

– Tetszik tudni, hogy engem halálra ítélték? – kérdezte. – Én voltam a tanú, hogy a Virág elvtárs meg ne öngyilkolja magát. Kár lett volna érte is. A Dániel Zoli pedig azt mondta, hogy vállaljam el, neki már úgyis mindegy. Készen van az ítélete. Erre a fára akasztották fel. Ide kerültem volna én is. Nem tud valamit, él még a doktor Kotász, az állami ítéletvégrehajtó?

Kovács Jolán furcsán nézett rá, aztán kifordult a helyiségből.

Eljutottak a pincében egy jelképes temetőhöz, ahol a vaskezeszek közepén zseblámpa égett. Pelikán közelebb ment, nézegette a lámpákat.

– Mit keres? – kérdezte Kovács Jolán.

– A zseblámpámat – mondta a gátör. – Elhagytam itt egy nagyon jó lámpát, a Virág elvtársnál. Még az elem is új volt benne. Tudja, nekem nagyon fontos, hogy jó zseblámpám legyen. Az ürgék miatt. Az ürge a gát legveszedelmesebb ellensége.

Kissé távolabb Pelikán felkiáltott.

– Ez volt a cellánk. Ide voltunk bezárva a Gulyással meg a püspök úrral. Akkor tágasabbnak tűnt.

Egy másik teremben meglátta az ügynöki jelentéseket.

– Itt vannak a Gulyás jelentései is? – kérdezte.

– Ezek csak minták – mondta Kovács Jolán.

Aztán az emeleten odaértek a kulákok emlékének szánt teremhez. A falon már olvasható volt a Kádár Jánostól vett idézet. Műanyagból megformázott kilós csomagolású sertézsírtéglákból állt a fal. Annyira élethű volt, hogy Pelikán többször megtapintotta, nem igazi-e mégis. Mert ha megolvad a melegben, összedől a ház. A fal mellett gipszből készült malac állt. Felette a felirat: „Dezső, Pelikán József kulák disznója”. Lehajolva nézte a gátör.

– Ez nem a Dezső – mondta aztán. – Az nagyobb volt, és a pofája is sokkal szélesebb. Szép nagy sonkái voltak.

Egyre többen tolongtak Kovács Jolán és a gátőr körül. Ott állt a gipszmalac készítője is.

– Ez a malac minden malacra hasonlít – jelentette ki a művész.

– Az lehet, kérem, hogy minden malacra hasonlít, de a Dezsőre nem – nézett fel Pelikán. – Ezer közül is megismerném. Még talán a Dénesére hasonlít a farka, de az sem ilyen volt.

Megnézte az orrát is, és a fejét csóválta. Aztán feltette a szemüvegét, újra elolvasta a malac fölött levő feliratot.

– Én nem voltam kulák, kérem – mondta, és Kovács Jolán szemébe nézett. – Azt tessék a táblára írni, hogy „Pelikán József hithű kommunista, az ÁVH koronatanúja a Dániel Zoltán elleni koncepció perben, akit később szintén halálra ítélték”.

– Magának ezzel nem kell foglalkoznia – mondta Kovács Jolán. – Csak azt tessék nekünk elmondani, hogyan locsolták le a kolbászt petróleummal, és hogyan bántalmazták magát.

– Nem úgy van az, kérem – mondta Pelikán határozottan. – Ragaszkodom hozzá, hogy átírják a szöveget. Én nem voltam kulák. Ha azért csuknak be, az igazságtalan lett volna.

Kovács Jolán magyarázni kezdett, de Pelikán egyre izgatottabb lett, s elindult, hogy a tettesek és az áldozatok nevét elolvassa. Útközben megállt, földbe gyökerezett a lába. Gulyás hangját hallotta meg. Futni kezdett a hang irányába. Egykori rabtársa monitoron beszélt. A visszaemlékezéseit mondta: „Az ÁVH börtöneiben kegyetlenül kínozták a polgári összefogáshoz tartozókat, a becsületes jobboldaliakat. Akik csak kiejtették, hogy az erő velünk van, azoknak a körmét letépték, a szájukba vizeltek, még olyan is előfordult, hogy kiverték valakinek a fogait.”

– Gulyás! – kiáltott fel Pelikán József. – Te pribék. Te verted ki a fogamat, te szemét, nem a kommunisták. Ez protézis – fordult a történésznő felé. – Ez az ember verte ki, amikor még a horthysta rendőrség detektívje volt. A gyerekek seperték össze a kivert fogaimat. Mit keres itt ez az ember?

– A Gulyás úr mindig jobboldali volt, az ÁVH börtönében ült...

– Jobboldali?! – horkant fel Pelikán. – A kommunisták be-súgója volt, börtönügynök. Ugyanúgy tanúskodott a Dániel Zoltán elleni koncepció perben, mint én.

– Nyugodjon meg, Pelikán úr – kérlelte Kovács Jolán.

– Nem nyugszom meg – kiáltotta Pelikán. – Azért sem nyugszom meg – és elindult az áldozatok névsora felé. A Cs betűt kereste. – Tudtam – mondta –, itt van a Csetneki. Nem is volt lecsukva, nyilas karszalagos fasiszta volt, ő jelentett fel, amikor feketén levágtam a Dezsőt. Ezt tessék kiírni a falra. Hadd lássa a Polgári Vezér úr is, mert a Csetneki itt lesz vele együtt, a MIÉP ünneplői között.

Ezután odaszaladt ahhoz a falhoz, ahol a tettesek nevei és fényképei voltak láthatók.

– Itt van a Fock Jenő a gyilkosok között, azt látom. De hol van a Szálasi? Ez volt a nyilasok börtöne is, nem?

– De igen – mondta a megdöbben Kovács Jolán. – Róluk egy külön tárlat van. Itt egymás mellett mutatjuk be a nyilas meg a kommunista terrort.

– Menjünk oda – mondta a gátőr.

Kovács Jolán odavezette Pelikánt. Megálltak egy szobában, ahol SS- és nyilasegyenruhák lógtak a falon meg néhány kép.

– Menjünk tovább – mondta a gátőr.

– Hova? – kérdezte Kovács Jolán. – Nincs tovább.

– Nincs tovább?! – fordult meg Pelikán. – Eddig legalább húsz szobában jártam, amely a kommunista terrorról szólt. Azt akarja mondani, hogy ennyi van a nyilasokról? Azokról, akik a Dunába lőtték az embereket, akik marhavagonokban küldték őket a gázkamrába?

– Azok zsidók voltak – csúszott ki halkan a történésznő száján.

– Zsidók? Emberek! – vágta Kovács Jolán arcába. – Nők és gyerekek. Hol vannak ezek az áldozatok? A nyilas, fasiszta, náci pribékek áldozatai? Nekem nincs okom védeni őket, kérem, de miért csak az ávósok bűneiről van szó?

– Az ávósok is zsidók voltak – súgta csendesén Kovács Jolán. – És kommunisták. A polgári kormánynak is számos ha-

talmassággal, óvatosan fogalmazok, nemzetközi pénzintézet-tel szemben kellett megvédeni a magyar álláspontot. Közülük valók az ávósok.

– Ne tessék nekem sugdolózni, kérem – nézett rá Pelikán. – És mi van azokkal a zsidókkal, akik az ávósok áldozatai voltak? Hányat mondjak magának? A Dániel Zoli nem zsidó volt? De mondok még valamit. Miért nem írják oda azt is, hogy az itteni foglyok közül hány volt az ártatlan ember, és kik voltak horthysta, nyilas gyilkosok?

– Miért? – vágta rá Kovács Jolán. – Akkor őket meg kellett ölni? Konceptiók perekben törvénytelenül el kellett ítélni?

– Nem – mondta Pelikán. – Gyilkosok voltak ezek is, azok is. De maguk csak az egyiket mutatják be. Becsapják az embereket.

A feldúlt Pelikán egy szobával beljebb ment, ahol szorosan egymás mellé helyezve forgott egy nyilas és egy ávós egyenruha. Ha sokáig nézi valaki, egybemosódik a kettő. A falon idézet: „Sajnos, pártunkba néha fasiszták is becsúsztak” (Rákosi, 1945). A falba sülyesztett monitoron látszott, hogy jön egy ember, leveti a nyilas egyenruhát, és felveszi az ÁVH uniformisát. Az egyetlen nyilasszobából ez vezetett át a kommunista terrorba.

– Én nem vagyok egy ideológiailag képzett ember – mondta Pelikán Kovács Jolánnak. – De ez azt jelenti, hogy a nyilasok voltak az ávósok. Ezzel eltűntek a fasiszták, csak zsidó ávósok vannak, ők voltak előtte a nyilasok. Már értem, miért ünnepli a MIÉP a börtönmúzeumot.

Visszafutott a nyilasokról szóló terembe. Elolvasta a bejáratnál szemben levő feliratot: „Tüzet és átkot lihegtem mindenre, ami zsidó” (Kun András páter, 1945).

– Szerintem, aki ezt ide kitette – mutatott a gátőr a feliratra –, lehet, hogy ugyanezt gondolja. Ez nem egy antiszemita kiállítás?! – kérdezte, és elindult kifelé.

Kovács Jolán utánasietett.

– Maga, Pelikán József, tényleg egy kommunista – nézett rá hidegen.

– Csak voltam – vágott szavába a gátör. – De az igazság akkor is igazság.

– Mit tudja maga, vénember, hogy mi az igazság – pillantott rá lenézőn Kovács Jolán.

Pelikán dühbe gurult.

– Én nem tudom?! – kérdezte. – Maga még nem is élt, amikor engem már halálra ítélték. Ebben a börtönben voltam háromszor. Nekem van okom utálni a kommunistákat, magának nincs. Hogyan jutott be az egyetemre, Jolán? KISZ–titkár volt, vagy csak egyszerű KISZ–tag?

Kovács Jolán akkor intett a rendésznek, akit Pelikán az érkezésekor felismert a bejáratnál.

– Mondja meg nekik, hogy nem így volt – fordult hozzá Pelikán, de az csak megfogta a karját, és elkezdte vezetni kifelé. Pelikán kiszabadította magát.

– Ne rángasson engem, maga pribék – kiáltotta, és fellökte a körbeforgó egyenruhákat. – Én egy nyugodt természetű ember vagyok, de ami sok, az sok. Jobb lett volna, ha felkötnek, hogy ne lássam ezt a gyalázatot.

És kiabálni kezdett:

– Doktor Kotász, doktor Kotász.

Erre megjelent az ajtóban a fiatal szerelő.

– Megint megállt a lift? – kérdezte.

Egy percen belül újabb segítség érkezett. Megemelték Pelikánt, és a kijárat felé vitték. Ő közben azt kiabálta:

– Nem adom a nevem, és a Dezső nevét sem adom!

A biztonsági őrök kidobták az utcára. A táblát levették a gipszmalac fölül. Kint Pelikán József felállt a földről, a port is lerázta a cipőjéről, és azt mondta:

– Hogy örültem volna én, ha negyven évvel ezelőtt így ki-dobnak innen.

A választások első fordulójában vereséget szenvedett a jobboldal...

A gátőr a ladikjában ült. A Duna hatalmas ágakat sodort, de még nem veszélyeztette a gátat. Pelikán egy csendes öblöt választott magának, ott horgászott. A meleg idő miatt a faluban mindenki nyitott ablaknál nézte a televíziót. A polgári összefogás vezére, az első fordulóban vereséget szenvedett miniszterelnök tartott beszédet. A víz tisztán vitte a hangot. A gátőr hallgatta a szónokot, és Virág Árpád noteszére gondolt. Mégiscsak „a pénztőke alakít kormányt” – hallotta. „Van egy magyar világnézetben nyugvó, magyar gazdasági modell. És egy Széchenyi-tervünk, amely lehetővé teszi, hogy a magyar vállalkozók végre fővállalkozók lehessenek saját hazájukban.”

Pelikán próbált fordítani egyet a csónakon, hogy ne hallja olyan tisztán a szöveget. Már csak foszlányokban jutott el hozzá, hogy „egy jókora ijedség gyakran többet ér, mint egy jó tanács”, és „sokan vannak, akik csak a csata végére veszik észre, milyen nagy térről van szó. Az élet-nem-egy-habos-torta.” A gátőr behúzódott a lombok alá, ahol szinte teljes volt a csend. Kapása lett, fogott egy szép harcsát. Aztán keszeg is akadt a horgára meg egy compó. A töltésen a postás kerekedett, a kezében rádiót tartott, úgy hallgatta a beszédet. „Minden nyíl, minden dárdahegy felénk fog szegeződni. Sok támadásban lesz részünk” – hallotta Pelikán az ismerős hangot, és az úszó megállt.

A postás elkarikázott, a gátőr meg összecsomagolt. Amikor hazaért, azt látta, hogy Gizi lánya az összes gyerekekkel az udvaron ül, és az ablakba kihelyezett tévén nézi a nagygyűlést.

Csak a legkisebb unokája hányt fittyet az egészre, Fickó kutyával játszott. Pelikán is megállt a készülék előtt. Csücsörített, amikor azt hallotta, hogy „mindenki hozzon magával a következő választási fordulóra még egy embert. Még-egy-embert”. Indult megetetni a disznókat. „És ezt így fogjuk folytatni a választások éjszakájáig. Minden nap többen kell hogy legyünk” – visszhangozta a disznóól. Pelikán kiöntötte a moslékot. Amikor visszaért a tévéhez, éppen azt hallotta: „azt mond hassuk, nemcsak az a választások eredménye, hogy sokan voltunk, de az is megtörtént, hogy elegenden. Hajrá, Magyarország! Hajrá, magyarok!”

A gyerekeket magával ragadta a beszéd. Újra kitűzték a kokárdát, és egymást túlharsogva kiáltottak: hajrá! Gizi lánya eléjük állt, felemelte a kezét, mire elcsendesedtek. Aztán beintett, és a kórus egyszerre mondta:

– Hajrá, Magyarország! Hajrá, magyarok!

És még egyszer:

– Hajrá, Magyarország! Hajrá, magyarok!

– Apuka visz még egy embert a második fordulóba? – kérdezte Pelikánt a lánya. – Én tudok vinni többet is. Sokan vannak, de nem biztos, hogy elegenden. Nekem még soha nem voltak elegenden.

– Azt tudom – mondta Pelikán. – De egyszer úgyis agyoncsaplak.

A gátőrnek ezután meg kellett vigasztalnia a legkisebb unokáját, mert a többiek nem akartak vele játszani, amíg fel nem tűzi a kokárdát. De nem volt hajlandó, inkább egyedül maradt. Az unokák a nagyapjukra is ferde szemmel néztek, mert rajta sem volt ott a nemzeti szalag. Vacsoránál már nem is ültek vele egy asztalhoz.

Pelikán szombaton is kiment a partra, de olyan hangos volt az újabb beszéd, hogy semmi kapása nem volt. Amikor felhangzott az Örvendj Magyarország! címzetű polgári himnusz, a csónak nyikorogni kezdett, és ő már be se dobta a horgot. Az egész töltés azt visszhangozta: „Legutóbb sokan vol-

tunk, de még mindig nem elegendő. Mindenki hozzon magával még-egy-embert!”

Váratlanul nagy, fekete autó érkezett a gátra. Nem értette Pelikán, hogy kerül ez most ide. Kinyílt az ajtó, és Virág szállt ki. Nemcsak a ruhája, az arckifejezése is ünnepélyes volt. Egy számmal nagyobb kokárda fityegett a mellén.

– Virág elvtárs, itt? Hát nincs a Kossuth téren?

– Ahogy vesszük, Pelikán – mondta Virág. – Bizonyos értelemben ott vagyok. De most már a demokráciát kell megvédenünk, polgártársam. A kommunisták csaltak az első fordulóban, azzal nyertek. Meg kell akadályoznunk, hogy ez még egyszer előforduljon. Antidemokráciavonalat állítunk fel, megfigyelőket küldünk a választási bizottságokba.

– Hogyan csalhattak, Virág elvtárs? Hát maguk bonyolították a választást. Nem maga mondta, hogy szocikat nem engedtek az Országos Választási Bizottságba?

– Nem nyitok vitát, Pelikán. Ebben a választókerületben maga lesz a jobboldal megfigyelője. A politikai helyzet egyre fokozódik, nem helyezhetjük kényelembe magunkat, nem ülhetünk a babérokön. A kokárdáját pedig tűzze ki.

Mire Pelikán megszólalhatott volna, Virág Árpád már kezébe nyomta a megbízást meg a helyszínről, az időpontról szóló értesítést. Mellette talált egy „Mire figyeljünk? Hogyan csalnak a kommunisták?” kezdetű szórólapot, amely felkészítette a megfigyelőket a feladatukra: ha netán csalást észlelnek, hívják az Antidemokráciavonalat. Virágot pedig elvitte a nagy, fekete autó a szomszédos választási körzetbe.

Pelikán megfigyelőként ellenőrizte a választás tisztaságát...

Pelikán József bekölnizte magát, feltűzte zakójára a kokárdát, amit Gizi varrt neki előző este. Az unokái kísérték a gáton a választási bizottságba. A legkisebb, a kedvence is jött velük, de rajta nem volt kokárda, csak a csipkesapkát húzta a fejébe, az alatt vigyorgott.

A gátör elfoglalta helyét a választási bizottságban, s nagyon meglepődött, amikor bemutatták neki az MSZP által delegált képviselőt.

– Gulyás – mondta Pelikán, és leesett az álla. – Maga a szocialistáknál van?

– Maga örök vesztes, Pelikán – mondta szárazon Gulyás Elemér. – Én viszont mindig a nyertesek oldalán állok. Az én szakértelmemre mindenhol szükség van.

Pelikán nyelt egyet, majd a feladatra összpontosított. A Vírágától kapott szempontok alapján ellenőrizte az adatokat és az űrlapokat, a szavazás menetét. A nap folyamán mindent rendben talált. A szavazatok számlálásakor azonban jelentős különbségre bukkant. Az egyik jelöltre adott voksokat a 2. számú körzetben kétszer adták össze. Pelikán jelezte a választási bizottság elnökének. Átszámlálták a szavazatokat, és Pelikánnak lett igaza. Mivel eltérés mutatkozott a két eredmény között, még háromszor nyálazták át az egészet, és mindháromszor a gátör által számolt mennyiséget találták helyesnek. Ezt a végeredményt valamennyi párt képviselője elfogadta és aláírta. Pelikán felhívta az Antidemokráciavonalat, s az írásos utasítás szerint beszámolt a történetekről.

Néhány nap múlva telefonon keresték, hogy a Felkelő Nap című televíziós műsorban el kellene mondania, hogyan sikerült felfedeznie a tévedést. Úgy tájékoztatták a szerkesztőset, hogy ő a legjobb tanú. A műsor vendége lesz még Velúr János, az Antidemokráciavonal vezetője.

Másnap hajnalban megérkezett egy taxi, és elfurikázta Pelikánt a Felkelő Nap stúdiójába. A producer személyesen fogadta.

– Mit iszik? – kérdezte, és bekísérte a vendégváróba.

– Tulajdonképpen mindent – mondta Pelikán, és csücsörített. – És aztán egyszer majd tetszik tőlem kérni valamit? – nézett rá.

– Nem én, semmit – nézett rá csodálkozva a producer. – Kávét, tea, ásványvíz?

– Akkor csak egy pohár csapvizet kérek – mondta Pelikán megkönnyebbülve, és jólesett neki, hogy ugyanúgy bántak vele, mint a vendégváróban ülő miniszterekkel.

Megérkezett Velúr, s a műsorvezetővel hármásban bementek a stúdióba. A riporter kezdte:

– Az Antidemokráciavonalat azzal a céllal hozták létre, hogy ellenőrizték a választások tisztaságát.

– Nemcsak. Hanem azért is, hogy megakadályozzuk azt a csalást, amivel az MSZP megnyerte az első választási fordulót – mondta erre Velúr. – És összesítve most már a másodikat is.

– Az önök választási kerületében – fordult a riporter Pelikán Józsefhez – a szocialista jelölt győzött. Ön értesítette az Antidemokráciavonalat, hogy az egyik körzetben az ő szavazatait kétszer adták össze. A nézőknek elmondjuk, hogy ők is értsék, ebből származott bonyodalom.

Mire a gátör megszólalhatott volna, az Antidemokráciavonal vezetője közbevágtott:

– Emiatt nem győzött a Fidesz jelöltje.

– Most Pelikán urat kérdezem – mondta a műsorvezető. – Ő volt az, és ezt csak a nézőknek mondom el, hogy ők is értsék, aki ellenőrként részt vett a választási bizottság munkájában. Önt illeti a szó.

– Nem, kérem – kezdte Pelikán. – Nem a győztes szocialista jelölt, hanem a vesztes jobboldali jelölt szavazatait számolták tévedésből kétszer. De aztán ezt kijavítottuk.

– Valójában az történt – váltott gyorsan Velúr –, hogy nem kétszer számolták össze az egyik körzet szavazatait, hanem csak egyszer. Utána jött a félreértés, mintha duplán adták volna össze a számokat, és ezért a jobboldali jelölttől levonták a körzetben kapott szavazatokat. Így nála egy körzet eredménye nem került be a végeredménybe. Ezért nem a polgári jelölt győzött.

– Elnézést kérek – szólt közbe kényszeredetten Pelikán József –, de nem így volt. A Velúr úrnak tévedni tetszik. Amikor a jobboldalra kétszer számolták be annak a körzetnek az eredményét, akkor is a szocialista jelölt nyert, elég nagy különbséggel. A polgári jelölt úr szavazatait háromszor kellett volna összeadni, hogy ő nyerjen.

– Lehet, hogy rosszul számoltak, és valójában az lett volna a helyes eredmény – mondta egyre idegesebben Velúr, aki listán azért bejutott a parlamentbe, és frakcióigazgató lett.

– Háromszor számoltuk össze, nem volt tévedés – mondta Pelikán.

– Az amerikai elnökválasztásra emlékeztet engem ennek a választási kerületnek az eredménye – zárta le a beszélgetést a műsorvezető –, de a következményei talán nem annyira fontosak, mint abban az esetben voltak. Hiszen – és ezt csak a nézők kedvéért mondom, hogy ők is értsék – az iraki háború kérdését például ez az újraszámolás nem fogja befolyásolni. Köszönöm, hogy eljöttek.

Pelikán a vendégváróban ivott még egy pohár vizet, aztán a taxi hazaszállította.

Telt-múlt az idő, és az egykori Pelikán Őrs Pelikán Polgári Körre alakult...

Virág Árpád a parkban várta Pelikánt. Az Országblamázs Központ megszűnt, irodája nem volt, a nyilvános kávézókat pedig nem szerette. A gátőr a biciklijét tolta. A nadrágszárán még ott volt a ruhaszáritó csipesz, amikor meglátta Virágot a padon, amint fejfelé biztonsági ellenőrzést tart a deszka alatt. Könnyű nyári inget viselt, kihajtott gallérral, és nem volt rajta nyakkendő.

– Adja meg a címét, Pelikán – kezdte Virág –, hogy értesíteni tudjuk, ha mozdulni kell. Az ország padlása tüzet fogott – folytatta visszafojtott hangon –, készen kell állnunk az oltásra. A történelem menete úgy hozta, hogy most nem pártokban, hanem nagyobb egységben, tágasabb összefüggésben, szélesebb ölelésben kell gondolkodnunk. Leírhatatlan a veszteség. Veszélybe kerültek a vívmányaink.

– Tudja mit, Virág elvtárs? – mondta Pelikán. – Nem történt olyan nagy tragédia. Legfeljebb a mi bölcs vezérünket érte leírhatatlan veszteség. Az én helyzetem semmit nem változott.

– Téved, Pelikán – váltott hangot Virág. – Minden nyíl, minden dárdahegy felénk fog szegeződni. Sok támadásban lesz részünk. A kommunisták bosszút állnak mindenért. Werber András nem írt alá semmit, de a maga szerződéseit, számláit az ellenség kezébe kerülnek. Magának is van félnivalója, barátom. Itt milliárdok tűntek el.

– Hozzám egyetlen milliárd nem került – hüledezett a gátőr.

– És érdekel az valakit, Pelikán? Mindig a kisemberen statuálnak példát.

– Statuálnak? Ezt én egyszer már hallottam.

– Egyetlen módon úszhatjuk meg, Pelikán, nincs más lehetőség. Meg kell változtatni a választás eredményét. Addig kell újraszámolni a szavazatokat, amíg nem mi győzünk.

Pelikán nem értette a politikai összefüggéseket, nem látta át a nemzetközi helyzetet, és nem volt ideológiailag elég képzett. Csak azt tudta, ha számonkérés lesz, akkor tényleg bajba kerülhet.

– Mit kell csinálni, Virág elvtárs? – kérdezte aggódva.

– Először egy zászló alá kell gyűlni, Pelikán, egy táborba tömörülni. Ki kell húzni alóluk az országot, és követelni az újraszámolást. Mozgalom kell, amely felgyűjtja az országot.

– Akkor most oltani kell, vagy gyűjtani? – bizonytalanodott el Pelikán.

– Alakítson polgári kört – folytatta Virág. – Ezt várja most a mi bölcs vezérünk magától. Aztán egyszer majd kérünk magától valamit.

– Kivel alakítsak kört, Virág elvtárs? Nincsenek alvállalkozó barátaim. Csak a Virág elvtársat ismerem.

– Rólam lekésett, Pelikán. Én a központi hadtesthez tartozom. A Vérszövetség a Nemzetért Polgári Kör tagja vagyok. Tudja, az kihez tartozik?

– Csak nem? – nézett rá tisztelettel a gátőr.

– De igen, Pelikán – mondta Virág, aztán sértetten felkiáltott. – Spongya rá. Sok támadás ért ezért mindenfelől. Nem örültek az MDF-ben. De akárhogy volt, mi nem hagytuk magunkat.

– Akkor én kivel polgárikörözök, Virág elvtárs? – tért vissza a nehézségre Pelikán.

– Amikor szíven kellett szűrni a Dezsőt – nézett rá szúrós tekintettel Virág Árpád –, akkor nem volt gond, hogy kivel alakítsa meg a Pelikán őrsöt, ugye? Csak most nem tudja, mit csináljon. Hát, akkor most alakítson polgári kört belőlük. Ha megalakultak, telefonáljon, és írásban megkapja a feladatokat.

Lassan internetet is be kell szereznie – emelte fel a hangját Virág. – Azon tartjuk majd a kapcsolatot.

– Már majdnem lett – kapta fel a fejét Pelikán, és elmosolyodott. – Egyszer már elérte a globalizmus a falut. Mindenáron rám akartak erőszakolni egy számítógépet, mert annyi gyerek van, hogy tanyasi iskolának nézték a házat. De szerencsére jött a polgári kormányváltás.

– Egyelőre csak listára kerül, barátom – magyarázta Virág.

– B-lista? – hűlt el Pelikán.

– Levelező Lista – mondta Virág Árpád. – A Polgári Körök Levelező Listája.

A gátőr hazament, és estére nagygyűlésre hívta össze Gizi lányát, meg az unokákat a konyhába. A gyerekek figyelmeztették egymást, hogy mindenki hozzon magával még egy embert. Mindenki Fricit szemelte ki, akit majd elcipel a nagygyűlésre. Hárman is megverték, hogy ott legyen. A kredenc előtt magnóról meghallgatták az Örvendj Magyarország! címzetű polgári himnuszt, mert kiénekelni ők sem tudták. Pelikán a Pistivel elmondatta Váci Mihály Még nem elég című versét, melyet a Millenáris Parkban szavalt. Ezután megnyitotta a gyűlést. Szép beszédet mondott, aminek az volt a lényege, hogy Virág elvtárs szerint a politikai helyzet egyre fokozódik, és vége a nemzeti büszkeségnek. A mi bölcs vezérünk szerint ég a padlás, már lángra kaptak a gerendák, és mielőbb el kell oltani. A gyerekek ijedten lesték a plafont, de a nagyapjuk elmagyarázta, hogy nem az ő padlásuk ég, hanem az országé. Erre megnyugodtak. Pelikán kiemelte, hogy mostantól erősíteni kell egymás közt a polgári összefogást, mert csak így tudnak együtt mozdulni, ha kell. Egy ellenszavazattal végül megszavazták a Pelikán Polgári Kör megalakulását. Az ellenszavazat a legkisebb unokától származott, akiről a többiek azt süttették, hogy áruló. Pisti azt javasolta, vezessen a polgári kör titkos naplót, és abba is írják be csupa kis betűvel, hogy „pelikán frígyes áruló”. De a gátőr ezt a javaslatot egy fülesssel le-szavazta.

És mivel nincs az a jó, aminek egyszer vége ne lenne, bezá-

rult a gyűlés. Gizi feltette a vacsorát a sparheltre, a polgári kör pedig emelt fővel bekanalazta az üres paprikás krumplit.

Másnap Pelikán felhívta Virág Árpádot, és bejelentette a Pelikán Polgári Kör megalakulását. Elmondta, hogy a legkisebb unoka nem lépett be a körbe, mire Virág azt javasolta, hogy ne álljanak vele szóba, ne kapjon enni, s ha ez sem használ, akkor tagadja ki, mert bomlasztja a nemzeti egységet.

– Ne felejtse el, hogy a családi kör már polgári körre alakult – sísteregte a telefonba. – Az elzárkózó ember pedig olyan, mint a magában álló nádszál, amit az első szél könnyedén eltörhet. De egy nádas a szeptet is megfékezi.

Pelikán érezte, hogy abból még baja lehet, ha nem százszázalékos a szervezetteség. Egyszer ezért meghurcolták a téesszel-nököket is a faluban. Végül úgy oldotta meg a létszám gondot, hogy Fickó kutyát szavazták be Frici helyett a polgári körbe.

De még így sem ment minden simán. A gátör majdnem feloszlatta a sejtet, amikor megtudta, hogy rajtuk kívül csak egy polgári kör alakult a faluban. Csetneki vezetésével a MIÉP helyi szervezete alakult át polgári körre. Egy a Tábor, Egy a Zászló Polgári Kör – ez lett a nevük. Feltárcsázta hát Virág elvtársat, aki azzal oldotta meg a jobboldal átmeneti belső konfliktusát, hogy azt mondta:

– Maga csak ne fasisztázzon, Pelikán, mert hamar rájönnek, hogy kommunista.

Virág Árpád néhány nap múlva levelet küldött a Pelikán Polgári Kör címére:

„Tisztelt Pelikán Polgári Kör! A szavazatok újraszámolását határoztuk el. A polgári körök feladata, hogy a választási család gyanúját gerjesszék, és levélben követeljék, számolják újra a szavazatokat. Mi majd az alulról jövő kezdeményezésre hivatkozva mozgalmat indítunk, és akkor a Miniszterelnök lesz a miniszterelnök.” Aláírás: „Vérszövetség a Nemzetért Polgári Kör, Virág Árpád szervező.”

Pelikán megírta a kért levelet:

„Tisztelt Vérszövetség! Kedves Árpád elvtárs! Követeljük, hogy számolják újra a szavazatokat, mert a 2. számú körzet-

ben kétszer adták hozzá az egyik jelölt szavazatait, és hiába számoltuk újra háromszor, mégis hozzáadták megint. Ezért nagyon szoros lett az eredmény. Pelikán Polgári Kör.”

A polgári kör minden tagja aláírta a levelet, és a végén rányomták Fickó sáros mancsát is. Válaszként arról tájékoztatták őket, hogy az egész ország népe megmozdult, követeli a szavazatok újraszámolását. A levelekben az emberek kijelentették, hogy nem szavaztak a szocialistákra, és nem értik, hogy akkor honnan lett nekik szavazatuk egyáltalán. Ezután a Polgári Vezér egyik köszöntését kapták meg, amelyet a polgári köröknek írt. A Pelikán Polgári Körben ezt ünnepélyes kerekék között olvasták fel:

„Sorsunk földi ösvényeken kanyarog, de lépteinket égi jelek is vezérlik. Mindannak, ami történik velünk, felsőbb értelme van. Életünk történéseit megvilágítják az égi fények. Elfeledettnek hitt érzések törtek fel belőlünk...”

A gyerekek ezek után megfésülködtek, megmosták a fogukat, Fricivel kipucoltatták mindenki cipőjét. Gizi átérezte, hogy neki is küldetése van, és kolbászt tett a paprikás krump-liba. Csak Fickó kutya viselkedett úgy, mint akinek lépteit nem az égi jelek vezérlik. De Pisti aztán ráült a fejére, hogy bent maradjon a konyhában, amíg a magnó megbirkózik az Örvendj Magyarország! címzetű polgári himnusz lejátszásával. A polgári kör tagjai pedig erőt vettek magukon, hogy megtanulják a dalt.

A gátör meglepődött, milyen nagy hatása lett a levelezéseknek, mert néhány nap múlva Virág hívta, hogy hallgassa a Pannon Rádiót. Kitört a forradalom. Nem kell itt már újraszámolni semmit, közvetlenül választ a nemzet Vezetőt magának.

– Forradalom? – kérdezte Pelikán. – Most akkor bejönnek az amerikaiak?

– Megőrült, Pelikán? – kiáltott Virág a telefonba. – Azok vérezen levernék a forradalmat. Minden vasárnap reggel bombáznák a közszolgálati rádiót, mint Irakot.

– Kit várjunk akkor, Virág elvtárs, megint az oroszokat? – kérdezte a gátör.

– A polgárokat, maga szerencsétlen – recsegett Virág a másik oldalról. – Minél több embert a lezárt Erzsébet-hídra. Itt vannak a polgári körök vezetői, néhányan a Vérszövetség a Nemzetért Polgári Körből is. Ha már győztünk, ők jelt adnak, és Vezérünk a forradalom élére áll. De addig kivár. Csetnekit pedig maga többet ne fasisztázza, mert igazi hazafi. Ő a mi Petőfink. Induljon, Pelikán – utasította Virág –, hozza az egész polgári kört, kell az erősítés. Nem tudunk ennyi rendőrt megverni. A kutyát is hozza, hogy a lábukat harapdálja. Sok dolgunk van, a laktanyákat még ki se nyitottuk.

– Nem lesz ebből baj, Virág elvtárs? – kérdezte Pelikán.

– 13 nap elegendő, Pelikán, hogy a szörnyeteg, a zsarnok, a trónbitorló császárrá legyen. És hogy az emberevő alattvalói leírhatatlanul boldogokká váljanak. Ezt ne felejtse el.

Pelikán bekapcsolta a Pannont, de azt tudta, hogy ahol Csetneki az egyik főkolompos, oda ő nem megy. Az élő közvetítésben aztán olyan szavak hangzottak el, hogy a gyerekek fülét be kellett fogni, majd Pelikán kikapcsolta a rádiót.

– 18 éven felülieknek szól a forradalom – mondta. – A tévében se nézhettek ilyesmit.

Pelikán először azt hitte, hogy Virág börtönbe került a forradalom bukása után, vagy ki is végezték. Mert egy ideig hallgatott. A gátőr éppen doktor Kotászra gondolt, amikor újabb levél érkezett.

„Tisztelt Pelikán Polgári Kör! Meg kell tudnunk, hogy ki velünk, és ki ellenünk. A polgári körök feladata, hogy feltérképezzék, környezetükben kik tartoznak hozzánk, és kik azok, akik ellenünk vannak. Alkossunk élelmiszerláncot, csak egymástól vásároljunk, alakuljon ki a cserekereskedelem. Éheztesse ki az ellenséget. Ültessenek fát. Helyezzenek el táblát, ahol a polgári kör gyűlésezik, hogy azt kerülje az ellenség. Készítsenek rajzot a településről, és jelöljék be, ki hova tartozik. Ne álljanak szóba azokkal, akik nem tartoznak közénk. Ne-hogy gondolataik hassanak a kör tagjaira, ami csökkentené a Vezér iránti feltétel nélküli elkötelezettséget. Mindig legyen közös ellenség a kör tagjainak szeme előtt, mert ez erősíti a

kohéziót és a kiválasztottság biztos tudatát közöttünk. Figyeljék meg az embereket, saját elvbarátaikat is (mert sok ellenség befurakodott), és ha bármi gyanúsát látnak, azonnal jelentsék. Ha valaki nem jelent valamit, azt is jelentsék. A politikai helyzet egyre fokozódik, ezért egymást is figyeljék meg.”

A gátnak összehívta a polgári kört, elénekelték a Himnuszt, meghallgatták Váci Mihály versét, és felolvasta a levelet. Gizi „A Pelikán Polgári Kör gyülekező helye” szövegű feliratot kitűzte egy rajzszöggel a konyhai kredencre.

Pelikán nem értett semmit, ezért felhívta Virágot, aki elmagyarázta: csak egymásnak adjanak ételt, a polgári körökön kívül állókkal ne beszélgessenek.

– Nem értem, Virág elvtárs, hova ültessék fát – folytatta Pelikán. – A Duna-part tele van fákkal, ki kellene vágni közülük, hogy ültetni tudjak.

– A gátra ültesse, maga szerencsétlen, ott egy sincs – hangzott a telefonban.

– De oda tilos fát ültetni – hűledezett Pelikán.

– Nem nyitok vitát – vágott közbe Virág. – A polgári értékrend a humánusra, a szépre és a szeretetre épül. Ültessen fát a gátra. Ne kicsit, mint a kommunisták, hanem nagyot. A magunkfajtáknak csak nagy célok érdekében szabad cselekedni.

Nem értette Pelikán, hogyan lenne egy fa azonnal nagy, de aztán rájött a megoldásra. Kivágott egyet a Duna-parton, kihegyezte a végét, és mélyen beültette a gát közepébe.

– Mit csinál, Józsi bácsi? – kérdezték az emberek, akik biciklivel arra jártak.

De ő nem válaszolt nekik, nem állt szóba senkivel, ahogyan Virág elvtárs mondta, nehogy megzavarják a fejében azokat a gondolatokat, azt a világnézeti egységet, melyet a Vezér ültetett belé. Pedig szívesen elmondta volna nekik, hogy a polgári értékrend a humánusra és a szeretetre épül.

Az utolsó levél felolvasása óta gyanakodva néztek egymásra az unokák. Mivel a közelben még ház se volt, egymást kezdték figyelni. Egy idő után nem szóltak egymáshoz, ez azonban a legkisebb unoka vonatkozásában semmiféle válto-

zást nem hozott, mert vele, mint kommunistagyanús, polgár-ellenes személlyel, eddig sem álltak szóba. Pelikán esténként hiába feküdt be a dunyha alá, a gyerekek egyenként osontak hozzá, és súgták be egymást.

A gátör akkor elégelte meg az egészet, amikor az egyik kisfiú azt suttogta a fülébe, hogy a sarokba kakilt a Fickó, lehet, hogy kommunista. Felhívta Virágot:

– Mit csinálnak maguk ott fent, Virág elvtárs? – kérdezte. – Besúgórendszert?

– Annak már vége, Pelikán, azok az idők elmúltak – mondta Virág. – De a polgári körök világában fokozni kell az éberséget. Fontos, hogy egyszerre tudjunk mozdulni, ha kell. A polgári, nemzeti tábor hívei soha ennyire elszántak, kitartóak és odaadóak nem voltak, mint most. Át kell vinnünk a reményt a túlsó partra.

Pelikán nem hallgatta végig, letette a kagylót, és összehívta a Pelikán Polgári Kört. A gyerekek fásultan elkezdték az Örvendj Magyarország!-ot, a kutya fájdalmasan nyüszített, de a nagyapjuk leintette őket. Bejelentette, hogy a polgári kört feloszlatják, és újra családi kört alakítanak. Mindenki kap egy fagyit, délután pedig pecázni mennek. Ekkor az összes gyerek a legkisebb unoka keresésére indult, aki napok óta eltűnt, és az udvar hátsó részében önellátásra rendezkedett be.

Virág Árpád még két levelet küldött nekik. Az egyikhez mellékelte egy másikat, melyet a Polgári Kör Levelező Lista tagjai nevében írtak a Vezérnek: alá kellene írni, hogy lássa a Vezér a hálát. Ebben köszönetüket fejezik ki a sok fáradozásért és erőfeszítésért, melyet a Vezér a polgári körökért tett. Azt írták, hogy ami eddig történt „az elsősorban Önnek köszönhető”.

– Ez igaz – mondta Pelikán, és kidobta a levelet.

Sokáig nem jelentkezett Virág, aztán egyszer csak magánlevelet küldött.

„Elfáradtam, Pelikán, a sok hálátlanság, hűtlenség és árulás felemésztette az erőmet. Ezek az emberek nem érdemelnek meg engem. Valaki feljelentett a polgári köröknél, azt hiszik,

hogy beépített kommunista ügynök vagyok és áruló. A homály a tévedés birodalma, ezért már nincs is kedvem magyarázkodni. Befejeztem. Elmehetnék néhány napra magához? Emelkedik a Duna, még hasznára is lehetek... Virág.”

Pelikán boldogan küldött táviratot: „Tessék jönni, Virág elvtárs. Üres a vendégszoba.”

És Gizi elkezdte vetni az ágyat.

Virág Árpád Pelikánnal együtt visszavonult a magánéletbe. De csak egy időre...

Virág letörten ült Pelikán csónakjában, némán figyelte a vizet. A gátőr kukacot tett a horogra és bedobta. Szalmakalapját a szemébe húzta, figyelte az úszót.

– Ideköltözik, Virág elvtárs? – kérdezte. – Csendes vidék ez. Nem jobb itt nekünk?

– Lehet, hogy igaza van, Pelikán – válaszolta Virág Árpád.

– Megöregedtünk, nem kellünk senkinek. De visszasírnak ezek még bennünket.

– Abban nem vagyok annyira biztos – nézett rá a gátőr.

Eszébe villant valami. Előkapta a csónak aljából a másik botot, elkezdte felszerelni. Tett rá zsineget, úszót, horgot. A fogával ráerősített egy ólmot, megrángatta a damilt, és bedobta a horgot a vízbe. Beállította az úszó magasságát.

– Ne szomorkodjon, Virág elvtárs – mondta. – Nem történhetett volna jobb dolog, mint hogy a mi bölcs Vezérünk elveszítette a választásokat. Végre nyugodtan élhetünk. Nem jobb ez, mint a politika? Horgásszon, Virág elvtárs – és kezébe nyomta a botot.

Virág a gátőrré nézett, aztán elnevette magát.

– Nahát, még nem is láttam a Virág elvtársat mosolyogni – örvendezett Pelikán.

– Nem nagy dolog a horgászás, Pelikán – erőltetett újra komolyságot magára Virág. – Ezzel van úgy oda? Horgászni mindenki tud. Félóra alatt többet fogok, mint maga egész nap.

– Ha esznek – mondta a gátőr.

– Nem nyitok vitát, Pelikán. Nekem esznek. Még ma fogok egy harcsát.

Ültek ketten a csónakban csendesen. A víz sima volt, az úszók meg sem mozdultak. Semmi kapás. Egy óra múlva Pelikán azt mondta:

– Nem esznek. Jöjjön, Virág elvtárs, megtanítom ürgét önteni. A botokat nyugodtan itt hagyhatjuk. Ma itt úgyse lesz kapás.

Azzal kiszálltak, és felmentek a töltés oldalába. Pelikán vitte magával a lapátot, Virágra pedig rászólt, hogy hozzon vizet a kannában. Odamentek az egyik lyukhoz. Virág öntötte a vizet, Pelikán meg készenlétben állt a lapáttal. Egyszer csak szaladt ki az ürge a lyukból.

– Megvagy – kiáltotta Pelikán, és fejbe csapta a lapáttal. – Az ürge a gát legveszedelmesebb ellensége. Most különösen, mert az évszázad legnagyobb árhulláma közeledik. Már emelkedik a víz.

Aztán jött a második, a harmadik. Virág úgy belejött, abba se akarta hagyni. Rohant le a vízhez, hozta a kannát, és öntötte a lyukba. Ledobta a kabátját is, úgy öntött. Aztán lehasalt, és belenézett a lyukba. Ahogy az egyik lyuknál végzett, futott a másikhöz. Pelikán alig bírta tartani vele a lépést, vagdosta az ürgék farkát.

– A gyerekek majd örülnek – mondta. – Pénzt kapnak érte.

Papírba csomagolta az ürgék farkát, és betette a belső zsebébe. Virág meg a fülüknél fogva lengette az ürgéket, s nagy ívben röpítette őket a Dunába. Nagyot rikkantott mindegyik után:

– Hahóóóóó!

Egyszer csak recsegést hallottak a ladik felől. A racsni lassan engedett, Virág botja dőlni kezdett. Aztán sebesen csúszott be a víz felé. Jókora hal lehetett a végén. Virág abba hagyta az önfeledt ürge dobálást, és megindult a pecabot felé. Elkapta a végét, de a hal csak húzta befelé. Virág Árpád boldog volt, hogy újra gyermek lehet, nem akarta elengedni a zsákmányt. Ment egyre beljebb, igyekezett tartani a horgot.

Ám a Duna az áradás miatt sokkal magasabb volt, mint rendszeren. Már derékig ért a víz, amikor megbotlott, de nem engedte el a botot.

– Vigyázzon, Virág elvtárs – kiáltott utána Pelikán. – Becsapós a Duna.

Amikor merülni kezdett, Pelikán meglökte a csónakot, utánaevezett. Virág már az életéért küzdött, a horgászbót elvitte a hal. A gátőr kinyújtotta az evezőlapátot, besegítette Virágot a ladikba.

– De nagy marha vagyok, de nagy marha – kiabálta Virág. – Életemben először fogtam volna egy ilyen halat. Kapitális harcsa lehetett.

Amikor partot értek, kicsorgatta a vizet a zakójából. A zsebéből kivett egy keszeget.

– Látja, Pelikán, nemcsak úgy lehet halat fogni, ahogy maga csinálja – mondta, és bedobta a keszeget a vödörbe. – De esküdjön meg nekem, hogy nem mondja el senkinek, mekkora balfácán voltam.

– Megesküszöm, Virág elvtárs. Nem láttam semmit, nem hallottam semmit.

Kikötötte a csónakot, és felemelte a biciklit.

– Menjünk haza, Virág elvtárs. Száraz ruha kell magának, nehogy tüdőgyulladást kapjon.

Virág tiltakozott, de Pelikán nem engedett. Bevitték a vendégszobába.

– Ide hoztam a Dániel Zolit is – mondta.

Virág nem szólt semmit. A gyerekek rápakolták az összes dunyhát. Pisti téglát melegített a sütőben, és bedugta Virág lábához a dunyha alá.

– Boldog ember maga, Pelikán – mondta az dideregve.

– No, verj bele egy kis életet! – szólt Pelikán a lányának.

– Megpróbálhatom – mondta Gizi felcsillanó szemmel, és nemsokára csendesült a vacogás...

Másnap reggel Virág készült, hogy megy újra horgászni meg ürgét önteni a gátra, amikor megszólalt a mobiltelefonja.

– Szervusz, Laci – szólt belé. – Már azt hittem, teljesen

megfelelkeztek rólam... Nem, vidéken. Nem készülök... A Egressy-bizottságba? Van ott szakértő, nem? Nem akarok. Ürgét megyek önteni... Hogy én? Még hogy én? Miért lennék én kém vagy áruló? – mondta zavartan a telefonba. – Milyen kérdéseitek lennének? Eltűzod, Laci... Nem, dehogy. Számíthatok rám. Kérjeteek tőlem nyugodtan valamit. Na, jó. Holnap reggel ott vagyok.

Letette a telefont, és némán bámult maga elé.

– Ne csináljon bolondságot, Virág elvtárs – mondta neki Pelikán. – Árad a Duna. Ez talán az utolsó nap, hogy pecázni lehet. Nem jobb ez nekünk?

– Dehogynem – válaszolta Virág, és egy ideig hallgatott. – Csakhogy lehetünk-e ennyire önzőek? Nem vagyunk a magunkéi, Pelikán, ezt jegyezze meg. Mi szolgálunk, barátom, szolgálunk.

– Meglesznek maga nélkül is, Virág elvtárs – legyintett Pelikán.

Nem is tudta, hogy ezzel mondta a legrosszabbat. Virág Árpád attól tartott leginkább, hogy egyszer kiderül, megvannak nélküle is. De most még ennél is jobban nyugtalanította, hogy kémnek vagy árulónak hihetik. Pedig ő nem az...

Aznap már horgászni se mentek. Pelikán a gyerekekkel játszott, Virág egyre gondterheltebben járkált a töltésen. Újságokat olvasott, aztán megint járkálni kezdett, egyre gyorsabban. Pelikán este már aggódva állapította meg, hogy „Virág elvtárs újra a régi”.

Másnap hajnalban indult Virág Budapestre, és délelőtt 11 órakor már ott ült az Egressy miniszterelnök ügynökmúltját vizsgáló bizottság ülésén. Egressy Péterrel ugyanis kiderült, hogy D–209 fedőnéven kémelhárítója volt az előző rendszernek, az ellenzék pedig azt akarta rábizonyítani, hogy a politikai rendőrségnek is dolgozott.

A gátör a televízióban követte az eseményeket. A parlamenti közvetítés után döbbsenten nézte az árvízről szóló képsorokat. Óriási árhullám közeledett a Dunán, több folyó is kilépett a medréből. Prága belvárosát elöntötte a Moldva. Drá-

mai képsorokat mutattak Európa más országaiból, a Duna felső szakaszáról. Sok helyen kiköltöztették a lakosságot, kártyavárként vitte el a víz a házakat. Egyszer csak azt látta, hogy Felcsúf és Vakháza magasságában egy húszméteres szakaszon elmosta az autópályát a víz.

Pelikán kikapcsolta a televíziót, csizmát húzott, és egy szál klottgatyában kiment a gátra. A falu népe már hordta a töltésre a homokzsákokat.

– Hogy áll, Józsi bácsi? – kiáltotta egy asszony.

– Emelkedik – mondta Pelikán. – A disznóólat már ellepné.

Eközben Virág Árpád a parlamenti bizottságban megbeszélést tartott a szakértőkkel.

– A győzelemre kell koncentrálni – mondta határozottan –, nem a vitatkozásra. Azt kell bizonyítani, hogy Egressy Péter miniszterelnök az előző rendszerben megfigyelte a munkatársait, jelentést írt róluk a diktatúra titkosszolgálatának. Besúgó volt, ügynök és áruló.

– De hogyan? – kérdezték tőle. – Ennek eddig semmi nyoma nincs.

– Nincs? – emelte fel a hangját Virág. – Egy frászt nincs. Majd lesz. Egy tanú kell, aki ezt bizonyítja.

– De honnan vegyünk tanút? – néztek rá.

– Azt bízzák rám – mondta Virág, és bevett egy gyógyszert a gyomrára.

Pelikánt utoléri a múltja, és most aztán igazán kérnek tőle valamit...

Egyre kevésbé szerette Pelikán József a demokráciát, mert régen legalább egy fekete autót küldtek érte. Tavaly alig talált el egyedül a Millenáris Parkba, most meg a Margitszigetre kellett bicikliznie. Virág telefonált, majd táviratot küldött, és felparancsolta Budapestre:

„Pelikán! Most a haza sorsa múlik magán. A Margitszigeten várom. Virág.”

Nem szeretett a gátór Pestre járni, nem voltak jó emlékei. De mit tehetett? A haza olyan veszélybe került, hogy azt parlamentáris keretek között szinte nem is lehet orvosolni. Ezt Virág elvtárs mondta, és a nyomaték kedvéért elküldte neki a Vérszövetség a Nemzetért Polgári Kör közleményét is. Virág ekkor már újra polgári köröket szervezett Budán. Jól hasznosította tapasztalatait, bár utoljára a harmincas években szervezett hasonló sejteket az illegális kommunista pártnak. Pelikán már akkor mondta neki, hogy nem lesz ennek jó vége, amikor tévedésből a Vörös Csepelt kezdte énekelni a budai Várban, annyira meghatódott a Polgári Vezér beszédén. Szerencsére csupa régi jó elvtársak vették körül, ezért elnézték neki.

Nem értette Pelikán azt sem, mi keresnivalója van most egy gátórnek Pesten? De nem tehetett semmit. Amikor Virág elvtárs elintézte neki, hogy kapjon 300 ezer forintot a Széchenyi-tervből egy új csónakra, már megmondta előre, hogy most már aztán igazán kérnek tőle valamit. Pelikán erre vissza akarta adni a pénzt. El is fogadtak belőle 200 ezret, mert ennyit kellett visszaosztani az ügyintézésért. Aztán 100 ezer forintért tettek

a régi csónakra egy táblát, hogy „A csónak felújítása a Széchenyi-terv támogatásából készült”. Oda szegelték fel, ahol a léken ömlött be a víz.

Olyan lett a csónak, mint a Pelikán sallerozott Tatra gumbelsője, amivel a gyerekekkel strandra járt. De nagyon rendes volt a Virág elvtárs, mert az ő káeftéje vállalta a munkát, így nem kellett senkit keresni, és közbeszerzésre sem volt szükség.

– Nem autópálya ez, Pelikán, hogy pályázatokkal bíbelődjünk – mondta Virág, és eltette a maradék 100 ezret is, számla nélkül.

Egy padon várta most Virág elvtárs, aki a választások óta újra lefogyott. Láthatóan feszült volt.

– Pelikán, maga a BM III/II-es ügyosztályánál volt kémelhárító – kezdte rezzenéstelen arccal –, Dániel Zoltánt, az imperialista kémet leplezte le, amikor ürgebőrbe varrt üzeneteket adott át az ellenséges bűvároknak. Rendfokozatot és kitüntetést is kapott érte.

Pelikán tiltakozott volna, de Virág Árpád közbevágott.

– Most ne kezdje, Pelikán, hogy a Dániel nem volt kém. Spongya rá. Lehet, hogy a Dániel nem volt kém, de maga kémelhárító volt. Akta van magáról, fedőnevet is kapott.

Pelikán meresztette a szemét, hogy miket talál ki a Virág elvtárs, ő tényleg csak három osztályt végzett, és azt is másodszorra, de kémelhárító nem volt.

– Ne tegye itt az ártatlant, Pelikán – förmedt rá Virág –, mit gondol, mit írt alá a feketevágás után, a szakszervezeti beutalóját? Emlékszik még a Dezsőre? Zsarolás útján lett beszervezve, mint a Fidesz-elnök apja. Kiképzést is kapott, amikor koronatanú lett a Dániel elleni koncepciós perben. Ne játssza meg magát, Pelikán, maga együttműködött a diktatúra titkosszolgálatával.

Pelikán egyre inkább sajnálta, hogy nem érti a történelmet, nem látja át a nemzetközi összefüggéseket, mert megint azt érezte, bajban van.

– Mit kell tennem, Virág elvtárs? – kérdezte.

Virág Árpád tekintete a távolba révedt, és nem szólt egy szót sem. Pelikán kezdett kétségbeesni.

– Mondja már meg a Virág elvtárs, mit kell csinálni?

Virág ránézett, és Pelikán érezte, fontos feladat vár rá.

– Tanú kell az Egressy-bizottságba – vágta rá Virág.

Pelikán nem örült annak, hogy Virág elvtárs már a telefonban felemlégette a múltját, és azt mondta neki, hogy csak ne ugráljon, mert III/II-es volt. Ezt nem nagyon értette, de azt látta a tévében, hogy sok bajuk van azoknak, akik III/II-sek voltak. Azt sem értette, hogy a Virág elvtárs miért ijedt meg annyira, amikor azt mondta neki:

– Ha én III/II-es voltam, akkor a Virág elvtárs is az volt.

Virág dühös lett, és azt mondta:

– Hányszor mondjam magának, Pelikán, hogy ne hívjon Virág elvtársnak! Virág úr vagyok, régi polgári családból származom.

Amikor kiderült, hogy tanú kell az Egressy-bizottságba, Pelikán visszaült a biciklire, hogy hazamegy.

– Menjen csak, Pelikán, menjen – szólt utána Virág. – Mindenkinek megvan a maga sorsa. Én már úgysem tudok magán segíteni. Az ország baja meg kit érdekel?

Pelikán leszállt a kerékpárról. A sziget szélére mutatott, ahol három réteg homokzsákot emeltek. A rakparton már nem látszott a behajtani tilos tábla.

– Az ország baja, Virág elvtárs? Hát árad a Duna, az nem az ország baja? Haza kell mennem, minden kézre szükség van.

Virág Árpád megragadta a nyeret.

– Semmi nemzettudat nincs magában, Pelikán. Megfertőzte az agyát az internacionalizmus. Az árvíz a csehek baja, nem a mienk. Prágában csónakáznak, nem itt. Maga itt biciklizik, maga szerencsétlen. Az Egressy-ügy, az a mi bajunk. Górcső Sebestyén már értesítette a külföldi nagykövetségeket, a nemzetközi helyzet fokozódik, és nincs egy tanú, aki az Egressy ellen vallana. Mit írunk a bizottság jelentésébe?

– Nem tudok semmit Egressy Péterről – jelentette ki a gátőr.

– Vigyázzon, Pelikán – nézett rá fenyegetően Virág –, a hamis tanúzást a törvény bünteti. Megnéztem: maga akkor volt portás a Pénzügyminisztériumban, amikor Egressy is ott dolgozott.

Még mindig nem értette Pelikán József, hogyan tanúskodhatna az Egressy Péter ellen. A Dániel Zoltán is miniszter volt, de őt legalább személyesen ismerte. Igaz, hogy az se követte el azt, amit neki kellett tanúsítania, de legalább tudott valamit az ügyről. Tudta, minek az ellenkezőjét kell mondani. De Egressyt csak a portán látta, ha bement a kapun vagy ha kijött. Azt sem értette Pelikán, hogy régen azok kérték hamis tanúnak, akik „odafent” voltak. Most meg azok, akik „lent”.

– Ez a rendszer se sokkal jobb – motyogta magában a gátőr –, kár lett volna ezért a Dániel elvtársnak kémkedni.

Hiába mondta neki a Virág elvtárs, hogy „tanulja meg, ez a demokrácia”, ő mégiscsak úgy érezte, hiányzik a pártiskola.

Virág egy közeli büféhez vezette Pelikánt a Margitszigeten. Vett neki egy pár virslit, mustárral, kenyérrel. Leült vele szemben, az asztal túlsó oldalára.

– Egyen csak, Pelikán, egyen – mondta. – Nyilvános ülésen hallgatja meg a bizottság. Amikor kérdezik, a kamerák kereszttüzébe kerül, és akkor jön el a maga ideje.

Pelikán megkérdezte a büfést, nincs-e kolbász. A kamerákat meg sehogy sem akarta. Fricire gondolt, és szégyellte magát.

– Nem lehetne, Virág elvtárs – kérdezte –, hogy ne legyenek kamerák?

Virág felvilágosította, hogy a tanú szabadon beszélhet. Nem lesz feltűnő, hogy nem tud semmit Egressy titkosszolgálati múltjáról, mert eddig mindenki azt mondta. Neki a szigorúan titkos tisztek, az úgynevezett szt. tisztek feladatairól kell beszélnie.

Pelikán kétségbeesve kérdezte:

– Mi az, hogy eszté tiszt? A Dániel Zoli az volt? És én az voltam?

Virág Árpád nem veszítette el a türelmét.

– A Dániel kém volt, az Egressy volt a kémelhárító – mondta. – Ha a Dániel kém volt, akkor nem lehetett szt. tiszt, mert a kémelhárító az szt. tiszt. Még mindig ügynökkiképzést kell tartanom magának, Pelikán? Még a Papucseknek meg a maga Elnökének is elég volt egyszer.

– Az is az volt? – kérdezte Pelikán.

– Mit gondolt, Pelikán, mi volt? – mordult rá Virág. – Római pápa?

Pelikán nem értette.

– Ha a Dániel kém volt, ami ugyebár rossz, akkor mi a baj az Egressyvel, aki kémelhárító volt?

Virág elvette előle a virslit.

– A Dániel nem volt rossz, mert a NATO-nak kémkedett. Vagyis, mégis rossz volt, mert nem kémkedett a NATO-nak, ezt csak mondták róla. Konceptió per volt az, Pelikán, ahol maga hazudott. De az Egressy tényleg kémelhárító volt, és ez azért rossz, mert elkapta volna a Dánielt, ha mégis a NATO-nak kémkedik.

Aztán Virág még hozzátette:

– Ha éppen tudni akarja, maga is szt. tiszt volt, Pelikán. A Vidám Parkban és a Magyar Narancskutató Intézetben is.

– És én nem is tudtam erről, Virág elvtárs – mondta tátott szájjal Pelikán.

– Tudja, hányan mondják ezt utólag, Pelikán? Akkor kellett volna gondolkodni, amikor megzabálta a sült malacot.

Pelikán a gátra gondolt. Elfelejtette Dánielt, Egressyt és egy pillanatra még Bástya elvtársat is.

– Miért kell nekünk politizálni, Virág elvtárs? – kérdezte. – Most már nem visznek el senkit.

Virág megadóan lehajtotta a fejét.

– Nem kell, Pelikán, nem kell. Semmit nem kell. Nem fontos a polgári összefogás. Aztán majd ne csodálkozzon, ha nem tudunk együtt mozdulni, ha kell – mondta, és kidobta a mustárt.

Az mégse lenne jó, gondolta Pelikán, és újra a gátra gondolt. Nagybajcsnál 855 centiméteren tetőzik a Duna. Az év-

század legnagyobb áradása jön. Sok homokzsákra lesz szükség. Nem lehet, hogy ne tudjunk együtt mozdulni, ha kell.

– Mit kell csinálni, Virág elvtárs? – kérdezte, és bekapcsolta a dinamót, mert sötétedett.

– Bemegy a Napi Nemzetbe és a Szombati Újságba, jelentkezik tanúnak – mondta Virág. – Hivatkozzon arra, mennyire felháborította, amikor Egressy azt mondta, hogy a KGB ellen dolgozott. A mi időnkben elképzelni sem tudtuk, hogy a KGB ellen dolgozzunk. Egyszer azt mondta, ezt bármikor tanúsítja. Itt az alkalom. Aztán onnan majd a bizottsághoz irányítják.

Pelikánt elkapta a hév.

– De azt se tudom, mit mondjak nekik.

– Ne hisztizzen, Pelikán! – csattant fel Virág. – Merjünk már egyszer nagyok lenni. Azt hiszi, nekem olyan könnyű? Az élet nem egy habos torta. Sebeket adunk és kapunk. Elvesztettük a választásokat, az Erzsébet-hídról lezavartak bennünket. Mitől legyen jó kedvem? Nem kapunk több állami megrendelést, a fejlődési bank elesett. Egy állami gazdaság nem sok, annyit nem tudunk pénz nélkül megvenni. Nincs vissza nem térítendő hitel, elvesztettünk mindent. Nyomunkban a szocialista közpénzügyi államtitkár, Keler László már nyomozásba kezdett.

– Nem volt erkölcsös, amit csináltunk, Virág elvtárs – mondta Pelikán csendesen. – Ennyiből jogosan kritizálnak bennünket.

– Maga könnyen van, Pelikán, a maga csónakját már befoltozta a polgári kormány – kiáltozott tovább Virág. – Olyan, mint új korában. Maga ne papoljon nekem itt erkölcsről. Azon lovagol, amit a vaksi szemével lát, a tuskó szívével gondol? A mi sorsunk földi ösvényeken kanyarog, de lépteinket égi jelek is vezérlik. Mindannak, ami történik velünk, felsőbb értelme van. Magának ez semmi?

– De miért kell már megint hazudni? – kérdezte Pelikán a földhöz ragadva, semmit nem értve a természetfölötti küldetésből.

– Maga azt hiszi, hogy egy Pelikán-bizottságban nem ta-

núskodna az Egressy? – fordult hozzá Virág. – Vagy bárki más? Azt hiszi, maga ellen nem lenne tanú bármikor? Jobban jár, ha inkább most tanúskodik, mielőtt feláll a Pelikán-bizottság.

Ekkor Virág előhúzott a zsebéből egy gépelt papírt, rá se nézett, csak átadta Pelikánnak. Egy lámpa alá léptek, és Pelikán olvasni kezdett.

„1954-ben még nem ismertem Egressy Pétert, amikor az állambiztonsági szolgálathoz kerültem. Az állambiztonság titkos tisztje voltam 1975-ig, amikor nyugdíjaztak. Egressy Péterről tudtam, hogy szt. tiszt, és azt is tudom, hogy az szt. tiszteknek mi volt a dolguk. Mi az szt. tiszteket ügynöknek és besúgónak tartottuk. Ezt onnan tudom, hogy a hathónapos kiképzésen elmondták. Az szt. tisztek ügynöki hálózatot építettek, és jelentéseket írtak a munkatársaikról. Egressy Péter szt. tiszt volt, tehát ügynök és besúgó, hálózatot épített, és jelentett a munkatársairól. Ezt onnan tudom, hogy abban az időben én voltam a portás a Pénzügyminisztériumban.”

Pelikán befejezte az olvasást. Rossz érzései voltak.

– Ez csak vázlat – mondta Virág szárazon. – Holnap elme-
gyünk Tussingerhez, a liberálbolsevik sajtó által üldözött
nemzeti íróhoz. De ne fasisztázzon nekem, Pelikán, csak azért,
mert a Tussinger a MIÉP embere. Ha valami nem tetszik, ne-
kem szóljon. Tussinger érzékeny ember, afféle művészlélek.

Legyen Kalasnyikov géppisztoly a takarítónő oldalán...

Tussinger a budai háza teraszán, színes atlétatrikóban a régi írógépe előtt ült. Pelikán felismerte, hogy egyszer már járt itt. Az író erősen izzadt, zsebkendőjével a homlokát törölgette. Az írógép mellett papírhalmaz feküdt.

– Már délelőtt kész voltam – fogadta Virágot. – Tessék, lehet olvasni – mondta izgatottan. – Tudod, Virág testvér, én igazán szigorú vagyok önmagamhoz. De úgy érzem, ez tényleg jól sikerült.

Most vette észre a gátórt.

– Maga az a Pelikán? Irigylem magát. Csak olvassa. Szép feladat a magáé – tette hozzá. – Már az amerikai emigrációból is érdeklődtek.

Virág és Pelikán olvasni kezdett. Tussinger remegő kézzel töltött konyakot magának, és gyakorlott mozdulattal lehúzta. Izgatottan figyelte Virág arcát.

– Hol tartasz? – kérdezte. – Eddig milyen?

– Ott, hogy éjszaka írta a besúgó az írógéppel a jelentéseket. Éppen olyat használt, mint te? – kérdezte Virág az írógépre pillantva.

– Ez nem fontos. Átírhatjuk. De mondd csak nyugodtan, én bírom a kritikát. Vannak benne sablonok?

– Nem – mondta Virág. – Sablonok azok nincsenek benne.

Pelikán ekkor letette a szöveget. Látszott, hogy valami nem tetszik neki.

– Csak mondja. Mi a baj, jóember? – kérdezte Tussinger, és felhajtott még egy konyakot.

– Én igazán nem értek hozzá – kezdte Pelikán –, és ideológ-

giallag sem vagyok elég képzett, bár kezdő már éppen nem vagyok. De az mégiscsak marhaság, hogy fémdobozokban adta le a jelentést az Egressy Péter a portán, aztán a KGB-sek elvitték. Abban a lepecsételt fémdobozban az irodai kulcsok voltak, és reggel a takarítónő vette fel aláírással.

– Láttá maga, hogy mi van a dobozban? – kérdezte dühösen az író.

– Nem, kérem – válaszolta kelletlenül Pelikán.

– Akkor meg mit kritizál? – vágta rá sértődötten Tussinger.

– De hát a takarítónő észrevette volna, ha nem kulcsok, hanem besúgójelentések vannak benne – magyarázott Pelikán, és megmozdult a protézise.

– Kit érdekel ez? – háborodott fel Tussinger. – Tiszta szocialista realizmus. Nem bánom, akkor legyen a takarítónő a KGB embere. De a fémdobozokból nem engedek. Te mit szólsz hozzá, Virág testvér?

Virág elgondolkodott, aztán megszólalt.

– Ez jó. De a takarítónő oldalán legyen pisztoly a köpenye alatt. Vagy lógjon ki egy Kalasnyikov.

– Nem rossz. Egészen jó írói vénád van, Virág testvér. Miért nem írsz? – kérdezte Tussinger.

– Nincs időm – sóhajtott Virág –, sok a feladat.

Pelikán nézegette a lapokat, aztán még egyszer megszólalt.

– Ha meg nem sértem a testvérelvtársat, de a takarítónőnek a fűtő volt a szeretője. Az minden reggel levetkőztette pucér-ra. Észrevette volna a Kalasnyikovit.

Tussinger megvetéssel mondta:

– Pfuj! Ilyen disznóságokat akar elmondani a parlamentben? Tiszta pornográfia.

– Onnan tudom, Virág elvtárs – érvelt Pelikán –, hogy a fűtő elszerette a Gizi lányomat is, és elmesélte neki, mit csinált a takarítónővel.

– Mindjárt hányok – mondta Tussinger, és ivott még egy konyakot. – Szép kis apa maga. Van még valami kifogása?

– Van, kérem – mondta határozottan Pelikán. – Mit tudott

volna jelenteni az Egressy a munkatársairól? Azok csupa válogatott káderek voltak.

– Az később van – mondta Tussinger, és mutatta a szövegben. – Az '56-os forradalom után sokan ott bújtak meg, a Pénzügyminisztériumban. Oda vitték a többi forradalmárt is. A minisztérium emberei a kommunista rendszer ellenségei voltak, gyűlöltek az elnyomó diktatúrát, és a demokratikus jogállami kémelhárítás elkötelezett hívei voltak.

– Nevetnem kell – mondta Pelikán. – Azok még otthon is a Vörös Csepelt énekelték. Ugyanúgy, mint a Virág elvtárs.

– Nem nyitok vitát, Pelikán – zárta le a beszélgetést Virág. – KGB-s a takarítónő, Kalasnyikov géppisztollyal. Fémdobozban vette át a besúgójelentéseket. A fűtő volt az összekötő, aki csak oroszul beszélt. A Pénzügyminisztériumban jobboldali, polgári forradalomra készültek, amit megakadályozott Egressy Péter, a diktatúra ügynöke.

Tussingertől egy hatalmas bérházba vitte Virág a gátórt. Felmentek a harmadik emeletre, becsöngettek egy lakásba. Az ajtó mellett tábla. Pelikán feltette a szemüvegét, úgy olvasta:

POTOCNSI IRÉN NEMZETI ÉRZELMŰ SZÍNITANODÁJA

Magas, vékony nő nyitott ajtót, affektálva terelte őket befelé. A kezében hosszú szipka, melyben cigaretta égett. Körmeiről letöredezett a vastag lakk.

– A Potocsni elvtársnő unokája – súgta Virág Pelikánnak.

Egy tágas szobába értek, ahol színpadszerű emelvény állt, lámpa világította meg.

– Itt a kézirat – mondta Virág, és letette az asztalra.

Potocsni Irén átfutotta, s felküldte Pelikánt a színpadra.

– Mondja el az Anyám tyúkját – utasította.

– Nem lehetne inkább Váci Mihálytól a Még nem eléget? Azt mostanában sokat hallottam, kérem.

– Kezdje.

Pelikán elszavalta az első versszakot.

– Beszédhibás – állította le Potocsni Irén. – Otrombán pösz. De kemény munkával ki lehet javítani.

– Mit sütsz, kis szűcs? Sós húst sütsz, kis szűcs? – kezdte Pelikán, és azt várta, hogy megdicsérik.

– Miket zagyvál itt össze? – kérdezte tőle a nő. – Az m hangjaival van baj. Mondja utánam, és az m-et mindig nyomja meg. „Mmindenki hozzon mmagával mmég egy emmmbert”.

Pelikán nem szívesen, de mondta utána. Aztán leállították.

– A figurát érti? – kérdezte Potocsni Irén. – Gazdag polgári családból származik, a nagybátyja püspök volt, miséről mentek a vasárnapi ebédre. A kommunista rendszer titkos szolgálata tette tönkre az életét. Kitelepítették, így lett gátör.

– Az én apám tehenész volt, a nagybátyám meg fuvaros – csücsörített Pelikán.

– Az mindegy – vágta rá Potocsni Irén. – Tehetsége miatt emelkedett, a Pénzügyminisztérium portájára került. Ott tudta meg, hogy Egressy Péter kémelhárító, de ez nem zavarta, mert az egy becsületes szakma. A polgári kormánynak is voltak becsületes kémelhárítói. De azt nem tudta, hogy a kommunista titkosrendőrségnek is jelentéseket adott a munkatársairól. Eddig merő rácsodálkozás, és itt sisteregjen a gyűlölet. Ha nem megy, járjon el többet a polgári körökbe, hogy elkapja a becsületes magyar indulat. Gyakoroljon.

Pelikán az utcán azt mondta Virág Árpádnak:

– Egy valamit nem értek, Virág elvtárs. Ha én is III/II-es voltam, mint az Egressy Péter, akkor neki miért kellett a belső elhárításnak jelenteni, és nekem miért nem? Én se adtam jelentést másokról. Akkor ő miért adott volna?

– Maga nem jelentett? Ha maga nem jelentett, Pelikán – vetette oda a válla fölött Virág –, akkor ki beszélt a Gulyásról meg a Csetnekiről?

– De az nem jelentés volt, Virág elvtárs – hökkent meg a gátör. – Csak úgy mondtam.

– De amit én írtam belőle, Pelikán, az már jelentés volt – nézett rá Virág Árpád.

– Akkor feljelentő volt az egész ország, ha mindenki szövegéből feljelentést tetszettek írni – háborodott fel Pelikán.

– Hatékonyabban is dolgoztunk, barátom, mint most – mondta Virág. – De maga tudta, hogy én ki vagyok.

– Igazából csak sejtettem – nézett maga elé a gátőr. – De most már azt hiszem, tudom.

Mire hazaért, csónakkal jártak a faluban, mert a töltés oldalába épített csatorna meggyengítette a gátat. Az asszonyok a háztetőről szidták a férjeiket, akik nem bírtak egy vízben úszó bikával. Pelikán is felült az unokákkal a fa tetejére, amelyiket a gát közepére ültettek. Pelikán vasutas barátja jött arra egy csónakkal.

– Menekítjük a falut – szólt oda a gátőrnek.

– Akkor mmindenki hozzon mmagával mmég egy emmbert – gyakorolt Pelikán félhangosan.

– Ez a rohadt folyó elviszi mindenünket – folytatta a vasutas.

– Milyen folyó? – nézett rá Pelikán, mint aki csak akkor vette észre.

– Milyen folyó? – gurult méregbe a vasutas. – A Duna. A te drágalátos Dunád.

– Igen, polgártársak – magyarázta a gátőr a csónakban ülőknek. – Az élet nemmm, nemmm egy habos torta.

Azok egymásra néztek, és az evezőkkel kezdték fenyegetni Pelikánt.

– Habos torta? A kurva jó nénikédet, neked ez habos torta?

– kiáltotta a kalauz, és még visszafelé is az öklét rázta.

Pelikán csendben nézte a vizet. Mintha most látta volna először. Aztán, mint aki álomból ébredt, maga elé motyogta:

– Itt valami tényleg nem stimmel. Nagyon nem stimmel.

Pelikánt kellemetlen meglepetés éri, és mégiscsak tanú lesz ...

Pelikán a parlament oldalához támasztotta a biciklit. Az ülés előtt Virág elvtárs felhívta a figyelmét, hogy bal kéz felől ülnek majd azok, akik a kérdéseikkel segítik. Egy szobában voltak, ahol az ellenzék szakértői dolgoztak. Pelikán ekkor váratlan bejelentést tett.

– Nem vállalom a feladatot, nem leszek tanú – jelentette ki, és egyfolytában csücsörített.

– Hogyhogy nem vállalja? – támadtak rá.

– Úgy, hogy nem. Tőlem szólhatnak a doktor Kotásznak is, akár fel is köthetnek, akkor se hazudozok többet.

Dermedt csend. A szakértők egymásra néztek, majd Virág Árpádra. Pelikán izzadni kezdett, amikor meglátta, hogy Virág nem mozdul, tekintete egyetlen pontra összpontosít. Majd váratlanul megszólalt:

– Így is jó, Pelikán. Én csak jót akartam magának. De még mindig adok egy választási lehetőséget magának.

Intett, és kinyílt egy belső ajtó. Pelikán várta, ki lép be rajta. Aztán majdnem elájult, amikor meglátta a férfit. Ugyanolyan ruhában, mint amilyenben ő volt, belépett a hasonmása.

– Ez meg kicsoda, Virág elvtárs? – kérdezte, és tátva maradt a szája, mert az idegen ember szakasztott úgy nézett ki, mint ő.

– A dublőre, Pelikán, a dublőre.

– Mit keres itt egy ilyen pribék? Álarc van rajta? – lépett közelebb, de a hasonmása ellökte magától.

Virág a gátör szemébe nézett:

– Eldöntheti, Pelikán, ki beszéljen. Ő, vagy maga?

Majd intett az idegen férfinak, aki Pelikán hangján elkezdett beszélni:

– 1954-ben még nem ismertem Egressy Pétert, amikor az állambiztonsági szolgálathoz kerültem. Az állambiztonság titkos tisztje voltam 1975-ig, amikor nyugdíjaztak. Egressy Péterről tudtam, hogy szt. tiszt, és azt is tudom, hogy az szt. tiszteknek mi volt a dolga. Mi az szt. tiszteket ügynököknek és besúgónak tartottuk. Ezt onnan tudom, hogy a hathónapos kiképzésen elmondták. Az szt. tisztek ügynöki hálózatot építettek, és jelentéseket írtak a munkatársaikról. Egressy Péter szt. tiszt volt, tehát ügynök és besúgó, hálózatot épített, és jelentett a munkatársairól. Ezt onnan tudom, hogy abban az időben én voltam a portás a Pénzügyminisztériumban.

Pelikán magába roskadva ült. Ilyet még nem pipált. Bármit csinál, mindenképpen ő lesz a tanú.

– Maga mondja el ugyanezt, vagy a hasonmása? – szegezte neki a kérdést Virág. – Van két perce, hogy eldöntse.

Ezzel a szakértők meg a dublőr Virág Árpáddal együtt elhagyták a szobát. A gátőr kétségbeesett.

– Tessék visszajönni – kiáltott utánuk Pelikán, és dörömbölt a bezárt ajtón. – Elvállalom.

Kisvártatva Virág nyitott be:

– Nekem szólt, Pelikán?

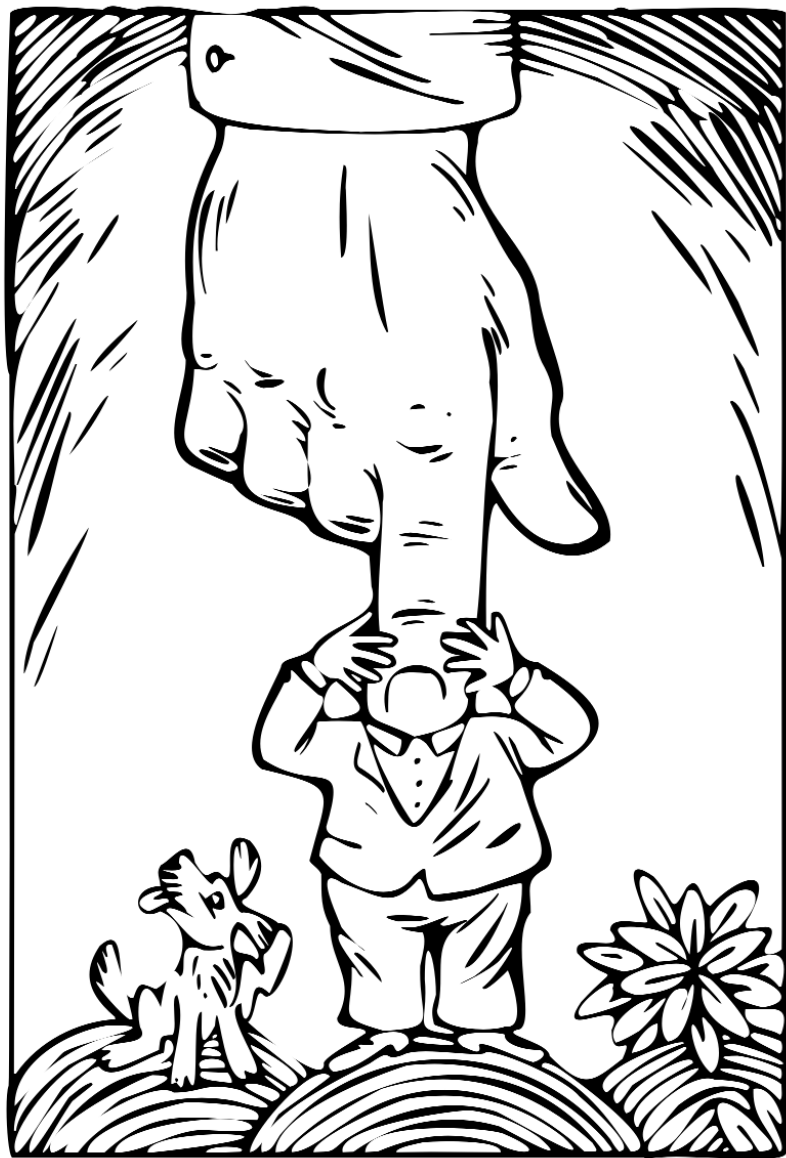
– Igen. Magának szóltam, Virág elvtárs – mondta a gátőr síró hangon. – Akkor már inkább elmondom én.

– Okos ember maga, Pelikán – ölelte át nyájasan Virág a vállát. Majd hangot váltott. – Ne beszéljen Dániel Zoltánról, mert senkit nem érdekel. A Dunát hagyja békén, az most nem számít.

– De ha kérdezik... – próbálkozott a gátőr.

– Nem nyitok vitát, Pelikán, nem kérdezik. Ne fasisztázzon. Ha a Nemzetközi Valutaalapról kérdezik, nem kell bevallani a húszdollárost, amit 1981-ben Bástyá elvtársnál látott.

Pelikánt bevezették a bizottság elé. Az ülésteremben megvárta, amíg mindenki bekapcsolja a kamerát. Feltartott egy üres papírlapot, hogy az operatőrök fehér színt vehessenek ró-

la. Azt is megvárta, amíg mindenki odaér a magnójával, és beszélni kezdett.

– 1954-ben mmég nem ismertem Egressy Pétert, amikor az állambiztonsági szolgálathoz kerültem. (...) Mi az eszté tiszteket ügynöknek és besúgónak tartottuk...

Virág Árpád közben felhívta Lacit, nézze a tévét. Éppen az ellenzék beszélt, és arra hivatkozott, hogy Pelikán József volt III/II-es tiszt elsöprő vallomása után Egressy Péter miniszterelnöknek le kellene mondani. Úgy értékelték az elhangzottakat, hogy „kártavárként omlott össze a kormánypárti képviselők és Egressy addigi stratégiája. Fordulat állt be a bizottság munkájában.”

A szocialisták másképpen látták mindezt: szerintük nagyon gyanús ember jelent meg a bizottság előtt. Állítólag tisztje volt a III/II-es ügyosztálynak, de semmit nem tud róla. Nem ismeri a belső parancsokat, egyetlen kérdésre sem tud válaszolni, csak ugyanazt ismételgeti. A takarítónőről és a Kalasnyikov géppisztolyról előadott történet pedig megneveztette a hallgatóságot. Úgy nyilatkozott az szt. tisztek feladatairól, hogy a rájuk vonatkozó szabályokat nem ismeri. Ezzel szemben részletesen beszélt az árvízi védekezés fontosságáról, s hogy a Margitszigetet előntheti a Duna.

Erre az egyik képviselő megkérdezte Pelikánt:

– Úgy tudjuk, ön gátőr. Igaz, hogy a Duna magassága elérheti a 10 métert?

Ekkor a jobboldali ellenzék vezérszónoka közbevágott:

– Bizonyítást nyert, hogy Egressy Péter ügynök volt, besúgó és áruló. A Duna már nem a tárgyhoz tartozik. El akarják terelni a figyelmet. Erre nem kell válaszolnia – szólta a tanúhoz.

De Pelikán nem hagyta magát, és kiabálni kezdett a kame-ráknak.

– Mi az, hogy nem a tárgyhoz tartozik? – mondta, és megmozdult a protézise. – Emberek házait viszi el a víz, odaveszik mindenük. Maguk meg csak itt ülnek, és marhaságokkal foglalkoznak, kérem. Érdeklí is magukat, ki volt a kém meg a kémelhárító! Változik az ügyis tízévenként. Maguknak csak

az a fontos, hogy lejárassák egymást. Megmondta a Virág elvtárs előre: eddig egy párton belül gyilkolták egymást, most majd több pártnak csinálják ugyanazt. Hazudoznak egymás ellen, a Duna meg elvisz mindent.

Zavar támadt a bizottságban, mert ez nem tetszett egyik félnek sem. Egyként tiltakoztak, de Pelikán beléjük fojtotta a szót:

– Ismerem én magukat, mind a két oldalon. Maga is ott volt a Virág elvtársnál – mutatott balra, a jobboldaliakra. – Maga meg az előszobában játszott, amíg az apja a Virág elvtársnál malacot evett – mutatott jobbra, a baloldaliakra. – A Laci is hiába emlegeti a kötelet, mert ő meg a Bástya elvtárs intézetében dolgozott a rendszerváltás előtt. Mit beszélnek maguk itt a rendszerváltásról? Ugyanazt csinálták azelőtt. Ha úgy vesszük, mind ügynökök voltak. Mindenki együttműködött a kommunistákkal. Ki így, ki úgy. Egy ember nincs ebben a terebben, aki akkor kinyitotta volna a száját. Nincs mit egymás szemére vetniük. Nem különb egyik se a másiknál. Ezt én tudom. Különben nem lennék itt.

Laci izgatottan tárcsázta Virágot.

– Én is? Hát én is?

Az üléstermet bezárták, Pelikán hazabiciklizett a töltésen.

Augusztus 20. előtt Virág elvtárs kereste Pelikánt, de az nem adott életjelt magáról. Legutóbb vasutas barátja csónakjával látták az ártéren, egy fuldokló disznót üldözött az áradó Dunában. Virág elvtárs táviratot küldött neki, hogy jöjjön a Margitszigetre, és hozzon magával még egy embert, mert most a gátra kell menni. Az árvízhelyzet egyre fokozódik. A Polgári Vezér felhívta a polgári köröket és a lakosságot, hogy menjenek a gátra. Mostantól kezdődik a védekezés, mert addig az emberek meg se mozdulnak, amíg a Polgári Vezér jelt nem ad nekik. Nyugodtan végignézik, ahogy elmossa a házukat a víz. Pelikán ilyenkor ne kajakozzon az ár hullámon, hanem töltsen a homokot. Virág tartaná a zsákot, mert egy helyen átfolyás van: egy lefelé úszó éles vaslemez kivágta az alsó zsákot. Az volt ráírva: „A csónak felújítása a Széchenyi-terv támogatásából készült.”

Felbukkan ifjú Virág Árpád. Bástya elvtárs élt, él, élni fog...

Pelikán József megfeledkezett a politikáról, lekötötte az árvízi helyzet. Nappal a töltést járta, esténként a jegyzeteit bújta. Könyvet készült írni az ürgék természetéről. Úgy érezte, az elmúlt évtizedekben akkora emberismeretre tett szert, hogy osztályozni tudja az ürgék alapvető típusait, kategorizálni képes a jellemvonásaikat.

Az ürgék karakterológiai tanulmányozása nagy élvezettel töltötte el. Az egyes típusokat az általa ismert emberekről nevezte el. Voltak olyanok, melyeket nem tartott veszedelmeseknek, de ha meglátott egy olyan egyedet, melyet tudományosan csak Csetneki-félének hívott, máris rohant a lapát után. Voltak fajták, melyek csak bizonyos körülmények között szaporodtak.

Amikor megállt egy nagy, fekete autó a töltésen, Pelikán szó nélkül beszállt a jegyzeteivel együtt. Szemüvegét le se vette, egész úton a kutatásaival törődött. Nyakában fényképezőgép lógott, mert az egyes ürgetípusokról felvételeket is készített. Pesten mégis meglepődött, mert olyan helyen álltak meg, ahol eddig még nem járt.

– Hol vagyunk, kérem? – kérdezte csodálkozva. – Mi ez az épület?

– Ez? – kérdezett vissza a sofőr. – A Fattyúház.

Pelikán nem értette, hogy kerül ide. A választásokon megbukott a jobboldal, az MSZP-ben nem ismert senkit. Hacsak... A liftben már rosszat sejtett, s az előérzete nem csapta be. A felvonóval szemközti ajtón ez állt:

MINISZTERELNÖKI HIVATAL Területmegfejlesztési Hivatala

ifj. VIRÁG ÁRPÁD
főtanácsos

A gátőr nem tudott elmenekülni, mert ifjú Virág Árpád azonnal kilépett a szobából, és bevezette.

– Isten hozta, Pelikán – mondta. – Máris menni akar? Egy ilyen régi jó elvtárs? Egy régi harcos?

– Jó estét, Virág elvtárs – válaszolta Pelikán. – Azt hittem, nem is tetszik itt lenni.

– Nem éhes? Mondtam már, hogy irigylem, Pelikán elvtárs? – sóhajtott ifjabb Virág, és bevett egy gyógyszert, mert már neki is rendetlenkedett a gyomra. – Magának mindig olyan jó étvágya van.

– A dunai levegő – mondta halkan a gátőr.

Nem tudta miért van itt, de nem várt semmi jót.

– Együtt fogyaszthatnánk el az estebédet – mondta jelentősegteljesen ifjú Virág.

– Vacsoráztam már. De ehetek valamicskét – felelte erre Pelikán csücsörítve.

– Gondolom, most csodálkozik, Pelikán elvtárs, mit keresek én itt. Rehabilitáltak a Tocsik-ügy után, a vér meg, ugye, nem válik vízzé. Igazából nekünk itt a helyünk. Velünk többre jut az ország, azt ne felejtse el.

– Nem felejtsem el, kérem – dadogta Pelikán.

A titkárnő behozta az ételt.

– Malac? – kérdezte a gátőr, és nyelt egy nagyot.

– Úgy bizony, Pelikán elvtárs, malac. Mint a régi szép időkben. Apám sokat mesélt magáról. De spongea rá. Magyarországnak többet érdemel. Vannak még olyanok, akik nem felejtik el az olyan régi jó elvtársakat, mint maga meg én.

– Vannak? – motyogta magának Pelikán.

– Szükség van ránk – folytatta ifjabb Virág elvtárs. – Első lépésként megszereztem ezt a bérleményt a Fattyúházban.

Nem volt szükség rá, hogy közbeszerzéssel bíbelődjünk. Nem autópálya ez, Pelikán elvtárs – nézett fel ifjú Virág. – Húszmilliárd forintot kell majd elköltenünk. Magára fontos feladat vár, barátom.

– Rám? – meresztette a szemét Pelikán. – Nem vagyok én elég képzett ideológiailag.

– Nem nyitok vitát, Pelikán elvtárs – vágta rá ifjú Virág. – A szocialista kormány nem mondhat le magáról. Kistérségi megbízottnak neveztük ki. Régi szociáldemokrata álmait valósíthatja meg, pénzt oszthat a hátrányos helyzetű önkormányzatoknak.

Pelikán megpillantott egy fotót a falon, amelyen ifjabb Virág Árpád egy másik férfival áll összeölelkezve.

– Az kicsoda? – kérdezte a gátőr gyanakodva.

– Majd megismeri, Pelikán elvtárs – titokzatoskodott a fiatalabb Virág. – Csak annyit mondhatok magának, hogy a Bástya elvtárs unokája. Idén szeretne részt venni a békéscsabai kolbásztöltő versenyen. Maga ízesítheti a tölteléket.

A gátőr erre előkapta az ürgekarakterológiai jegyzeteit. Ránézett a fényképre, lapozgatott az albumában és a feljegyzései között. Aztán megállt egy típusnál, összevetette a fotóval. Összezsápta a füzetét, felállt, s azonnal távozni akart. Ám ifjú Virág szelíd erőszakkal visszaültette a helyére.

– Az élet még nem egy habos torta, Pelikán elvtárs. De az lesz. Egyen. Aztán egyszer majd kérni fogunk magától valamit.

Pelikán József a maga részéről befejezte a rendszerváltást...

Pelikán újra sokat figyelt arra, hogy felszaporodjon a szervezetében a hemoglobinnak. Kiszedték az elszáradt fát a gáton, melyet még a rossz emléké Pelikán Polgári Kör hegyezett ki és ültetett oda. Megnyugodott Frici, a legkisebb unoka is. Csak most látszott, mennyire megviselték az elmúlt évek. Egyre többet hordta a csipkesapkát, nappal nyalta a fagyaltot, esténként kiment egyedül a vízhez, simogatta és beszélt hozzá. Néha behallatszott a kacagása. Pisti gumicsizmát kért karácsonyra, nem focicsukát, és egyre többet járta Pelikánnal a gátat. Nem mondta, de a nagyapja megérezte: ő lesz az utóda a gáton.

Pelikán esténként újra összejárt a régi barátokkal kártyázni. Vasutas cimborája néhanapján becsalta a kocsmába, s ő két korsó sört is megivott. Ilyenkor később ment haza, de azt Gizi lánya nem bánta. Virágról csak annyit tudott, hogy a Polgári Vezér mellett szervez, aki megmárosodik, ha tömeget lát. Virág lefogyott, kilyukadt a gyomra, és tönkrementek az idegei. Amikor a gátőr meghallotta az újabb beszédeket, attól tartott: a maradék eszét most veszíti el.

Egy este szalonnát sütöttek a kocsmá udvarán. Kigurították a söröshordót, helyben töltötték a korsókat. Pelikán kipirolva ült a tűz mellett, élvezte, hogy a gyerekkori barátai közt lehet. Életükben két rendszerváltásban is részt vettek. Különböző pártokban voltak, de mégis ugyanazt gondolták mindenről.

– Nem vagyunk mi olyan hülyék – mondta a kocsmáros –, ahogy ezek gondolják.

Bólogattak a többiek. Mesélték az élményeiket, és nevettek mindenkin. Leginkább saját magukon. Ahogy fogyott a sör, emelkedett a hangulat.

– Azt meséld el, Jóska, amikor a Szikla elvtárs úszott – mondta a gátőr vasutas haverja.

– Nem. Azt, amikor a Polgári Vezér megkapta az apja követ – kiáltott egy másik.

– A dakota közmondásokat! A tejet!

– Inkább az aranyhalat!

– A focit! Mindenki hozzon magával még egy gólt! – kiáltotta valaki, és gurultak a röhögéstől.

Pelikán mesélt, és múlt az idő. A tűz aludni kezdett, nem volt több fa. Feltúrták az udvart, de nem találtak semmit. Már az utolsó újság is elégett, amikor Pelikánnak eszébe jutott valami.

– Nálam még van egy papír, amire nincs szükségem – mondta, és elővette a kistérségi megbízottnak járó kinevezési okmányt.

Rádobta a pislákoló parázsra, a tűz fellobbant. Aztán elkezdte kiforgatni a zsebeit. Megtalálta a kisgazdapárt tagkönyvét, az MDF meghívóját Horthy Miklós újrateremtésére, a Fidesz országjáróújságját, a Pelikán Polgári Kör naplóját. Tűzre vetette őket, együtt égtek az MSZP fattyúházi kinevezésével. A többiek is matatni kezdtek a zsebeikben, s jöttek elő a különböző színű párttagkönyvek. Magasra csaptak a lángok. Forróság öntötte el őket. Akinél nem volt pártkönyv, hazaszaladt, hozta. Dobálták a tagkönyveket, meghívókat, szórólapokat a tűzre. Az meg nyaldosta a piros, kék, zöld, narancssárga, barna színű papírokat. Melegség járta át a szívüket, ráéreztek a pillanat gyönyörűségére.

Az est fénypontja az volt, amikor az egyik férfi hosszú tanakodás után benyúlt a belső zsebébe, s a lángok közé dobta a Munkáspárt igazolványát. Nem is tudták róla, hogy azt őrizgeti. Ahogy jöttek vissza az emberek, egyre többen érkeztek velük. Azok is hozták a pártkiadványokat, tagkönyveket, a végén még egy SZDSZ-es „Lop-stop” feliratú póló is a tűzre

került. Ott melegedett a falu apraja, nagyja. Az asszonyok ételt hoztak, a férfiak demizsonokat. Sütötték a szalonnát, hagymát karikáztak mellé. Felszabadultak, elfeledettnek hitt érzések törtek fel belőlük. Úgy érezték, ami történik velük, annak felsőbb értelme van. Életük történetét megvilágították a tábortűz fényei.

Összekapaszkodtak a régi barátok, ölelték, csókolták egymást. Előkerült egy harmonikás, s teljes erejükből énekelték: „Te rongyos élet, bolondos élet, mitől tudsz olyan édes lenni, mint a méz?...”

Pelikán éjjél után ment haza. Egész úton nevetett, a Fickó kutya se értette, miért.

Aztán elkomorult a gátőr, megmozdult a protézise, és alig hallhatóan megkérdezte:

– Vajon él-e még a doktor Kotász?